

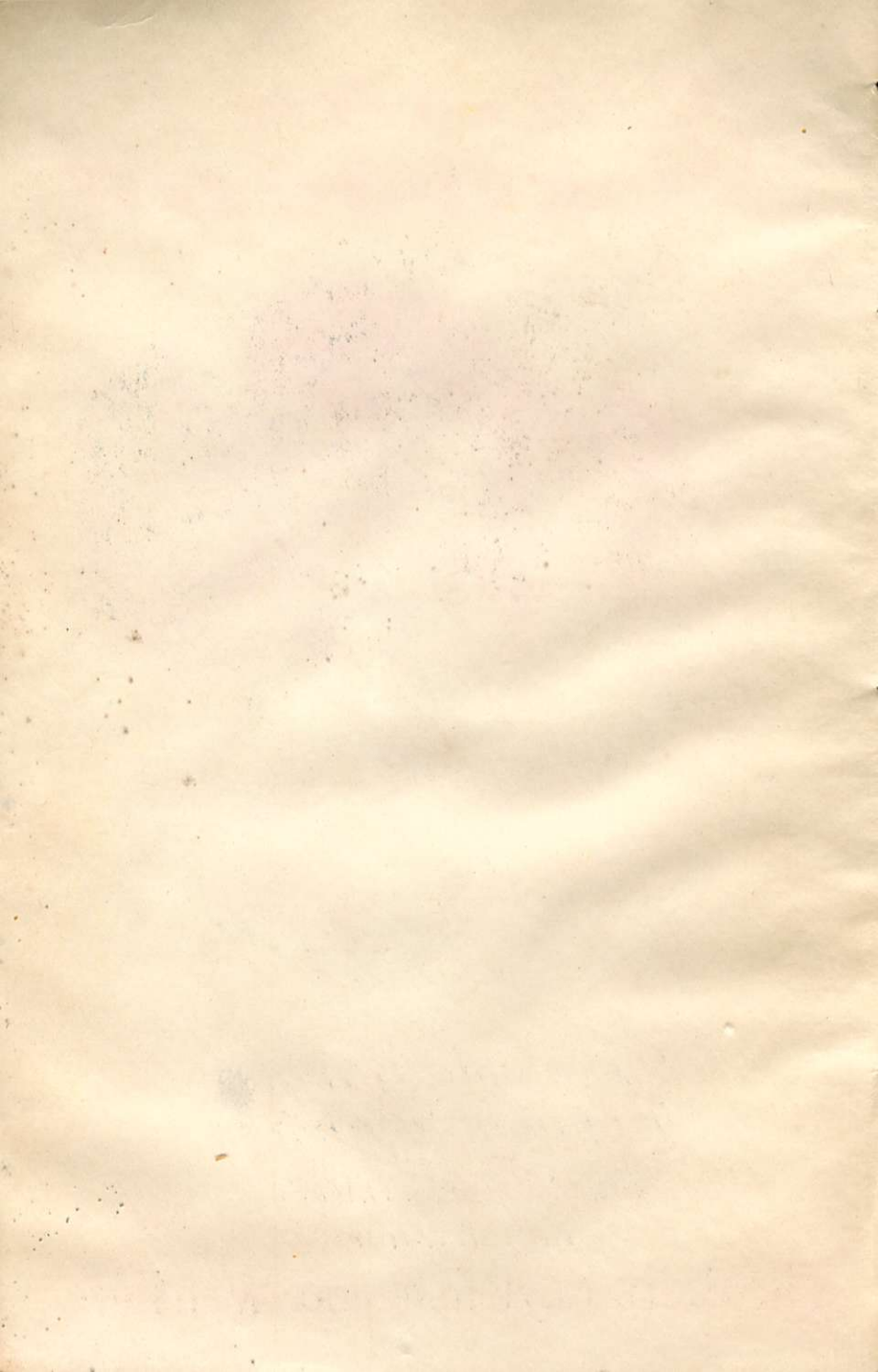
Elämän keväässä

Tyttökinja Barbro
Bertingistä ja hänen
tovereistaan

KIRJOITTANUT

Elisabeth Kuylenstierna-Wenster

TYTTÄRENI
KIRJASTO 6

ELÄMÄN KEVÄÄSSÄ

Tyttäreni kirjasto.

1. *Elisabeth Kuylenstierna-Wenster: Kun kissa on poissa . . .* Lomatarina neljästä työstä ja moniaista muista, suom. Valfrid Hedman. Sid. 4: 50.
2. *L. B. Walford: Viisas tyttö.* Romaani täyshoitola-koulusta, englanninkielestä suom. Valfrid Hedman. Sid. 4: 50.
3. *Elisabeth Kuylenstierna-Wenster: Barbro Bertingin tyttövuodet.* Suom. Rob. A. Sepänen, 5 mk.
4. *Ellen Kruuse Poulsen: Tulevaisuudentoiveita.* Suom. Valfrid Hedman, 5 mk.
5. *Marie Madeleine: Pantterikissa.* Nuoren huimapään romaani. Suom. Siiri Teirilä, 10 mk.

ELISABETH KUYLENSTIERNA-WENSTER

ELÄMÄN KEVÄÄSSÄ

TYTTÖKIRJA BARBRO BERTINGISTÄ JA HÄNEN
TOVEREISTAAN

Suomentanut
ROB. A. SEPPÄNEN

ARVI A. KARISTO OSAKEYHTIÖ
HÄMEENLINNASSA

„Tyttöäni kirjasto“ 6

Eva-täti.

Joskus tapahtuu, että maailmannaiset keskittävät parhaimmat voimansa ja toimintahalunsa, joka ennen on harhaillut minkä missäkin, siihen ajankohtaan, jolloin he muuten unohtuisivat kuten muutkin kuihtuneet kukat. Tällainen henkilö oli hyvin komea, paljon lukenut ja matkustellut sekä koti- ja ulkomailla ihailun esineenä ollut leskivapaaherratar Löwesköld.

Maailmansota oli pakottanut hänet jäämään Ruotsiin koko vuodeksi, mutta tästäpä pakosta tulikin se gordilainen solmu, jonka hänen valveutunut tarmonsä äkillisen voimakkaasti katkaisi. Hän omisti yhden niitä vanhoja, kauniita huviloita, joista osa Östermalmin kaupunginosaa aikoinaan oli tunnettu yhtenä Tukholman viehättävimpiä paikkoja. Hienon, valkean talon ympärillä levisi hyvin hoidettu puutarha, missä puut herättivät kunnioitusta vanhuudellaan ja muhkeudellaan ja missä kukat viihtyivät niin hyvin, että ne puhkesivat näkyviin lumesta jo maaliskuussa ja pysyivät useimmiten elossa marraskuuhun, vieläpä toisinaan joulukuuhun saakka.

Vapaaherratar oli liikkunut viidenteenkymmenenteen ikävuoteensa asti korkeissa, komeissa huoneissa (puoli vuotta avioliitossa oltuaan hän oli täällä joutunut leskeksi) eikä ollut kertaakaan tullut ajatelleksi, että niitä saattoi käyt-

tää muuhunkin kuin loistaviin juhliin. Hän oli aina ot-
tanut vastaan ulkomaisia ystäviään rakkaina vierainaan
ja seurustellut mannermaan eurooppalaisten kanssa niinä-
kin lyhyinä aikoina, jolloin hän oli kotimaassa.

Sodan puhkeamisesta saakka oli hänen luonaan ollut
eräs kasvatustaitoksen johtajatar Dresdenistä ja kaksi
ranskatarta, toinen taidemaalari, toinen pianotaitelijä, ja
nämä kolme muukalaista olivat ensimmäiset, jotka saivat
kuulla vapaaherrattaren ajatusjuoksun päätöksen.

„Minä tahdon saada aikaan jotakin hyödyllistä yksi-
näisessä elämässäni“, sanoi hän. „Olen tottunut elämään
suurellisesti ja näkemään paljon ihmisiä ympärilläni, ja
sitäpaitsi minä kaipaan iloista ja hyödyllistä toimintaa.
Mieleni tekee perustaa sivistävät oppikurssit nuorille ty-
ttöille, jotka ovat päättäneet koulunkäyntinsä. Ennen on
ruotsalaiset työt aina lähetetty ulkomaille. Nyt se on
vaikeaa. Useat tuffavistani ovat päivitelleet, mihin he
lähettäisivät tyttärensä juuri sinä vuonna, jolloin nämä
eivät fiedä, mihin olisi antauduttava. Seitsemälle nuorelle
on filaa tässä huvilassa. Toisin sanoen saa kaksi ma-
kuuhuoneensa piharakennuksessa. He saavat oppia kieliä,
musiikkia, piirustusta ja muita yleisiä sivistäviä aineita
ja sitäpaitsi tuntea olevansa viihtyisässä kodissa Eva-täidin
luona. Jkä voi mieluummin olla kuudentoista ja yhdek-
sän-toista välillä ja perhesuhteet sellaiset, että nuo kas-
vattini käsittäväät minun kodissani vallitsevat tarkoitus-
perät ja maailmankatsomuksen. Kysymyksessä ei ole mi-
kään armeliaisuustoiminta, vaan miellyttävä askartelu it-
selleni ja raittoisa ja hyödyllinen ajanvietto noille seitse-
mälle valifulle.“

Näillä sanoilla oli perustus laskettu. Ehdotuksen hy-
väksyivät innostunein mielin sekä fräulein Stock että ma-
demoiselles Renard. Laadittiin työjärjestys. Kaikki kolme

ulkomaalaista naista tarjoutuivat antamaan opetusta. Lisäksi hankittiin eräs mrs Faith, eräs fil. tohtori Krabbe ja eräs koulukeittiöopettajatar, jotka saisivat hoitaa määrättyjä tunteja.

Ilmoittaminen ei ollut tarpeen. Tarjokkaita ilmaantui joka taholta, niin että vapaaherrattaren oli pakko valita ne, jotka hän katsoi soveliaiksi.

Tukholmalaisia tyttöjä hän ei tahtonut ensinkään. Hänen mielensä teki olla äidin sijaisena nuorille. Hän piti niin sydämellisesti näistä nuorista tahdoista ja rohkeista sydämistä, jotka ikävöivät ensimmäistä kohtalonsysäystä, tahi jotka huolettomasti syöksyivät elämän aurinkoisiin aaltoihin, pelkäämättä äkkiä pudottavia syvänteitä.

Syyskuun viidentenätoista päivänä oli tyttöjen määrä saapua. Edellisenä iltana vapaaherratar tarkasti vielä kerran nimiluettelon ja ne muutamit reunamuistutukset iästä ynnä muusta, jotka hän kustakin oli tehnyt.

S o n j a T h o m a s, yhdeksäntoistavuotias, menee aikaisin kihloihin ja naimisiin. Haluaa oleskella Tukholmassa vaihtelun vuoksi, oppia yhtä ja toista, mutta ei mitään vakavasti. Tulee vanhasta, varakkaasta göteborgilaisesta kodista. Ainoa lapsi.

M a u d R y d e m a n, kahdeksantoistavuotias, tilanomistajan tytär skoonelaisesta herraskartanosta. Nuorin kahdeksasta sisaruksesta. Tuntuu vallattomalta ja laiskalta. Vanhemmat antavat ymmärtää, etteivät enää kykene pitämään häntä kurissa, mutta että he odottavat hänestä kaikkea hyvää aikaa myöten.

M a r y E h r e s t i e r n a, kahdeksantoistavuotias. Ollut jo monessa mukana. Suuri suku Tukholmassa. Äiti oleskelee parantolassa, isä, everstiluufnanntti, harjoittaa strategisia tutkimuksia sofaakäyöissä maissa. Tyttö säädylli-

nen, mutta vähäpätöinen. Kuitenkin tavattoman musikaalinen. Kaksi veljeä.

Astrid Tolling, seitsentoistavuotias. Kirkkoherran tytär Itägoötna maalta, hyväpäinen, aikoo opiskella kuvanveistoa. Iloinen, luonnollinen ja terhakka. Varmasti erinomainen toveri. Kolme veljeä, kaikki Upsalan yliopistossa.

Barbro Berting, kahdeksantoistavuotias, näyttää nuoremmalta. Isä leski. Tyttö tulee isoäitinsä, vapaa-herratar Stiernuddin luota. Naimisissa oleva sisar Tukholmassa. Barbro kiintynyt kirjallisuuteen.

Märta Agnell, kahdeksantoistavuotias. Vanhemmat asuvat Berliinissä, isä suuren sähköyhtiön johtaja. Märta aikoo olla Tukholmassa kevääseen, jolloin hän ja hänen sisarensa, joka opiskelee sairashoitoa Köpenhaminassa, lähtevät matkalle tavatakseen muun perheen eräässä saksalaisessa kylpylaitoksessa. Märta näkyy tulevan tyyppillisen hyvän ja uskollisen perheenemäntä. Hän aikoo sitäpaitsi suorittaa lastentarha-kurssin.

Minka Rozinsky, kuusitoistavuotias, slaavilaista syntyperää. Isä kaatunut sodassa. Äidillä, leskellä, viisi lasta. Oleskelee satunnaisesti neljän nuoremman kanssa Bergenissä erään norjalaisen ystävättärensä luona. Minka taitaa päästä erään rikkaan englantilaisen sukulaisen ottotyttäreksi, kun Rozinskyn perhe on sodan takia joutunut tuuliajolle. Kaikki heidän suuret maatilansa ovat poltetut tai muuten hävitetyt.

Eva-täti pani muistikirjansa pois ja nyökkäsi miettivästi. Hänen tehtävänsä ei ollut helppo. Nuoret ovat sekä arvostelevia että vaativia ensimmäisinä kukkaanpuhkeamis-vuosinaan, kun he vielä luottavat itseensä ja maailmaan. Ja hän tahtoi, että Löwesköldin kasvatushoitola olisi enemmän kuin tavallinen koulu. Hän toivoi, että ne henkiset kyvyt, joita hän ryhtyi muokkaamaan,

edes hiukan saisivat avaruuksien valoa tietoihinsa ja ajatuksiinsa menettämättä naisellisuutta, joka hänen mielestään oli kallisarvoinen aarre. Uusisuuntainen ei Eva-täti ollut tämän sanan helppotajuisessa, kuluneessa merkityksessä. Hän oli ollut mukana siinä ajassa, jolloin tyttöjen kasvatus kulki nimellä „edukation“, ja kaikissa hänen miellyttäviissä liikkeissään oli sivistyksen hienoa, siroa suloutta, johon liittyi tyyni arvokkuus.

Hopeanvalkoinen tukka huolifeltuine kampauksineen ja pukevine kiehkuroineen kehysti pieniä, hienopiirteisiä, vilkkaista kasvoja, joiden iho oli heleän kukoistava. Silmät paloivat syvinä ja tarmokkaina älykkään, leveän otsan alla. Suunseudussa oli vielä rakastettavaa hymyä, jonka vaikutuksesta unohti, kuinka kuihtuneet huulet olivat. Hänen vartalonsa oli suora ja solakka. „Hän käyttäytyy kuin armollinen kuningatar“, oli hänestä aina sanottu.

Mainitut seitsemän tyttöä saapuivat määrättynä päivänä, ja hiljainen huila kajahteli matkähäteleivistä matkailuista, kiitävien jalkojen kapseesta, naurusta ja juttelusta. Äkillinen muutos ylhäisestä hiljaisuudesta hälinään ja touhuun tuntui melkein sietämättömältä talon neljästä naisesta.

Mutta illempänä hyörinä lakkasi, ja teetä juodessa olivat neitokset varsin ujoja ja siivoja. „Seitsemän suljettua päiväkirjaa“, ajatteli Eva-täti. „Joka vuorokausi kirjoitetaan niihin rivi hyvää ja pahaa, mutta nuo vähäiset elämänsanat täytyy saada lukea ja ymmärtää.“

Tyttöjen sanoessa hyvää yötä Eva-täti suuteli kutakin heistä otsalle, ojennettuaan ensin oman valkean, sormuskoristeisen kätensä heidän suudeltavakseen. Maud Rydeman ja Märta Agnell näyttivät nyrpeiltä ja hämmentyneiltä tästä hyvästelystä, mutta taipuivat kuitenkin. Jo nyt olivat täyshoitolaiset selvillä siitä, että Eva-tätiä oli

toteltava. Koko hänen olentonsa herätti kunnioitusta, mutta Maud ajatteli kuitenkin, ettei hän „ensinkään halua kulkea talutusnuorassa. Olihan aina olemassa jokin keino pujahtaa tarkastuksesta“.

„Me tapaamme täsmälleen kahdeksan aikaan ruokasalissa huomenaamulla“, sanoi vapaaherratar ystävällisesti. „Työjärjestys on jo laadittu, ja kun olette nukkuneet hyvästi matkan jälkeen, käymme heti käsiksi työhön.“

Sonja Thomas ja Barbro Berting, jotka olivat koulu- tovereita ja parhaita ystävyksiä, olivat toivoneet saavansa yhdessä haltuunsa sievät parihuoneet muratin verhoamassa piharakennuksessa, ja kun vapaaherratar oli silmäillyt heitä tutkivasti, olikin näyttänyt siltä, että heidän toivomuksensa täytyy. Eva-tädin ystävällinen, rakastettava hymy lienee virittänyt heihin tämän toivomuksen. Se meni kuitenkin myttyyn, sillä pään pehmeästi kumartuessa lankesi tuomio.

„Ei, luullakseni meidän täytyy järjestää niin, että Mary ja Astrid saavat nuo parihuoneet. Makuuhuoneen edessä pienessä salongissa on mielestäni varsin sopiva ottaa vastaan sinun sukulaisiasi, Mary. Sonja ja Märta saavat kumpikin vierashuoneensa, sinisen ja punaisen, Minka saa keltaisen. Maud ottaa minun sänkykamarini yläpuolelta pienen kulmahuoneen, ja neiti Barbron me panemme torniin. Niin nuoret jalat eivät ole milläänkään, vaikka raput ovatkin jyrkät.“

Nyt läksivät tytöt huoneisiinsa, joihin kohta ilmestyi kunkin luonteen mukainen persoonallinen leima.

Sinisessä vierashuoneessa, missä Sonja hallitsi, oli jo asetettu kirjoituspöydälle erilaisia valokuvia; lipastolle oli siroteltu mitä moninaisimpia pikku esineitä. Pitkä, vanhamuotinen sohva oli saanut pari aivan uusikuosisinta silkki-tyynyä. Pöydällä sen edessä oli kookas kristallimalja,

jossa oli mitä ihanimpia tummanpunaisia ruusuja, ja sen vieressä oli makeisrasia täynnä herkkukonvehteja. Repaleinen ja ympäristöänsä rumentava helppohintainen kirja „Päästä minut“ oli paiskattu sänkyyn. Huoneessa ei ollut mitään, mikä olisi vähääkään viitannut vakavaan askarteluun.

Mutta lihavan, vaaleatukkaisen Märthan punaisessa huoneessa oli pöydälle ladottu sopusuhtaiseen järjestykseen talous- ja keittokirjoja, Grimmin ja H. C. Andersenin sadut ja eräs lentokirjanen: „Pienokaisemme“. Leveälle ikkunakamanalle Märta oli nostanut jättiläisrasian, jonka sisältö olisi riittänyt pienehkön ompeluliikkeen tarpeiksi. Sängyn yläpuolelle hän oli ripustanut Agnellin perhettä kokonaisuudessaan esittävästä suurennetun valokuvan, joka oli otettu vanhempien hopeahääpäivänä. Jotakin pyöreää, valoisaa ja lauhkeaa oli tuossa ryhmässä, joka oli sijoittunut erään huvilan rapuille, ja yläpuolella oli luettavaa: „Heimatsliebe“.

Minkan ihastuttava keltainen huone, jonka kukikasta leinikkökuosista sisustusta länsiaurinko kultasi, ei ollut tänä iltana edullisen näköinen. Yll'yleensä oli näkyvissä tavaroiden huolimattoman purkamisen jälkiä, pukuja, kirjoja, jalkineita ja soittovehkeitä sikinsokin, ja keskellä tätä sotkua istui Minka ahmien erästä romaania. Toinen käsi piti kirjaa tarpeettoman lähellä mustia sameffisilmiiä, toisen käden hän oli pujottanut syvälle tummaan, kiiltävään tukkatiheikköön, joka vuolaan, tuuhean harjan favoin laskeutui kapealle tytönselälle ja kulmikkaille hartioille. Hän oli pieni ja hoikka ja hentojäseninen, huolimattomasti puefftu ja korvarenkailta, sormuksilla ja muilla koruilla vahvasti koristettu. Näki aivan selvästi, ettei Minkalla ollut aavistustakaan köyhydestään. Kaikki meni häneltä huolimattoman oli-miten-oli-menetelmän mukaan. Ja hänen

kapeilla, ruskeilla kasvoillaan loisti veitikkamainen kurittomuus.

Järedjäseninen, mahtava Maud oli heti tuntenut vetoa-voimaa „pientä kimaltelevasilmäistä tenhotarta“ kohtaan. He osaisivat kyllä yksissä neuvoin panna toimeen kepposia. Maud ei ollut purkanut matkatavaroitaan. Hän sanoo, ettei jaksa. Hävytöntä, että isä ja äiti olivat lähettäneet hänet pois. Eihän hän itse ollut tahtonut. Ja Maud heittäytyi toiseen nojatuoliin — kaksi tällaista oli sohvon sijasta — niin että liitteet natisivat. Leveät jalkateränsä ja tukevat raajansa hän ojensi pitkin pituuttaan, asettuessaan futkimaan lähtevien junien aikataulua. Sano-koot mitä tahansa kotona, mutta hän ei jää tähän vankeuteen. Ja sitten hän vihelsi kuin äkämystynyt koulu-poika.

Barbro Bertingin tornihuoneessa ei järjestys myöskään ollut mallikelpoinen. Kaikkialla vetelehti kirjoja, paperia ja aikakauslehtiä. Hän oli yrittänyt luoda jonkinlaista kokonaisuutta, mutta onnistumatta. Puvut olivat sentään päässeet vaatekomeroon ja yksi neljästä tuolista oli vielä tyhjä. Kaarevalle rokokosohvalle, joka oli soikean peilin alla, Barbro oli sijoittanut kirjapinot. Hän luki paljon ja enimmäiten historiallisia teoksia, ja kun hän nyt, puolittain riisuutuneena, avasi milloin yhden, milloin toisen muistelmateoksen, pisti hänen silmäänsä ensi sivulta yksinkertainen omistus, joka oli kirjoitettu varmalla, miehekkäällä käsialalla: „Barbrolle ystävä H. B.“ Isoäiti ja Holger Boye, hänen lapsuuden- ja nuoruudenystävänsä, olivat ahkeraan lahjoitelleet pienelle lukuhimoiselle Barbrolle tervettä ja kehittäväää lukemista. Ja viimeksi kuluneena vuonna, jolloin hän oli asunut rakkaan, sulaisen isoäidin luona, hän oli oppinut pitämään arvossa hyvien kirjojen seuraa.

Inger Thomas, Sonjan serkku, oli myös opastanut häntä valikoimaan lukemista, jotavastoin Sonja oli koettanut vieroittaa häntä „mokomasta roskasta“, mikä teki hänestä „ikävän vetelyksen“.

Piharakennuksessa oli tytöillä jo kaikki järjestyksessä, ja he olivat vakuutettuja siitä, että he viihtyisivät mainion hyvin. Maryn siro, hyvin hoidettu persoona liikkui täysin toffuneesti sievässä kustavilaisessa salongissa, jonne hän oli tuonut spinetin, somasti täytetyn nuottihyllyn ja kallisarvoisen viulun. Hän kertoi Astridille, että hän oli avustanut monissa soitannollisissa iltamissa ja saanut tavattoman paljon kiitosta. Hänen ulkonevat vedensiniset silmänsä eivät juuri elostuneet, kun hän puhui soitosta, sen enempää kuin muulloinkaan, mutta hän oli aina hienon, kilfin ja säädyl্লisen näköinen. Huomasi myöskin, että hän oli koko suvun mielikki, ja vanhemmat olivat ilmoittaneet vapaaherratar Löwesköldille, että he olivat lähettäneet hänet kasvatushoitolaan välttääkseen rettelöitä, kun kaikki tahtoivat omistaa Maryn ja pitää häntä kodissaan. Sukulaisilta olikin jo tuloinut hänelle kutsuja, mutta ne olivat jääneet Eva-tädin talteen, sillä hänpä määräsi, milloin tytöt saivat lähteä kyläilemään.

Astrid ei välittänyt hitustakaan tuollaisista koreista nimistä ja arvoista, joita Mary lakkaamatta luetteli, mikä ei oikeastaan tapahtunut siksi, että hän olisi niillä ylpeillyt, vaan siksi, että ne kuuluivat hänen piiriinsä, ainoaan, minkä hän tuns.

Hyräillen ja reippaasti järjesteli pikku Tolling, jota kotana sanottiin „sydänkävyksi“, kapistuksiaan ja suuteli isän ja äidin valokuvia, ennenkuin läksi nukkumaan japanilaisen verhon taakse, joka jakoi tilavan makuuhuoneen kahtia.

Verhon toiselta puolen Astrid kuuli Maryn kirkkaan, aina jonkun verran uteliaana ihmettelevän äänen:

„Tiedätkö, onko totta, että Sonja Thomas on salakihloissa erään filosofiankandidaatin ja luutnantin kanssa, joka on hirveän rikas?“

„Luultavasti, mutt'en tiedä, onko se salaista, hänhän puhui siitä meille kaikille.“

„Ei minulle.“

„Et kai ollut sisällä. Muuten hän sanoi, että kihlaus julkaistaan uufenavuotena, ennen kuin luutnantti Freide lähtee jonnekin opintomatkalle, ja sitten he menevät syksyllä naimisiin, kun Sonja täyttää kaksikymmentä vuotta.“

„Ajatteles sentään! Luuletko, että joku muu meistä on kihloissa?“

Astrid nauroi sydämensä pohjasta.

„En ainakaan minä, mutta sinusta ja muista en voi mennä takuuseen.“

„Minusta?“

„Niin, sinähän sanoit 'joku muu meistä', enkä minä vielä tunne tyttöjä. Minusta vain olisi hyvä, että jokaisella olisi jokin oikein elävä harrastus.“

„Eikö heillä sitten ole? Minulla on musiikkini.“

„Ja minulla rakas saveni, ja Sonjalla ehkä yhtä taipuisa luutnanttinsa, mutta Minka vain lentää ja keikkuu kuin kärppä ja pajattaa: *'Mais, c'est tout égal ça!'* ja Märta — niin, tosiaankin, Märta on jo *eine fromme und sehr weibliche deutsche Hausfrau* — mutta mitä tulee Maudista?“

„Tarvitseeko hänestä tullakaan mitään? — Ei ole väliä tulla miksikään. Minä arvelen, että täällä kehitytään vain huvin vuoksi.“

„Ja minä arvelen, että on huvittavaa kehittyä.“

„Niin, musiikissa, tietysti. Kuka on Barbro Berting? Jos hänen äitinsä oli syntyisin Stiernudd, niin olemme kaukaisia sukulaisia.“

„Minä tiedän vain, että sekä Sonja että Barbro ovat Göteborgista ja ettei Barbro ole ollut kotonaan puoleen vuoteen. Hänellä kuuluu olevan kolme merkillistä sisarta. Vanhin kauneutensa, n:o kaksi työteliäisyytensä ja n:o kolme terävöpäisyytensä puolesta.“

„Vai niin, no mutta eikö Barbro ole merkillinen?“

„Ei minun mielestäni. Hyvää yötä, Mary, minua jo nukkuttaa.“

Astrid melkein odotti Maryn kysyvän syytä hänen uneliaisuuteensa ja tunsu melkoista helpotusta, kun Mary sanoikin veltosti ja hyväntahtoisesti:

„Hyvää yötä, tyyppä! Nuku makeasti!“

Vähän ajan kuluttua kuului Maryn ääni uudelleen.

„Nukutko, Astrid?“

„En ihan.“

„Oletko laskenut, montako ikkunaruufua on tässä huoneessa?“

„En, mutta se on helposti tehty.“

„Käykö päinsä, että lasket ne minunkin puolestani?“

„Minä luulen, ettei se vetele. Eikä myöskään saa sanoa sanaakaan, kun on laskenut, silloin ei uni toteudu.“

„Eikö? No, hyvää yötä sitten.“

„Hyvää yötä.“

Astrid kuuli, kuinka Mary puoliääneen ja hyvin perusteellisesti laski ikkunaruudut, mutta sitten hän kääntelihe ja huokaili niin raskaasti, että Astrid oivalsi jonkin painavan hänen sydäntään. Hän melkein arvasi, mitä se oli. Mary oli huomannut pienen, lystikkään seinässä olevan lasiventtiilin, joka oli pyöreän pienoissikkunan näköinen.

Lopulta Astrid ei voinut hillitä nauruaan. Hän purskahti raikuvaan nauruun. Mary tuntui kuuntelevan.

„Astrid!“

„Mitä?“

„Sopiiko laskea uudestaan?“

„Se voi käydä laatuun.“

„Niin, näetkös, minä en tiedä — luuletko, että venttiilikin on laskettava?“

„Eiköhän, jääköön se pisteeksi. Piste perään, ymmärrätkö?“

Nyt oli Astrid nauranut kyllikseen ja halusi nukkua. Jo seuraavana päivänä hänen oli aloitettava työskentelynsä erään kuvanveistäjän luona.

Mary laski uudestaan hitaasti ja tarkkaan, ja sitten oli hiljaista. Hän faisi nukahtaa yht'äkkiä.

II

Ensimmäinen päivä.

Aamuteen jälkeen Eva-täti kokosi opettajakunnan ja oppilaat suureen arkihuoneeseen, joka ei ollut vähääkään koulusalin näköinen, vaan oli asultaan herraskartanon vierashuoneen kaltainen monine mukavine ja hauskoine istumapaikkoineen, pöytineen ja näppärine pikku kaappeineen; ja kokonainen seinä oli kirjahyllyjen peitossa, jotka olivat täynnä viimeistä sopukkaa myöten. Muilla seinillä riippui Hillerströmin tauluja.

„Olen ajatellut, että luennot pidämme täällä“, sanoi Eva-täti, „ja teidän lukujärjestyksiinne on jo merkitty tunnit ja aineet. Ei teidän eikä teidän opettajienne tarvitse tuntea itseään pinnistetyn juhlallisilta tunneilla. Tämä ei ole tavallinen koulu, ja te olette jo täysikasvuisia nuoria naisia. Kello kolme päättyy päivän opetus, ja sen jälkeen te olette vapaat menemään kävelemään tai kyläilemään ilmoittamalla siitä minulle. Kerran viikossa käymme museoissa tai kokoelmissa. Kuuden aikaan syömme päivällistä ja seitsemän ja yhdeksän välillä tehdään käsityötä, harjoitetaan soittoa, luetaan ääneen tai pidetään jotakin muuta ajanviettoa. Kirjeenne saatte lukea ja vastata niihin ilman tarkastusta. Sukulaisia ja ystäviä saatte ottaa vastaan mielenne mukaan huoneissanne, sillä minä luotan siihen, että se tapahtuu valikoiden. Yleensä sanoen

minä vetoan teidän tahdikkuuteenne ja hienotunteisuuteenne ja toivon samalla saavani teidän luottamuksenne. Nuoren tytön parhaimmilla ominaisuuksilla ja oikealla helminauhalla on yhteistä se, että hänen täytyy aina pitää ne näkyvissä, luoda niihin eloa ja väkettä omalla olennollaan. Jos ne pannaan syrjään siksi, että vastuunalaisuus rasittaa niitä pitämästä, käy niiden samoin kuin helmien. Kun ne seuraavalla kerralla pannaan koristeiksi, ovat ne himmenneet ja ikäänkuin kuihtuneet. Sielunkorut ovat paljoa arempia kuin oikeat helmet, sen tahdon painaa mieleenne ja lopuksi toivotan teidät kaikki tervetulleiksi. Työ alkaa. Tänään jääköön kuitenkin se tai ne, jotka eivät ole lopettaneet tavaroittensa purkamista, kolmen jälkeen kotiin laittamaan huoneensa kuntoon. Hufiloimista ja laiminlyöntiä minä en suvaitse ensinkään.“

Eva-täti itse ei opeuttanut, mutta hän kuunteli hyvin halukkaasti tohtori Krabben kirjallisuus- ja taidehistorialuentoja.

Tohtori ei tosin ollut niitä, joille elämä on suonut paljon aineellista ylellisyyttä, mutta hän kohosi harvinaisen nerokkaalla tavalla kaiken maallisen yläpuolelle ja upposi intomielisesti henkisiin harrastuksiin.

Sonja kuiskasi Barbrolle: „Sepä vasta lystikäs herrasmies!“ Ja Barbro kuiskasi vastaan: „Hän lentää meidän kaikkien ylitse“, mutta itse asiassa hän oli varsin mielisään, jopa ylpeäkin, että juuri hän sai useimmat kysymykset, kun osasi parhaiten.

Tämä oli jotakin aivan uutta hänelle, sillä koulussa hän ei ollut milloinkaan kunnostautunut, päinvastoin, ja hänen täytyi myöntää, että hänen isänsä oli turhaan koettanut työntää häntä, perheen mustaa lammasta, milloin minnekin.

Kielissä tuli Sonja toimeen erinomaisesti, mikäli sitä tarvittiin puheessa, mutta käännökset hän hufiloi alusta lop-

puun. Niitä hän ei katsonut färvitsevansa. Vuoden kulluahan hän istuu liehiteltynä, komeana nuorena rouvana jossakin Tukholman loistohuoneistossa, niin että vanhemmat menettelivät hieman hassusti pannessaan hänet Lövsköldin kasvatushoitolaan, mutta äiti, joka oli syntyjään ranskatar, kärsi maansa puolesta sodasta niin sanomattomasti, ettei hänellä ollut ainoatakaan ilonpäivää. Tämän hän pelkäsi tekevän Sonjankin raskasmieliseksi, ja sen vuoksi hän vapaaehtoisesti luovutti lemmikkinsä äitinsä rakkaimman nuoruudenystävän, vapaaherratar Evan hoiteisiin.

Niin pian kuin kello oli lyönyt kolme, kokosi mrs Faith englantilaiset kirjansa ja „haihtui“, kuten Märta Agnell sanoi. Astrid oli hetkistä myöhemmin valmis lähtemään sen kuvanveistäjäntären luo, jonka johdolla hän aikoi työskennellä. Hänen kauniit, avoimet kasvosensa loistivat täydeltä terältä iloista odotusta, ja hän nyökkäsi hyvästinsä mitä säteilevimmin hymyillen.

Mary oli lähdössä vierailemaan ja pukeutui huolellisesti harmaisiin kiireestä kantapäähän saakka.

„Hän on kun hevone“, sanoi Minka katsoen Maryn jälkeen, „oiken, oiken pitkä hevose naama ja paljo tyhmeliin“.

Tämän hän sanoi Märtille, mutta Märta ei milloinkaan taipunut ajattelemaan mitään epäedullista. Hän olikin niin lempeän ja hyväntahtoisen näköinen ollessaan juuri lähdössä erääseen lastenseimeen, että Minka heti älysi huomautuksensa täällä kertaa osuneen väärälle henkilölle. Hän livisti vastausta odottamatta huoneeseensa, joka oli saatava kuntoon.

Sonja tahtoi Barbron mukaansa ulos.

„Urban Freidekin on täällä“, sanoi hän, „ja hän tahtoo mielellään tavata sinua. Nyt hän saa jo viran ja toivoo sitten pääsevänsä raha-asiaain ministeriöön.“

Barbro punastui ankarasti. Edellisenä talvena, jolloin hän oli ollut Lundissa isoäitinsä luona, hän oli usein tavannut Urban Freiden, ja toisinaan hän oli luullut pitävänsä Urbanista kuten Sonja Uno-veljestä. Mutta yhtä usein hänestä oli tuntunut, että Urban oli aivan samanlainen kuin muutkin eikä yhtään sellainen, johon voi luottaa. Mutta toisekseen — olihan hauskaa hakailla ja kujeilla, mutta jos hänen olisi määrättävä kantansa, niin hän tuntisi olevansa hirveän onneton. Häntä oli huvittanut ajatella, että hänen ei tarvitse muuta kuin ojentaa kätensä offtaakseen Urbanin tai Holger Boyen, mutta ettei hän tee sitä vielä kohtakaan, ei ennen kuin pääsee täyteen varmuuteen siitä, ettei koko maailmassa ole mitään muuta, mitä hän mieluummin tahtoi.

„En luule, että Eva-täti laskee minua ulos tänään“, virkkoi hän epäröiden. „Jos pistäydyt huoneeseeni, niin huomaat syyn.“

„Ainainen hutilus“, nauroi Sonja. „Harmillista, ettet ole saanut neitsytkammiota kuntoon. Olisin tahtonut sinut mukaani Silkkikauppaan ja Pohjoismaiseen Kauppakomppaniaan. Minun on tehtävä kauhean paljon tilauksia. Evelyn-täti tulee tietysti vähäksi aikaa mukaan, ja sitäpaitsi minun on saatava neuvoja tulevalta anopiltani. Hän tuntee tarkoin, miten Tukholmassa on oltava ja eletävä. Heidän huvilaansa Djursholmissa on kuvattu sekä 'Svenska Hemissä' että 'Saisonenissa'. Ajattelepas, kun mekin Unon kanssa joudumme niihin.“

„Onko se sinusta niin tähdellistä?“

„Onko muka! Uno sanoo, että minusta tulee pääkaupungin enimmin *chic* ja nuorin rouva. Minun pukuni tulevat antamaan leiman, sanoo hän. Voi, minä olen niin rajattoman onnellinen! *Au revoir* vähäksi aikaa. Hassua, että meistä tuli uudestaan koulutoverit.“

Hän nyökkäsi ja riensi tiehensä. Barbro katsoi ihmeissään hänen jälkeensä. Ei sentään ollut ketään muuta maailmassa, jota hän olisi ihaillut niin kuin Sonjaa. Ja näin hän oli ihaillut siitä pitäen, kun he olivat olleet ensimmäisellä valmistavalla luokalla. Monet kerrat Sonja tosin oli vieroittanut hänet luotaan hetkellisellä välinpitämättömyydellään, mutta hänen oli tarvinnut virkkaa vain ystävällinen sana vetääkseen Barbron taas luokseen.

Hyväilevästä hellyydestä avautui Barbron sielu kuin kukka auringon säteistä, ja hän saattoi muuttua araksi kaihtavassa pelossaan kylmyyden tai kovien sanojen tähden. Hänen tunteensa värisivät alinomaan kuin paljastetut hermot, ja kun joku hellävaroen kosketti niitä lämpimin ottein, joutui hän useimmiten niin suuren ihastuksen ja pelon valtaan luullessaan kadottavansa tuon elämänlämmön, että hän heti oli valmis vastaamaan siihen ryöppyävän kiihkein tuntein.

Mutta kasvuvuosinaan häntä oli pidetty kummallisena ja karttelevana. Hän ei pyrkinyt koskaan esille, ei milloinkaan astunut ensimmäistä lähentymisaskelta, ei myöskään salannut varovasti omaa mielipidettään, vaan laski ajatuksensa ja sanansa pursumaan vuolaana virtana, kun jokin loukkasi tahi kiihoitti häntä.

Kohta päivällisen jälkeen Eva-täti lähti kiertotarkastukselle tyttöjen huoneisiin. Hän sanoi näille, että hän tahoo kerran viikossa käydä katsomassa, miltä kukin „linnunpesä“ näyttää. Lähtiessään tänä iltapäivänä tarkastusmatkalleen hän otti mukaansa puutarhasta kukkia ja hedelmiä, jotka hän jakoi ihmeteltävän tasapuolisesti.

Minkan luona hän viipyi kauimmin. Siellä vallitsi edelleenkin epäjärjestys ja siivottomuus. Näkyi selvästi, että nuori neitonen oli väsynyt kaikkeen ja laittanut itselleen leposijan keskelle lattiaa. Hän oli kiskonut sängystä pie-

lukset ja peitteet alas. Savukekotelo, tuhkakuppi, pieni malja, jossa oli suklaamakeisia, ja kirja ilmaisivat, että nautinto oli ollut monipuolista. Mutta juuri silloin, kun Eva-täti ilmestyi kynnykselle, viskasi Minka harsoleningin kaiken verhoksi ja riensi siroksi vapaaherrataria vastaan.

„Tervetuloa, täti kulta“, sanoi hän sointuvalla ranskan kielellä, „anteeksi, etten ole vielä saanut aikaan järjestystä, mutta minä sain — odottamattoman vieraan“.

„Vai niin“, sanoi Eva-neiti lyhyesti. „Kuka se oli?“

„Eräs vanha, killtti neiti, joka . . .“

„Joka polttaa savukkeita ja viruu lattialla.“

Minkan kapeat, mustat silmät välähtivät.

„Niin, hänellä on pienet pahat tapansa.“

„Sinä kyllä tiedät, Minka, että meillä on portinvartija. Ei kukaan pääse sisään eikä ulos hänen laskemattaan. Ja kun minä olen ollut ulkona, saan minä aina tiedon, kuka on käynyt pyrkimässä tänne minun poissaollessani. Jos olen kotona, ilmoitetaan minulle myös heti, keitä pyrkijät ovat, tuttuja vaiko tuntemattomia. Sinä ymmärrät hyvin, ettei seitsemää tyttöä oteta taloon ilman valvontaa. Sinusta, pikku Minka, minä tiesin vain, että sinä kaipasit hyvää kotia. Äitisi sanoi minulle myös, että sinua on ajoittain kasvatettu luostarissa. Olet varmaankin saanut olla paljon oman onnesi nojassa, lapsikulta, ja oma minä on sekä sokea että keho kasvatettava. Sinun satusi vanhasta neidistä osoittaa, ettei sinä paljoa välitä totuudesta.“

„En tahtonut pahoittaa hyvän tädin mieltä tunnustamalla, että — että eräs tyttö meistä ehdotti . . . että polttaisimme.“

„Kuka se oli?“

„Voi, minun on niin vaikea oppia lausumaan heidän nimiään.“

Minka hymyili lumoavan suloisesti, ja hänen pienten, tummien käsiensä liikkeissä oli jotakin niin alistuvaa, kuin ne olisivat madelleet rakkaan tädin edessä.

Vapaaherratar epäröi hetkisen, sitten hän veti tytön luokseen ja suuteli hänen matalaa otsaansa.

„Pikku Minka, jos minusta tulee se, joka saa kylvää hyvää sinun nuoreen mieleesi, niin minä tuntisin itseni onnelliseksi, että olen ottanut sinut kotiini. Sen, että sinä et pysy totuudessa etkä siis ole luotettava, olen minä nyt nähnyt, mutta hyvällä tahdolla voi nekin virheet saada lähtemään. En kiellä sinua tupakoimasta, jos sinun on vaikea luopua savukkeista. En myöskään kiellä sinua käymästä pitkällesi lattialle. Sinä saat sitä varten lainata jääkarhuntaljan, niin ettei sinun tarvitse pitää nautintoasi salahuvinä, mutta hyvin mielelläni toivon, että vapaaehtoisesti hylkäätkä nikotiinin. Se turmelee sinun elimistösi.“

„Minä heitän kohta tupakoimisen“, lupasi Minka. „En tahdo tehdä mitään, mitä täti ei hyväksy.“

Vapaaherrattaren muoto kävi vakavaksi, melkein surulliseksi. Valheellinen ja vilpillinen, siinä on paljon raivaimista ja — luultavasti se jää häneltä onnistumatta.

Minka ojensi aito tanssijattaren tapaan niiaten savukekotelon ja sanoi kohteliaasti: „*Voulez-vous bien prendre la boîte, ma chère tante?*“

„Niin, sinä saat tämän takaisin, milloin tahdot.“

„*Ah, mais jamais, chère tante, à quoi pensez-vous!*“

Vapaaherratar jätti Minkan ja meni Märthan luo, joka iloisena kuin mikäkin pikku emäntä näyffeli hänelle kaikkia „kotoisia“ aarteitaan. Hän tarjosi karhunvadelma-hilloa, jonka hän itse oli keittänyt. Ja hän offi säteilevän tyytyväisenä vastaan kiittelyt. Hänellä oli myös saksalaisia piparkakkuja, joita Eva-tädin piti maisfaa. Punainen huone vaaleaköivuisine kalustoineen, joka oli päällystetty koti-

kutoisella puna- ja valkearaitaisella kankaalla, sointui mainiosti tuohon vaaleaveriseen tyttöön, jonka vaaleat Gretchen-palmikot riippuivat valkeassa, lapsenpehmeässä niskassa.

„Kuulehan, pikku Märta“, sanoi Eva täti, „etkö sinä tahtoisit ottaa vähän hoivataksesi Minkaa? Hän on kyllä villilintu, mutta sinä olet tyyni ja ymmärtäväinen, pikku ystävä. Sen olen saanut tietää isoäidiltäsi, ja minä olisin iloinen, jos sinä voisit vaikuttaa häneen hyvää.“

„Äion koettaa hyvin mielelläni“, vastasi Märta äidillisesti. „Voin opettaa hänelle myös ruotsia. Pappa ja mamma puhuvat aina ruotsia meidän, lasten, kanssa.“

Kuinka siniset silmät sillä tyföllä oli! Niihin katsoi kuin kirkkaimmalle kevättaiivaalle. Hän ei milloinkaan pettäisi ketään eikä milloinkaan salaisi tekoaan.

Luottavin ja lämpimin sydämin Eva-täti jatkoi kiertoaan ja tuli Maudin luo, joka itsepintaisesti piti yhä vain tavaroihin purkamatta. Purkakoon se, jota haluffaa. Hän ei aio vaivautua. Mutta Eva-täti teki asiasta lyhyen lopun. Hän tunsu Rydemanien luonteen, kun oli ollut Dresdenissä samassa kasvatushoitolassa, jossa Maudin kolme tätiäkin oli ollut. Heilläkin oli ollut Maudin oikukkaasti jurottavat kasvat, kun jokin ei heille „sopinut“, mutta toisin vuoroin heidän leveä huumorinsa saattoi panna koko tyttöparven ilosta läikkymään. Ja Eva piti heistä kuitenkin kaikkien niiden hauskojen hetkien tähden, jotka oli heidän parissaan viettänyt.

Vilkaistuaan pikipäin ympärilleen hän sanoi:

„Nyt me puramme tavarat, Maud. Ja meidän täytyy joutua. Anna sinä minulle ne, mitä pannaan lipastoon!“

Maud katsoa siriffi vapaaherrattareen, pyöräytti päätänsä ja jyhkeää ruumistaan, meni vastahakoisesti matkarkun luo ja jäi siihen seisomaan avain kädessä.

„Rakas Maud, *festina lente* on keho ohje tässä tapauksessa. Meidän on parasta käydä heti käsiksi toimeen. Minä muistan, kuinka sinun tätisi purkivat matkalaukkujaan — se tapahtui eräässä tyttöjen hoitolassa Dresdenissä. Ulla ja Beata kiistelivät eräästä silkkihameesta, jonka kumpikin väitti saaneen omakseen. He kiskoivat sitä kaikin voiminsa, niin että se yhtäkkiä repesi kahtia. Mutta silloin he eivät voineet pitääkään nauruaan, vaan nauroivat niin makeasti, että tupsahdivat istualleen lattialle kummallakin hameenpuolikas sylissä.“

Maud näki kinailun niin ilmi elävänä edessään, että hänkin herautti nauruun, joka helmeili niin raikkaana ja kirkkaana hänen punaisilta huuliltaan, että koko tyttö muuttui.

„Sepä oli mainiota rehkintää“, sanoi hän Eva-tädin kauhistukseksi, mutta tätä leveäsuista huomautusta ei nyt juuri voinut moittia. Aikaa oli vähän. Matkalaukku lennähti kuifenkin auki, ja Maud sai ihmeteltävään ripeästi tavaraansa paikoilleen.

„Niin se kävi, että hurautti“, sanoi hän pirteän vallattomalla tavallaan. „Paljon kiitoksia avusta.“

Hän nyökkäsi kömpelästi, mutta näytti niin herttaiselta, ettei Eva-täti voinut olla taputtamatta hänen pulleaa poskeaan. Maud ei tosiaanakaan kelvannut salonkinaiseksi, mutta jos hän koettaisi, voisi hänestä olla hyötyä ja iloa maailmassa. Eva-tädin mieleen välähti eräs ajatus, ja kun hän käsi Maudin kainalossa saapui ruokasaliin, oli hän jo alkanut sitä kehittää.

Jatko seurasi illalla, kun oli kokoontunut salonkiin syksyn ensimmäisen takkavalkean ääreen, joka oikeastaan oli vain komeilua. Piirin keskellä oli pieni pöytä ja sillä kaksi maljaa täynnä omenia ja pähkinöitä.

Minka oli laulanut Maryn säestäessä ja kumpikin pal-kittiin vilkkailla kättentaputuksilla. Maud oli kertonut murrejuttuja ja mademoiselle Désirée Renard lausunut ru-non Rostandin L'Agilonista.

Tämän numeron jälkeen oli lyhyt väliaika. Kun vapaa-herratar sen keskeytti, nyökkäsi Maud heti, osoittaakseen tietävänsä, mitä Eva-täti aikoi sanoa.

„Niin, tyttö-kullat, minun mielestäni on meidän ensim-mäinen yhteinen päivänviettomme kulunut paremmin kuin voi odottaakaan“, alkoi hän, „ja sentähden minä luulen voivani tehdä erään ehdotuksen, jonka heti selitän. Ei kukaan teistä, jotka olette niin nuoria, tunne paljoa sen luokan ihmisiä, jolla on nimenä *pauvres honteux*. Heidät syöstyään syrjään tai he itse vetäytyvät pois näkyvistä tunfiessaan voimattomuutensa elämän taistelussa. Kerran hekin ovat olleet paremmilla päivillä. Useimmat muista-vat omistaneensa kauniin, varakkaan kodin, jonka sääli-mätön kohtalo on murskannut palasiksi. Monet yksinäi-set vanhukset istuvat puutteellisissa vuokrahuoneissa, jonne he ovat siirtäneet kallisarvoisten ja ennen kaikkea rakkai-den huonekalujensa jäännökset. Maailma ei jouda heistä huolehtimaan. Päivät päästään he istuvat tuolilla ikku-nan ääressä ja tuntevat, miten vanhuuden yksinäisyys jäytää heitä. Olen ajatellut, että ehkä joku tai jotkut teistä haluaisivat uhrata muutamia hetkiä ajastaan noille elämän hyljeksimille olennoille. Teidän ei ole tehtävä sitä minun tähteni eikä siksi, ettei teidän mielestänne sovellu kieltäytyä. Silloin teidän käyntinne eivät tuota iloa. Teidän on käytävä kuin päivänpilkkeiden, omasta vapaasta tahdosta, ja luotava valoa puutteenmajaan. Minulla on paljon osoit-teita, mutta niitä en teille tyrkytä.“

„Minä lähdän“, vakuutti Mary, „ja kun minulle lähe-tetään hedelmiä kotoa, niin otan kokonaisen kantamuksen mukaani.“

„Minä myös lähdän mielelläni“, puuttui puheeseen Märta, „kenties voin aittaa heitä paikkauksessa ja taloushommissa“.

„Minä voisin ehkä lukea ääneen, jos joku välittää sellaisesta“, sanoi Barbro.

„Tiedätkö mitä, tytöt“, virkkoi Astrid innostuneesti, „me yhdymme kaikki tuumaan. Emmeköhän perustaisi kerhoa, jos Eva-täti antaa luvan!“

„Kyllä“, hymyili Eva-täti, „eihän seitsemää nykyaikaista tyttöä voi ajatellakaan ilman kerhoa. Niin että minun ei kannata ruveta vastustamaan sitä ajatusta. Mutta kun minä nyt olen pannut asian alulle, saatte te oman harkintanne mukaan laatia säännöt ja muun. Omin päin se käy teiltä paljoo vapaemmin. Minä vaadin vain, että kokous lopetetaan kello kymmenen, minkä jälkeen minun tyttöjeni huoneissa vallitkoon hiljaisuus ja sammutettakoon tulet, niin että tänä iltana lienee myöhänlanta virittää päivänpilkkeitä.“

Ennen kuin tytöt erosivat, ehti Sonja ilmoittaa Barbrolle, että hän oli tavannut myös Harald Wittin tänään. Hän oli viimeistä vuotta Karlbergissa ja sanoi aikovansa pyytää Barbroa sotakoulun juhlaan, kun Sonjaa ei ollut haluttanut.

Harald Witt oli myös kummankin tytön lapsudentuttavia. He olivat käyneet samaa tanssikoulua ja heillä oli monia iloisia, yhteisiä muistoja.

„Muistaako hän minua?“ kysyi Barbro onnellisena, joskin hänen iloaan hieman katkerointi joutua hätävaraksi. Olihan sentään aivan luonnollista, että Sonjalla oli etusija.

„Tietysti. Hän sanoi: 'Minkäs näköinen se nykyään on se pörröpää, joka mieli sinisukaksi?' Voit arvata, että kuvailin sinua edullisesti, koska hän aikoo pyytää sinua juhlaan.“

„Paljon kiitoksia, mutta hän kai muuttaa mielensä nähtyään alkukuvan.“

Barbroa hävetti, kun hänen silmiinsä kihosi kyyneliä. Eihän hänellä ollut pienintäkään syytä tillittää, mutta Sonjalla oli niin kummallinen tapa antaa iloa ja ottaa se taas takaisin. Barbrolla oli kuitenkin kiire sanoa hyvää yötä. Samassa kun hän oli juoksemaisillaan ylös torninrappuja, tupsahti häntä vastaan Minka, joka äänettömästi liukui kahareisin alas kaidepuuta myöten, ja tämä kohtaUS haihdutti heti synkät ajatukset.

„Oletko käynyt huoneessani?“ kysyi hän ihmetellen.

„Ei, ei, laskin vaan mäki. Älä puhu tätä, chérie!“

Barbro remahti nauramaan. Minka näytti aika has-sunkuriselta katuessaan mäenlaskuaan, mutta oli samalla vallattoman halukas laskemaan uudestaan. Barbro kurkisti rappujen yläpäähän. Kaksi kaidepuuta ja niin ihanan jyrkät! Sepä oli mainion houkuttelevaa.

Ei näkynyt ketään. Sähköliekki valaisi himmeästi ylähallia. Barbro kuiskasi hämillään: „Eikös lasketa kilpaa? Se, joka pääsee kolme kertaa ensimmäiseksi, saa kokonaisen hehdon karamelleja.“

Minka nyökkäsi veikeästi, ja mustat silmät välähtivät. Hän oli valmis tekemään vaikka mitä makeisista, oli hänen tapansa tunnustaa, eikä hän epäillyt hitustakaan voittavansa kilpailussa.

Kohta nuoret neitokset lennähtivät kaidepuun harjalle, molemmat yhtä innoissaan.

„Nyf“, komensi Barbro, ja ennen kuin se oli sanottu-kaan, lensi Minka nuolennopeasti pitkin käsipuuta. Hän ehti kaikki kolme jaksoa ennen Barbroa, mutta tämä tunsu olevansa niin kiihtynyt urheilusta, että uudeksi urheiluksi ehdotti kapuamista käsien varassa pitkin kaidepuuta.

Siinäkin oli Minka voittamaton. Hän kapusi keveästi ja ketterästi kuin pieni apina.

„Nyt minä on kaksi hehtaari karamelli“, sanoi hän keikkumisen päätyttyä.

„Eipäs, sellaista sopimusta ei tehty“, intti Barbro.

„Minä niin ajatteli.“

„Ei kiitos, tämä viimeinen oli vain huvin vuoksi.“

„Minä aina ajattelen voitto“, sanoi Minka hyvin pahoillaan.

Barbro silmäili hämmästyneenä pientä olentoa tulipunaisessa silkkipuserossa. Kaiveliko hänen mieltään tosiaankin se, että oli menettänyt muutamia namuspaloja? Barbro puolestaan ei ollut paha herkuttelija, vaikkakin hän piti makeisista, kun niitä tarjottiin, mutta hän ei nauttinut ahmimalla. Sensijaan näytti Minkan koko olento palavan himosta saada luvattu hehto.

„Minun puolestani sen kyllä saat“, sanoi Barbro. Ja kun kello samassa löi kymmenen, keskeytti hän Minkan tuotapikaa alkaman villin riemuhypyn sanomalla leikillisesti: „Hyvää yötä, pikku sokeriroffa!“

III

Päivänpilkkeet.

Eräänä lauantaina kello neljän seudussa iltapäivällä olivat työt kokoontuneet piharakennuksen salonkiin. Heidän murkinoidessaan oli näet ankara sade alkanut rapista huvilan korkeita, paljaita ikkunoita vasten, ja kun se sitten yltyi rankaksi, peruutettiin kävelymatka, ja seitsemikkö päätti perustaa kerhon, joka jo oli ristitty „Päivänpilkkeiksi“.

Sen tarkoitus oli myös määritelty ja oli vain vahvistamista vaille, mikä tapahtui siten, että oli luettava ja hyväksyttävä Astridin laatima pöytäkirja.

Syvällä, kauniilla altoäänellään hän luki:

„Päivänpilkkeiden“ kerho on seitsemän jäsenen perustama, ja kerhon tarkoituksena on auftaa ja ilahduttaa niitä vanhoja ja yksinäisiä, jotka ovat olleet paremmilla päivillä, mutta joilla nyt ei ole ainoatakaan rakasta omaista, joiden puoleen kääntyä. Kerhon säännöt ovat seuraavat:

1) Jäsen sitoutuu suorittamaan vuosimaksuna kymmenen kruunua ja antamaan vapaaehtoisia lahjoituksia edellmainittuun tarkoitukseen.

2) Jäsen on velvollinen ainakin kerran viikossa uhraamaan iltapäivänsä sille tai niille vanhoille, joista hän on ottanut huolehtiakseen, ja hänen on sinä aikana viihdy-

tettävä ja autettava suojattejaan ja työskenneltävä heidän kanssaan.

3) Jäsen on oikeutettu ehdottamaan kerhoon uusia jäseniä, kuitenkin ainoastaan naispuolisia, minkä ohella on toivottava, että sopivia jäseniä otetaan kerhoon yleisellä äänestyksellä.

4) Johtokunta valitaan joka syksy perustamispäivänä, ja sen jäseninä ovat puheenjohtaja, sihteeri ja rahastonhoitaja. Kun jäsenluku on kasvanut kaksinkertaiseksi, valitaan myös kolme varajäsentä johtokuntaan, jonka vaali tapahtuu suljetuilla lipuilla.

5) Yhteisestä päätöksestä kerho pitää kokouksia kerran viikossa. Jäsen, joka on poissa kokouksesta, maksaa sakkoo yhden kruunun. Näissä kokouksissa työskennellään Päivänpilkkeiden toiminnan edellyttämällä tavalla.

6) Lucianpäivänä, joulukuun 13:nä, vietetään vuosijuhla joululahjavarojen kokoamista varten.

7) Suotavaa on, että tehdään ehdotuksia jäsenten kerhomerkeistä ja kerhonimistä.

Viimeinen pykälä oli tyttöjen käsityksen mukaan oikeastaan jännittävin. Muista pykälistä olikin keskusteltu niin usein ja paljon, että ne voitiin pitää selvinä, mutta seitsemäs oli lisätty viime tingassa, kun Minka oli maininnut, että heillä oli ollut tapana antaa *noms de charité* siinä luostarissa, missä hän oli ollut. Tytöt halusivat kuitenkin mieluummin saada sellaisen toveruuskantaa edustavan erikoisnimen, jota voitaisiin käyttää varsinaisen nimen sijasta.

Kerhomerkistä pääsi seitsemikkö vähällä yksimielisyyteen. Se oli pieni hopea-aurinko säteineen ja sitä oli aina kannettava leningin alla.

Sattuvien nimien keksiminen oli mutkikkaampi juttu, mutta Sonjan ehdotukset saivat suurimman kannatuksen.

Hän oli sekä näppärin että rohkein keksimään. Sitäpaitsi oli hänestä tullut kaikkien mielikki. Pidettiin suurena kun-
niana saada käydä hänen kanssaan puodeissa tai auttaa
häntä pukeutumaan upeaan seurustelupukuun, kun hän oli
menossa kutsuihin. Häntä ympäröi hakkaillun ja liehitel-
lyn fanssiaiskuningattaren ja jumaloidun nuoren morsiamen
sädekehä, mikä teki hänet vastustamattomaksi. Ja kun hän
selitti, ettei hänellä ollut mitään nimeä itseään varten, oli
kaikilla tovereilla valmiina mairittelevia lisäkkeitä. Min-
kan ehdottama „Bien-aimée“ hyväksyttiin kuitenkin avo-
naisella äänestyksellä. Minka itse sai pitää hyvänään koko
lailla mairittelemattoman „Typykkä“, Astrid sai olla „Kun-
niansukku“, Mary „Sievä sävy“, eräs sanaleikki, josta Sonja
oli hyvin ylpeä; Maud nimettiin Tegnérin jättiläistytön mu-
kaan „Gerda sinnintytfäreksi“, Märta sai nimityksen „Weib-
chen“ ja Barbro vastusteluistaan huolimatta „Kynänvarsi“,
sillä tiesihän sen koko maailma, selitti Sonja suorasukai-
sesi, vaikka hän oli antanut Barbrolle vaihtolupauksen,
kun tämä oli kaikessa luottamuksessa kertonut hänelle, että
Svenska Dagbladetissa oli ensi kerran ilmestynyt eräs hä-
nen „funnelmakuvansa“. Ja runoja oli häneltä tullut kuin
„turkinhihasta“ ihan kaksitoistavuotiaasta saakka.

„Silloinpa saat kirjoittaa jotakin oikein sievää minun
runoalbumiini“, sanoi Märta ihastuksissaan.

„Ja minun myös“, lupasi Maud auliisti, „mutta se ei
saa olla mitään imelää ruikutusta lempineen ja hempineen
ja kuineen ja muineen, semmoista minä en suvaitse“.

„Nyt valitaan johtokunta“, keskeytti Astrid, „muuten ei
tästä lorusta tule loppua. Tässä on paperilippuja ja nämä
maljat ovat vaaliurnia. Niihin on merkitty, mitä lippuja
mihinkin pannaan, siis seitsemän kuhunkin. Me pyydämme
Blendan“ — hän oli sisäkkö — „tänne lukemaan ne, niin
saamme laskea äänet.“

Sonja valittiin yksimielisesti puheenjohtajaksi, mutta rahastonhoitajan toimesta olivat mielipiteet jonkun verran eriäviä. Siksi tuli kuitenkin Märta, joka sai toimen yhden äänen enemmistöllä, ja Astrid valittiin sihteeriksi.

„Minä tahtoisin mielelläni esittää sisareni Birgiffin kerhoon“, sanoi Barbro. „Hän on tosin naimisissa oleva rouva eikä ole enää kovin nuorikaan, kohta kaksikymmentäneljävuotias, mutta hän on niin hyvä, ja kaikki ihmiset, varsinkin vanhat, pitävät hänestä.“

„Minä arvelen, ettemme näin äkkipäätä ottaisi uusia jäseniä“, vastusti Maud. „Meidän on väljempi olla, niin kauan kuin saamme olla omissa oloissamme, mutta sitten vasta kun väsyttään, poimitaan sijaisia. Minä ainakin luulen, etten viitsi koko talvea uurastaa hellänä hyväntekijänä.“

„On niin vähän aikaa“, säesti puheenjohtaja, „mutta tiedätkö, Luciajuhla jännittää minua kovasti. Se juhla se häikäisee loistollaan Löwesköldin vielä aamu-usvaista puhdetta.“

„Minä ihan ikävöimällä ikävöin päästä ompelemaan jonkun kilfin mummon viereen“, sanoi Märta viehkeästi, „silloin sitä puheltaisiin hänen lapsistaan ja lapsenlapsistaan ja pilkistettäisiin hänen muistoihinsa“.

„Minä en luule osaa puhu mummon vanhan kansa“, huokasi Minka. Hän jo katui liittymistään kerhoon. Se oli jotakin, josta hän ei välittänyt hituistakaan. Eihän toki, urheilu ja hakkailu ja elävät kuvat ja sokerileipurit häntä huvittivat.

Kun Eva-täti sai tiedon äskenperustetusta kerhosta, näytti hän hyvin tyytyväiseltä ja antoi hyvin mielellään kullekin hoidokkaalleen osoitteen, mutta hän varoitti heitä ryhtymästä liian innokkaasti toimimaan. Hän näet pelkäsi, että ainakin jotkut väsyvät kerran viikossa tapahtuvaan

päivänpilke-vierailuun. Omassa mielessään hän ajatteli, että ainoat, jotka eivät kyllästy, ovat Märta ja Astrid, muiden luonteessa ei vielä ollut riittävästi lujuufta eikä vakavuutta.

Barbron sydän oli kyllä lämmin ja nöyrä, mutta hän eli vain toisella jalallaan todellisuudessa, toinen oli mielikuvien maailmassa, missä hän uneksi tulevaisuuden viheriäviä onnenlehtoja.

„Neiti Helene Boye, seitsemänkymmenenyhdeksän vuoden vanha, älykäs ja huvitettu kaikenlaisista sivistävistä askareista. On ollut seuranaisena. Hänen sukulaisensa lähettävät hänelle Skoonesta toisinaan rahaa ja ruokatarpeita. Hän asuu Stigberginkadun 18:ssa pienessä puutalossa erään laivurinlesken luona“, luki Barbro osoitelipustaan. Ja äkkiä karkasi veri hänen poskiinsa. Varmaankin Holger Boyen täti. Silloin hän luultavasti voi Holgerin avulla valmistaa mummulle rauhallisen ja iloisen elämänillan. Holger veisi hänet kenties entiseen lapsuudenkotiinsa, tasangolla olevaan valkoiseen taloon. Hän aivan kuumeni odotuksesta ja jännityksestä. Tietysti hän ei välitä mitään rankkasateesta, vaan lähtee kohta päivällisen jälkeen Söderiin.

Barbro istui sanattomana päivällispöydässä ja kehräsi punaista unelmalankaansa. Oli tosiaankin tyhmää, ettei hän ollut pariin kuukauteen antanut itsestään mitään tietoja Holgerille. Tämän viime kirje, lyhyt ja toverillinen, kuten aina, oli saapunut juuri hänen lähtiessään papan ja sisarien kanssa Köpenhaminaan. Siellä hänellä oli ollut jumalallisen hauska ja hän oli unohtanut kaikki ahmiessaan nähtävyyksiä ja huvituksia. Sitten hän oli matkustanut Slodaan pikku isoäidin luo, missä häntä kohtasi uusi yllätys. Hän, Babi puitukka, oli siellä saanut oikean kosiskelijan, erään vanhahkon, perin köyhän ja ylettö-

män hienon paroonin, joka päivittäin tuhlassi hänelle kohteliaisuuksia enemmän kuin mitä hän sitä ennen oli kuullut eläissään. Hän oli sulasta kiittolisuudesta melkein jo antamaisillaan myöntävän vastauksen hänen jalosyntyiselle kaljupäisyydelleen, mutta isoäiti sai hyvissä ajoin tietää asian ja teki jyrkän tenän. Hän oli sydämettäni nimittellyt paroonia kuokkavieraaksi, ja kyllähän tämä olikin nälkäisen ja kurjan näköinen, mutta sittenkin kuulosti ruoka varsin arkipäiväiseltä kaikkeen siihen runolliseen verraten, millä hän oli kestinnyt Barbroa. Nyt hän käsiitti, että parooni Louis von Trotte myös oli *pauvre hon-teux*, joka oli yrittänyt hänen avullaan pysyä pystyssä, eikä hän, Babi, unohda kuuna päivänä, miten jäisen kylmältä paroonin otsa näytti ja miten kuivettuneilta hänen kätensä tuntuivat sinä aamuna, jolloin hän jätti jäähyväiset Barbrolle matkustaakseen veljensä luo metsästämään.

Eva-täti ei tahtonut, että Barbro lähtee pimeässä ja tietä tuntematta niin pitkän matkan päähän Söderiin lauantai-iltana, mutta sunnuntai-aamuna läksi neljä Päivänpilkeä, nimittäin Kunniankukko, Weibchen, Kynänvarsi ja Sievä sävy, kaikki varustettuina Eva-tädin tervehdyksillä ja pulskalla korilla, johon taloudenhoitajatar oli pannut yhtä ja toista. Omasta puolestaan olivat tytöt hankkineet kukkia ja torttuja.

Sonjan oli mentävä koko päiväksi tulevien appivanhempiensa luo, missä hän tapaa sulhasensa. Minka valitti päänsärkyä, ja Maudilla oli taasen sellainen päivä, jolloin hän ei „viitsinyt“ toimittaa muuta kuin näyttää happamelta ja purkaa sisuaan.

Mutta kun Päivänpilkkeet olivat palanneet takaisin, kaitui hän, että oli antanut huonolle luonteelleen vallan. Kaikki neljä olivat varsin ihastuksissaan tehtävästään. Heidät oli otettu vastaan kuin mikäkin prinsessat. Vanhat mummot

eivät olleet voineet kyllin ilmaista ja osoittaa kiitollisuuttaan, ja pari mummoa oli ollut ihan hassahtavia, kuten esim. Barbron mummo.

Hän oli kertonut ketterästi ja rattaosasti entisajan ihmisistä ja elämästä. Oli ollut monta vuotta ulkomailla ja tavannut paljon kuuluisia henkilöitä, mutta se sentään oli jotakin, että hän oli tasanko-skoonelainen ja kuului suureen Boye-sukuun, joka oli haaraufunut moneen suuntaan kahdestatoista voimakkaasta veljeksestä: hänen isoisänsä ja tämän veljistä.

Holger Boye taitaa olla hänen serkunpoikansa. Hän ei ollut kuullut tästä milloinkaan puhuttavan, mutta nyt sai Barbro viedä sydämelliset terveiset tuolle nuorelle miehelle.

„Minä pidän kaikista sukulaisistani“, sanoi Helene-neiti, „sekä tunnetuista että tuntemattomista, ja minulla onkin harvinaisen hyvä suku, joka muistaa minua, vanhaa sokeaa“.

Neiti Boye näki vain hämärästi ympärilleen, mutta hänen sielunsa silmät näkivät selkeästi, ja jokaisen pieninkin murun, minkä hän sai ulkoapäin suuresta, kauniista maailmasta, hän otti hyvin mielellään vastaan.

Barbro oli riehahtanut tuleen ja leimuun suojattinsa puolesta ja samana iltana, jolloin hän oli käynyt mummon luona, hän kirjoitti seuraavan kirjeen kandidaatti Holger Boyelle.

„Rakas Holger!

Suo anteeksi, ettet ole kuullut minusta mitään. Minä olen kuitenkin ajatellut sinua hyvin usein, ja juuri nyt olet sinä ihmeellisen elävänä edessäni. Sinä et voi aavistaa, kuinka iloiseksi tulisin, jos äkkiä ilmestyisit ja läkisit minun kanssani minun kaikista viimeisimmän ihas-

tukseni, sanomattoman herttaisen ja suloisen mummon luo, jolla on mitä kaunein valkoinen tukka ja syvä, lämmin katse sairaisissa silmä-poloisissa. Hänen nimensä on Helene Boye; sinä taidat olla hänen serkkunsa poika, ja hän sulki sinut syliinsä, jos lähtisit hänen pieneen ullakkokamariinsa Söderiin. Siellä se on se pienen pieni mummo siinä pienen pienessä tuvassa. Ajattelehan, kuinka kaihoisasti hän kaipaa takaisin lapsuudenseutujensa tasangoille! Mutta köyhyys, joka on äänetön ja arka eikä turvaudu kerjuuseen, on kätkenyt lujatahtoisen ja ajatusrikkaan elämän jäännökset puutteenalaiseen majaan. Etkö tule joskus Tukholmaan? Minun täytyy sanoa sinulle, että kuvittelen sinun toivottavan vanhan sukulaisesi terve-tulleeksi siihen valkeaan taloon, josta olet niin usein puhunut. Kun tulee kevät, saisi hän taas nähdä rakkaan Skoonensa ja olla siellä villihanhien lähtöön saakka. Tapahuukohan tämä ainoastaan minun mielikuvituksessani? Eihän toki, sinä kyllä autat minua luomaan valoa täti Helenen elämään, joksi minä häntä jo sanon. Rivan varmaan näen hänestä unta ensi yönä. Hän on suloinen. Kun vain saan aikaa, käyn hänen luonaan useamman kerran viikossa. Tuntuu melkein kuin olisin saanut yhden isoäidin lisää. Birgitiltä, hänen mieheltään ja lapsiltaan voin kertoa sulle terveisiä. He aikovat muuttaa Tukholmasta uutenavuotena, sillä Bengt on nimitetty lehtoriksi Mariestadiin. Molemmat ovat ylen onnellisia päästessään niin lähelle Göteborgia. Mihin minä joudun, kun tämä vuosi loppuu, siitä ei ole tietoa, mutta hän (pappa), tuo (Ulla-täti), se (minä itse) tuumiskelevat hartaasti, kunne saisi sopimaan sellaisen siivekkään kuin Babi on. Et taida tuntea ketään sellaista maailmanympäri-purjehtijaa, joka offaisi minut kiertoretkelleen?

Täällä Löwesköldin laifoksessa me kaikki viihdymme

oikein hyvin. Kahteen meistä sinä ihan varmaan rakastuisit. Toinen on sellainen hienonhieno tytön näyttenumero, jolla on aito siloisuutta sekä ulkonaisesti että sisäisesti. Hän on ainoa laafuaan, ymmärrätkö, ja hänen nimensä on Astrid Tolling. Toinen on maailman sievin pikku lumoojatar, jolla on sametinruskeat kasvot ja sellaiset silmät, ettei kukaan voi niitä vastustaa. Minka Rozinsky on hänen nimensä.

Sitten täällä on vielä pari, joista sinä sanoisit 'pää, pää, valkeat lampaat', ja eräs, pahin meistä, mutta kieltämättä älykkäin, sinun kotipuolesi tuotteita. Ja Sonja, prinsessa Sonja, joka on lahjoittanut pois puolet kuningaskuntaansa, sydämensä ja tulevaisuutensa, mutta puolen valtakuntansa vastalahjaksi hän saa kokonaisen onnellisen keisarikunnan. Muuten olen jo hyvin iloinen, kun pääsen morsiuustytöksi ja saan kulkea saattueessa pitkää käytävää myöten Jakobin kirkkoon, jonne neljä Sreidien miespolvea on vieny morsiamensa alttarin eteen.

Nyt olen varmaankin kirjoittanut enemmän kuin sinä jaksat lukea, ja sittenkin minun täytyy mainita, että meillä on eräs opettaja, jota olen päättänyt olla milloinkaan suuttamatta. Hän on näköjään kuin kulunut sanakirja ja puhuu kuin vanha runoelma. Hän taitaa vaikka mitä, mutta totta kai tiedät, ettei se semmoinen kovin paljoa tehoo tyttöihin. Sonjan mielestä hän on hassunkurinen hontelokoipineen ja sormineen. Hänen nimensä on Krabbe, mutta häntä nimitetään 'kravuksi'. Olen ottanut tehtäväkseni saattaa hänet tavalla tai toisella iloiseksi. Hän suree jotakin. Se saisi hyvinkin olla hänen oma kuollut nuoruutensa. Entä minun nuoruuteni, joka on niin turkasen elävä — ja jota minä en saa mitenkään kulkemaan samassa tahdissa muiden kanssa! Minun nuoruuteni ei varmaankaan osaa kuolla milloinkaan. Se seisoo kuin kor-

kealla vuorella minussa ja huufaa huhuilee kaikkiin ilman-ääriin.

Olipa miten oli, Holger, älä unohda Helene-tätiä. Hän on niinkuin Fröding sanoo: 'tähti, safu, laulu'. Ei mikään *nova Stella*, puhuakseni sinun kieltäsi, vaan pieni, kalpea ja hiljainen, kohta poroksi palanut maailma, eikä meidän päiviemme soinnuissa kulkeva laulu, vaan entisten aikojen harras, hellä ja lämmin virrensävel.

Huh, tälle sinä naurat ja ehkä nimität minua 'kynänvarreksi' kuten tytöt täällä laitoksessa. Voi, jos minä kelpaisin edes tukevaksi kynänvarreksi, silloin se saisi olla vaikka miten paksussa musteessa ja kulunut tahansa. Sillä minä tahdon, minä tahdon oman maatilkun jalkojeni alle, toiminta-alan, jolta minua ei sysitä pois alituisesti hakemalla: 'Mutta Babi, mitä sinä köntystelet'.

Olen iloinen ja äkäinen ja äkäinen ja iloinen sata kertaa päivässä, ja myötäänsä minun sisässäni palaa. Näinköhän minä milloinkaan jäähdyn, mitä luulet?

Ystäväsi

Barbro."

IV

Eräs käynti ja sen seuraukset.

Säntillinen pikku Märta ei mennyt milloinkaan nukku-
maan katsomatta, että kaikki oli paikoillaan, ja kun hän
tänä iltana huomasi, että hillopurkista oli jäänyt valkealle
sohvapöydälle tahmea rengas, kauhistui hän sanomatto-
masi huolimattomuuttaan. Hän oli tosiaankin ottanut vä-
hän hilloa viemisiksi päivänpilke-matkalle, mutta hän ei
voinut käsittää, miten hilloa oli saattanut joutua pöydälle.
Häntä ihan vihlaasi ajatellessaan, että purkki oli jäänyt
puhdistamatta.

Hänen täytyi mennä heti katsomaan. Aivan oikein!
Hän otti purkin esille. Otsaa ja poskia ihan poltti kuvi-
tellessa, mitä „Mütterchen“ tästä olisi sanonut. Mutta —
mutta — mihin ihmeeseen hillo oli joutunut? Märta kuu-
meni kuumenemistaan. Purkki ei ollut rikkinäinen. Siinä
ei ollut vuotanut mitään. Hänestä oli vastenmielistä epäillä
ketään näpistyksestä ja häntä hävetti, että tuli ajatelleeksi
Blendaa. Voisiko olla mahdollista, että — — — Ei, Eva-
fäfi oli sanonut, että hänen palvelijansa olivat ehdottoman
rehellisiä.

Märtan palleroiset pikku kädet vapisivat, kun hän pani
purkin takaisin kuivattuaan sen ensin huolellisesti. Sitten
hän jäi hehkiseksi epäröiden seisomaan. Näin hän teki joka

ilta, mutta loppujen lopuksi hän riensi kiireesti lipaston luo ja avasi nopeasti sen alimman laatikon. Sen perimmäisessä nurkassa oli pitkä, tasainen, huolellisesti sidottu puurasia. Otettuaan sen käsivarrelleen Märta hymyi kauneinta, äidillisintä hymyään ja lepersi: „Nyt saa pikku Tupukkani nukkua tänä yönä mamman rinnalla, kun on ollut niin killtti koko päivän!“ Varovasti hän aukaisi rasian kannen, ja siellä lojui ruusuisen silkkipeiton alla nukke, jolla oli kultakutrit ja pitkät, pyöreille poskille ulottuvat silmäripset. Hellitellen Märta silitteli nuken kirjailtua yöpukua ja pani rasian fuolille sängyn viereen. Oli päätetty, ettei Tupukka pääse Tukholmaan. Märta oli myöntänyt, vaikka haikeasti itkien, että hän on liian suuri „leikkimään nukkien kanssa“, mutta jopa oli tuntunut ilo ilolle silloin, kun hän oli huomannut, että mamma oli sitenkin salaa pistänyt Tupukan matka-arkkuun. Ja sitten hän kertoili Tupukalleen lastenseimen pienokaisista ja lastentarha-kurssista, missä Märta-mamman harjoittelun esineinä olivat elävät pikku nuket. Märta ei osannut oikein sulautua tovereihinsa; näillä ei ollut ensinkään hänen harrastuksiaan, mutta Tupukka oli kymmenen vuotta uskollisesti ja vastustelematta katsellut häntä sinisillä silmillään, kun vain Märta pani sen pystyyn.

Märtaa pelotti aika lailla, että tytöt saattaisivat keksiä hänen salaisuutensa ja nauraa sekä hänelle että Tupukalle silmät korvat täyteen. Surkein oli kuitenkin Tupukan kohtalo, kun se ei kyennyt puolustamaan itseään. Märta ei unohtanut kertaakaan kätkeä nukkea piiloon aamulla ennen lähtöään huoneesta.

Silitellessään siinä Tupukan hiuksia hän oli kuitenkin hieman hajamielinen. Jonkun on täytynyt käydä täällä huoneessa maistelemassa hilloa. Mitähän jos tuo joku eräänä päivänä ottaa ja tutkii lipastonlaatikon ja löytää

Tupukan! Eiköhän sittenkin ole selvintä lukita laatikko, mutta se on taas epäluuloa tovereja kohtaan.

Riivan onnettomana Märta harjasi tuuheaa, välkkyvää tukkaansa. Silloin hän kuuli omituista rapsetta oven takaa. Se ei ollut koputusta, vaan paremmin varovaista kopeloimista.

„Laske minu sisä, Märta“, kuului Minkan pyytävä ääni. „Nukuin paljo tänään.“

Märta ei ehtinyt peittää Tupukkaa, kun ovi avautui, ja huoneeseen livahti Minka, joka ei milloinkaan tahtonut mennä nukkumaan määräaikana. Päänkiivistys oli nähtävästi lakannut. Hän näytti hyvin pirteältä ja kirkassilmäiseltä.

„Olin juuri menossa nukkumaan“, sanoi Märta sulkien nopeasti Tupukan rasian kannen. „Kello on kohta kymmenen. Onko sinulla jotakin asiaa?“

„Eipä oikeastaan.“ Minka katseli uteliaana, kun Märta solmi rasian kiinni ja pani sen laatikkoon. Näinköhän siinä oli suklaata tai karamellejä? Hän tuli yhä lähemmäksi: „Mitä sinä on siinä, *chérie*?“

„Eräs — eräs muistoesine kotoa.“ Ajatuksissaan Märta heti pyysi Tupukalta anteeksi, että sanoi häntä „esineeksi“.

„Saako minä katsoa?“

„Et, Minka hyvä, se on kokonaan minua itseäni varten. Mutta jos sinulla on jotakin asiaa, niin sano pois heti. Kello on neljännestä vaille kymmenen.“

„Eikö sinu, Marthe kulta, on vähä konfetti?“

„Ei yhtään murua“, nauroi Märta, „mehän söimme viimeiset yhdessä eilen“.

„Eikö mitä muuta hyvä?“ Minka näytti perin alakuliselta.

„Ei — niin, kyllä — mutta nyt on liian myöhä ja tuota“ . . . Märta mietti tuokion palleroinen sormi punaisella alahuulella. „Minka, oletko kuullut kenenkään käyvän täällä tänään?“

Minka sävähti tulipunaiseksi.

„Ei, ei“, vakuutti hän innokkaasti, „ei kukaan ollut täällä“.

„Katsos, minä toin vaapukkahilloa tänne kotoa. Mütterchen sanoi, että minä 'nauffisin sitä koti-ikävän lievennykseksi', ja minä luulen, että se olisi auffanut. Voi, minä saatan ikävöidä kotiin hirveästi, vaikka tiedän, että siellä on raskasta ja levotonta, kun rakas pikku Mütterchen on alituisesti kenttäsairaalassa haavoittuneita hoitamassa. Voitko aavistaa, miten sitä voi nähdä koko hyvän, hauskan kodin silmiensä edessä, kun istuu nauffimassa hilloa, joka on keitetty siellä? Ja nyt — sitä on jäljellä vain pieni hitunen purkinpohjassa, tuskin kolmeksi kerraksi koti-ikävän surmaksi. Mutta se ei ole pahinta. Pahin on se, etten käsitä, mihin hillo on joutunut. On niin hirveää epäillä ketään.“

Märta purskahti itkuun, ja kohta täyttyi Minkan häitäntynyt, herkkätunteinen sydän säälistä.

„Ragas ystävä“, sanoi hän lepytellen, „minä otti pieni, pieni vähän. *Je te demande pardon — mille fois, chérie!* Minulla ei mitään syödä, kun luen. Minu on tapa olla namusia. Ah, *mais* ei pahastu — ei *triste, petite Marthe.*“

Ja hän hiipi kuin kissanpoika hyväilevästi Märtaa kohden. Tuskinpa hänen mieleensä johtui, että hän oli menetellyt väärin. Kaikki Rozinskyn lapset olivat näpistelleet makupaloja säilytysluoneesta, kun talousneiti ei antanut, mitä he pyysivät. Minkan hataraan moraliin ei kukaan ollut kiinnittänyt huomiota. Vanhemmat olivat

eläneet humussa ja sumussa, ja äiti oli yhä edelleen hurmaava maailmannainen, joka keimaili kauniiden tyttöjensä kanssa ja itsekseen. Minkasta hän välitti kaikista vähimmän, sillä tämä ei ollut niin lahjakas kuin muut.

Märta seiso i häm illään ja tuijotti toveri insa. Hänen kyyneleensä olivat jähmettyneet pyöreille poskille. „Tarkoitatko sinä, että sinä olet käynyt minun huoneessani ja — ja — ottanut minun hilloni?“

„Minä maisto sitä, *mon ange*, vaan maisto muutama pieni lusikka.“

Märta kääntyi ynseästi ja harmissaan pois päin. Eva-täti oli pyytänyt häntä hoivaamaan Minkaa, ja sen hän oli tehnyt, ollut hänelle ystävällisempi kuin muut toverit, käyttänyt elävissä kuvissa ja opettanut hänelle ruotsia ja sinä viikkona, minkä he olivat olleet laitoksessa, hän oli jo lainannut Minkalle namusrahaa. Minka parka, hän ei saanut kotoaan mitään. Nyt Märta hylkää Minkan kokonaan oman onnensa nojaan. Hän meni ikkunan eteen ja kääntyi selin huoneeseen. Merkillistä oli, ettei hän voinut yks' kaks' riehahtaa salamoivan vihaiseksi, kuten muut tytöt. Viha suli kohta suuriksi, kuumiksi kyyneleiksi. Nytkin hän itki ääneti ja sydämensä pohjasta.

Minka tuli hänen luokseen ja suuteli hänen märkiä poskiaan.

„Oh, ei olla niin *triste* siitä purkista. Minä ei milloinkaan enää teke niin. Minä osta sinu torttu ja konfekti. *Voyons!* Minä tanssi tarantella sinua, *non*, sinusta, sinulla.“

„Sinulle“, oikaisi Märta tahtomattaan. „Ei, me menemme kumpikin nukkumaan.“ Hän kuivasi poskensa ja sievän pystynensä, joka muuttui tulipunaiseksi, kun hän itki.

„No niin, huomiseen, nyt saanut anteeksi“, sanoi Minka keventynein mielin ja kietoi hoikat käsivartensa Märtaan

kaulaan, „sinä et kuule milloinkaan, että minä teke enää niin“.

„Teen niin“, oikaisi Märta uskollisesti. Hän silitti äidillisen arvokkaasti Minkan hiuksia ja lisäsi: „Tietysti annan sinulle anteeksi, mutta silloin sinun täytyy näyttää, että koetat rehellisesti parantua. Kahteen viikkoon et saa ostaa etkä — myöskään näpistellä makeisia.“ — Märta alensi äänensä ja häntä värisytti viimeisiä sanoja sanoessaan. „Sinun on pakko voittaa nautinnonhimosi, Minka. Minä koetan auttaa sinua. Minun on sinua sääli, pikku Minka.“

„Ei nyt, kun sinä on hyvä. Kiitos, *chérie!* Minä ei katso namusen päälle kaksi viikko ja yksi päivä, *tu ver-ras!* Hyvä yö, *petite-chérie!*“

Ja aivan kuin kuunsäde lipui Minka kevyesti ja vie-nosti huoneesta. Kun hän oli tullut omaan huoneeseensa, oli hän unohtanut melkein kaiken muun paitsi sen sala-peräisen puurasian, jonka sisällöstä hänen täytyi saada selvä.

Seuraavana iltapäivänä hän jo uskoi salaisuutensa Mau-dille vieksalla tavallaan. Olisi aika hauska tehdä joku viaton kepponen „Weibchenille“. Ja olisipa mainion jän-nittäväää päästä salaisuuden perille. Löwesköldin laifok-sessa elettiin oikeastaan aivan liian juhlallisen jäykästi. Tytöt eivät olleet kertaakaan ryhtyneet kujeilemaan.

Maud myönsi mielellään, että jokapäiväisestä toverielämästä puuttui ilvehtiminen, eikä hänellä tietystikään ollut mitään virkistäväää vaihtelua vastaan, mutta mennä nuus-kimaan toverin piilopaikkaa — sitä hän ei saanut pää-hänsä.

Muihin mefkuihin hän oli kyllä valmis. Eräänä iltana hänen mieleensä johtui lähettää „Sievälle sävyille“ kutsu hovitanssiaisiin. Hän oli saanut Sonjalta kutsukortin, josta

hän taitavasti raaputti pois kutsutun nimen. Mutta Maryn vaaleansiniset silmät katsoa tuijottivat niin arveluttavan epäilevästi kutsukorttia, että topakka Maud tunsu itsensä vallan vähäiseksi.

„Katsokaas, tytöt“, virkkoi Mary, „kukahhan lie kyhännyt näin tyhmän sukkeluuden! Lähetetään minulle kutsukortti hoviin eikä tiedetä, että ensin on tultava esitellyksi hänen majesteeftilleen kuningattarelle! Mahdottoman typerää.“

Erään toisen kerran Maud oli ostanut lelukravun, jonka hän aikoi kiinnittää nuppineulalla tohtori Krabben selkään.

Hän seiso i ovenpielessä odottamassa. Muut tytöt istuivat valtavan jännittyneinä. Maud oli aika vekkulin ja tyytyväisen näköinen, ja „kravun“ luennot kaipasivatkin jotakin kirpaisevaa höystettä. Barbroa vaivasi kuitenkin tunne, ettei hänen olisi puututtava tähän leikkiin, mutta samassa hänen mieleensä nousi kihelmöitsevä halu nähdä, miten kuje päättyisi. Märta ei kuunnellut tohtorin luentoja. Hän oli silloin lastentarha-kurssilla, ja Astrid tuli viime hefkessä. Hän saapui muovailutunnilta.

Mutta niin pian kuin hän oli huomannut Maudin vehkeet, sanoi hän tyynesti:

„Jos sinä, Maud, kehtaat alentua moiseen katupojan ilveeseen, ja jos teitä, tytöt, ei hävetä ottaa osaa siihen, niin häveittä minua olla teidän toverinne. Tuommainen ei ole ensinkään hauskaa, vaan . . .“

Samassa kuului tohtorin hermostuneen nopeita askelia hallista, ja Barbro, joka äkkiä oli asettunut Astridin viereen, tempasi kravun Maudilta piilottaakseen sen. Kova onni vaikutti kuitenkin, että yksi sen jaloista takertui hänen rannekelloonsa eikä hän ehtinyt irroittaa sitä, kun tohtori astui huoneeseen.

Tohtorin katse osui ensimmäiseksi Barbroon. Tämä nousi korvia myöten punehtuneena. Toverit olivat jo huomanneet vanhan filosofin lämpimän kiintymyksen Barbroon ja kiusoittelivat häntä lakkaamatta „ukolla“. Tohtorin kulkiessa hänen ohitsensa solahti onneton krapu hänen jalkojensa eteen.

Maudilta ja Minkalta pääsi naurunfirskahdus. Toiset näyttivät ankaran vakavilta. Astrid rypisti tiheitä kulmakarvojaan.

Tohtori otti ylös räpistelevän elukan ja piti sitä kädessään.

„Krapu Krabbelle, sekö oli tarkoitus, neifi Berting?“ kysyi hän matalalla, kuin tukahdetulla äänellä. „Voiko näin tyhjäänpäiväinen poikakuje vielä huvittaa täysikasvuista naista?“

Tytöt odottivat, että Barbro puolustautuisi, mutta hän seisoi pää painuksissa ja nyt aivan kalpeana.

Astrid otaksui, että Maud itse ominaisella ripeällä kekseliäisyydellään selvittäisi filanteen, sillä hän ei ollut niitä, jotka jättävät toverin pulaan. Mutta Maud ei saanut sanotuksi mitään. Hän näet oli tukehtumaisillaan nauruun, sillä „Krapu“ krapuineen oli hänestä niin hassunkurisen onnettoman näköinen.

Eva-täti ilmestyi oveen juuri sinä hetkenä, jolloin Astrid aikoi selvittää koko jutun, ja silloin katosi krapu odottamattoman nopeasti tohtorin taskuun. Hiljaisempänä kuin milloinkaan ennen tohtori piti luennon, ja hänen syvät, raukeat silmänsä katsoivat tutkivasti Barbroa, joka oli tavattoman hajamielinen.

Vajaan kuukauden oli seitsemikkö ehtinyt olla laitoksessa, mutta Eva-täti oli jo havainnut, että useimpien ajatukset ja harrastukset etsivät kuin harhailten rientävät

vuoripurot pääsyä uusiin suuntiin. Suljetut päiväkirjat olivat itsestään aukaisseet lehtensä. Hän saattoi lukea niiltä paljon, mitä hän mieluummin olisi halunnut olla tietämättä, mutta samalla myös paljon hyvää, rohkeaa ja valoisaa.

Astrid oli hänen silmäteränsä, valiotyttö ruumiiltaan ja sielultaan. Häneen hän saattoi luottaa tinkimättä, ja muut kuusi tyttöä pesiytyivät vilpittömän hartaina „Kunniankukon“ ympärille, samoin kuin he yhä yltyvin ihailuntuntein keräytyivät niin sanoaksemme Sonjan jalkojen juureen.

Minka liittyi liehitellen kaikkiin. Hän oli koko tyttö kuin pehmeintä silkkiä. Mutta hän ei milloinkaan pysynyt lupauksessaan, olipa kysymyksessä tärkeä tai vähäpätöinen asia. Märta osoitti sentään jonkun verran huolestuneen mamman kärsivällisyyttä surunlapselleen ja antoi hänelle anteeksi kerran toisensa perästä. Mutta rahaa hän ei enää lainannut Minkalle, jolta toverit olivat lopettaneet luoton ainaiseksi. Hänen oli pakko tyytyä siihen, ettei hänen ahkera kerjuunsa auttanut häntä yhtään.

Eräänä koleana iltapäivänä Minka istui odottamassa Märthan huoneessa sillä aikaa, kun ystävä viipyi puhelimesta. Ensi kerran pitkään aikaan oli avain unohtunut lipastoon ja päälle päätteeksi alimman laatikon suulle. Minkan mieleen johtui salaperäinen puurasia ja hän kavahti äkkiä ylös iloisen toivehikkaana. Hän oli monena iltana mennyt äkkiarvaamatta Märthan luo nähdäkseen tämän panevan sen sänkynsä viereen. Siinä mahtoi olla jotakin erikoista herkkua, koska Märta oli siitä niin peiloissaan. Tuokion kuluttua lennähti laatikko auki. Siellä oli puurasia. Pyöri auki. Samoin kansi. Nu-nukkel! Kansi hervahti Minkan kädestä, ja hän purskahti kaiku-

vaan, mutta epämiellyttävään nauruun. Totta tosiaan, Märta leikkii nukilla! Sepä hullunkurista!

Kun Märta tuli takaisin, istui Minka sohvannurkassa koruompelusta ommellen.

„Sain odottaa niin kauan“, virkkoi Märta, „mutta hauskaa oli kuulla Gertrud-siskon ääntä. Hän on käymässä Malmössä. Voi, miten minä ikävöin omaisiani!“

„Kun sinun tarvis vadelmahilloa“, naurahi Minka veikkamaisesti, „mutta se on nyt loppu“.

„Niin, se on loppunut“, huokasi Märta. „Viimeisen sai minun päivänpilke-mummoni. Sinä et ole tehnyt vielä ainoatakaan päivänpilke-matkaa, Minka!“

„En, ei ole minulla mitä antaa.“

„Sinä olisit ilmeisesti ferveutullut. Mutta et sinä eikä Sonjakaan ole käynyt, ja Mary on ilmeisesti vähentänyt käyntejään.“

„Meillä on muuta paljon ajatella. Menetkö eläviin tämä ilta?“

„En, olimmehan vasta eilen.“

„Se aina on *amusant*, *chérie*. Menen Sonjan ja hänen sulhasensa kanssa ja sitten eräs kadetti Witt. Me syömme illallinen sen jälkeen.“

„Illallista. Vai niin, eikö Barbro lähdekään?“

„Ei, en luule. Hän ei aina ole *amusant*, Sonja sano.“

„Sanoo. Sinä et edisty paljon ensinkään kielessä, Minka. Minä ajattelin, että voisit pitää puheen minun syntymäpäivänäni“.

„Milloin on se?“ Minka kirkastui äkkiä niin huomattavasti, kuin olisi hänen mieleensä johtunut jokin erikoisen iloista.

„Marraskuun kymmenentenä päivänä, siihen ei ole enää pitkältä.“

„Ei“, huokasi Minka.

Hänellä oli monta rautaa tulessa, tuolla neitosella, yksi kuumimmista oli kadetti Wittin hakkailu. Hän ei jaksanut sulattaa ajatusta, että Barbro saa kutsun Karlbergin sotakoulun tanssiaisiin, eikä hän. Olihan se aika kummallista se, mutta Minka ei ollut yhdellekään toverille niin kateellinen kuin Barbrolle. Häntä kaiveli se, että kandidaatti Urban Freide hakkaili Barbroa, eikä hän saanut rauhaa ennen kuin Freiden huomio oli kiintynyt hänen puolelleen. Barbro olikin vallan tyhmä, kun oli kysymyksessä hakkailu, ajatteli suurellinen Minka. Barbro ei milloinkaan osannut pitää kiinni ketään, vaan jäi seistä töllöttämään saamattomana ja antoi niiden mennä menojaan, vaikka olikin säteillyt riemua, kun ne olivat tulleet.

Minkan kaikista viimeisin ajanviete oli koetella toverien pyhäleninkejä. Hänen omansa olivatkin hyvin pahoin kuluneet. Ainoat, jotka oikein sopivat hänelle, olivat kuitenkin Barbron puvut, ja hän oli monen monissa tilaisuuksissa lainannut milloin puseron, milloin hameen, milloin vyön. Barbro oli aina aulis lainaamaan. Pukimista hän ei paljoa piifannut, mutta jännityksessä odotettuja Karlberg-tanssiaisia varten hän oli tilannut vaaleansinisen *voile*-kankaisen juhlapuvun, jota hän jo koetellessa „rakasti“.

Minkan hienot pikku kasvot tummenivat kateudesta, kun hän kuuli tuosta leningistä, ja hänen silmiinsä nousi ilkeä kiilto. Vaaleansinistä hän ei tahtonut. Se oli liian lauhkea ja kelmeä hänelle. Ei, ruusunpunainen oli hänen värinsä. Ja hän katsoi mieleisekseen erään läikkyvän, ruusunkarvaisen kankaan, jota puodissa oli näytetty, kun Barbro oli ollut valikoimassa leninkikangastaan.

Minkan luonne, joka ennen oli ollut niin suruton, katkeroittui piankin, kun hän näki, kuinka kyllälfi muilla tyköillä oli kaikkea. Hänen, joka ei osannut vähääkään kiel-

täytyä mistään, oli nyt pakko alistua, kun toverit eivät halunneet lainata hänelle mitään. Eva-tädiltä hän ei uskaltanut pyytää rahaa enemmän kuin muutakaan. Eva-täti olikin niin ikävän tiukka vaatimaan maksua, ja vaikka Minka olisi miten kiekaillut, arvasi Eva-täti hänen aikeensa.

Kaiken sen, mikä Minkassa oli veikeää ja viehättävää, himmensi ja rumensi hänen kiivautensa. Hän oli nyt joutunut niin pitkälle, että hän tavoitteli ainoastaan omaa etuaan, mutta samalla tungetteli edelleenkin jokaisen suosioon, jonka kanssa joutui tekemisiin.

Se, joka selvästi pysyttelihe hänestä erillään, oli Mary. Tämän mielestä oli „Minkan luonteessa jotakin epähienoa“, ja se oli pahin arvostelu, minkä hän saattoi antaa.

Vähää ennen Märthan syntymäpäivää saapui laitokseen Minkan osoitteella eräs paketti, jonka saaja huomaamatta pisti piiloon. Minka oli joutunut epäsopuun pitkämielisen Märthan kanssa, joka kiusasi häntä äidillisillä opastuksillaan, ja Minka päätti tehdä lopun hänen „iankaikkisesta mankumisestaan“.

Syntymäpäivän aattona menivät kaikki toverit onnittelemaan Märtaa. He olivat pukeutuneet kodin hyviksi hengettäriksi. Sonja oli komea kodin juhlaילו, Astrid kotitonttu, Mary kodin musiikki, ja Maud aika lystikäs „koti-liesi“ suuri kannalmus halkoja sylissä. Barbro esitti talouskirjaa, ja Minka oli itse ehdottanut olevansa „päivän rakkain askare“. Kahvitarjotin ja huvilan neljä vanhempaa naista etunenässä kulkue astui Märthan huoneeseen.

Jokaisella oli jokin pieni lahja, ja Märta istui onnellisena, punaposkisena ja vaaleatukkaisena valkeassa sängyssään ja iloisena kuin lapsi, mikä hän olikin. Minka oli ryöpsähtänyt huoneeseensa, mutta palasi kohta takaisin kädessä suuri paketti, jonka hän ojensi Märtaalle seuraavin sanoin:

„Ma chère, on sulla salarasia
ja siinä jotain, muttei makeisasia.
Se jokin kelpo sängyn tarvitsee,
kun äiti illoin sitä hyväilee.
Mä oonhan päivän rakkain askare ja luulen
rasian sisällön sinulle parhaan tuovan tuulen.“

„Nuken sänky!“ huusi Maud, kun Märta avasi käärrön.
„Oletko rutihullu, Minka?“ Ja hän katseli hyvin louk-
kautuneena keltaista puusänkyä, joka oli ostettu huo-
keasta käsityökaupasta.

„Mitä sinä ajat takaa?“ ihmetteli Astrid. „Tarkoittaako
tämä, että Märta leikkii nukilla?“

Eva-tädin katse kääntyi Minkasta Märta-parkaan, joka
oli sävähtänyt tulipunaiseksi. Hän oli piilottanut Tupuk-
kansa vuoteineen ja kaikkineen peitteen alle ja hän tuns-
i yht'äkkiä itsensä oikeaksi rikolliseksi, joka oli alentunut
sellaiseen lapsekkuuteen, kuin oli askaroiminen Tupukan
kanssa. Kaikki sumeni niin raskaaksi ja surulliseksi.
Minka oli hänen selkänsä takana onkinut tietoonsa nukan
ja tahtoi nyt saattaa hänet naurunalaiseksi. Miksi piti
olla sellaisia ihmisiä kuin Minka ja miksi ei saattanut
olla pitämättä heistä?

Märtän herkeät kyyneleet vierivät jo pitkin poskia.
Hän nyyhkytti katkerasti, mutta kiihkotta.

„Se oli vain leikkiä“, mutisi Minka katuen ja hädis-
sään. Hän oli toivonut sellaista aito jännittävää hetkeä,
että kun kaikki olisivat odottaneet ja Märta tunnustanut,
että hän fosaankin puuhailee nukkien kanssa, silloin syn-
tyy valtava naurun myrsky, sellainen remuava ja hillitön
ilo, jota hän liian harvoin kuuli täällä. Mutta lukuun-
ottamatta Märtän itkua ei kuulunut mitään.

„Kas niin, lapsi kulta“, sanoi Eva-täti vihdoin, „älä
itke enää. Jos sinä fosaankin nukan hahmossa vedät

joskus esiin onnellisen lapsuutesi muistoja, niin se ei ole muuta kuin mitä me monet vanhemmatkin ihmiset teemme koko elämämme ajan. Meilläkin on joitakin leikkikaluja mielessä tai ajatuksissa. Sinulle on nukke kodin vortauskuva, ja jos Minka aikoi saattaa sinut naurunalaiseksi, niin näet opettajattaristasi ja tovereistasi, että hän on epäonnistunut“.

„Ehdottomasti!“ kaikui useista suista, ja Märta hymyili kiihollisena.

Illalla Eva-täti keskusteli pitkän aikaa Minkan kanssa, koettaen voittaa hänen luottamuksensa. Vapaaherratatar sanoi itselleen, että nuoren tytön sielu oli kuin kukkakenttä, jonka rikkaruoho oli vapaasti ja kenenkään estämättä saanut vallata. Kuinka voisi saada hävitetyksi sellaisen myrkyllisen kylvön? Hän käsitti, ettei Minkaa käynyt opastaminen niinkuin muita. Minka oli sekä sisäisesti että ulkonaisesti oloihinsa nähden niin eksynyt olento, niin kumma, harhaantunut luonne, että hän oli sekä oman että toisten onnen tiellä.

Heleänuvärinen leninki.

Jo pari päivää sen jälkeen kuin krapu oli ilmestynyt kirjallisuushistorian luennolla, oli Maud tunnustanut tohtorille olevansa syyllinen siihen, että tuo harmillinen lelu oli „ryöminyt“ kouluhuoneeseen. Barbrolla ei ollut „hivenenkään“ vertaa tekemistä asiassa. Maud aikoi vielä lisätä jonkunlaisen pienen korulauseen siitä, että koko juttu oli „aivan tarkoitukseton“, mutta ei ehtinyt, sillä tohtori sanoi pehmeästi: „Kiitos, neiti Maud, minua ilahduttaa enemmän kuin — kuin osaan sanoakaan, että te — että te olette niin rehellinen.“

Mutta kun Maud selosti tovereilleen tätä välikohtausta, sanoi hän nauraen: „Sen minä käsitin tietysti heti, ettei 'kravun' hillityn juhlallinen ilo kohdistunut minun rehellisyyteeni, vaan Barbron viattomuuteen. Hän on aivan hullaantunut sinun Psykeesi, sillä mihinkään muuhun en usko hänen rufikuivan sisuspuolensa kykenevän ihastua.“

„Se onkin kieltämättä vaarattominta Barbrolle“, tarttui puheeseen Sonja, „sillä olisipa fukalaa, jos ukosta alkaisi nousta kuuma käry“.

„Ohoo“, sanoi Barbro, „en luule, että minä siitä kovin onnettomaksi tulisin. Minä alan tottua siihen, että vain ne, joissa on jotakin kulunutta, pystyvät katsomaan minun vähäpätöisyyteni puoleen.“

„Se ei ole ensinkään totta“, huudahti Astrid, „onhan niitä kokonaista kaksi, jotka mielivät kutsua sinut Karlberg-fanssiaisiin, olet itse kertonut, ja maan puolustajissa ei kai liene mitään kulunutta“.

„Vai ei“, sanoi Maud kuivasti, „vallan päättömiä useimmat. Mahdottomia keskustelemaan.“

Mary pahastui niin, että hän ihan huohoffi saadakseen ilmaa.

Sen sivakampaa väkeä kuin upseerit ei toki liene missään. Hän ei ainakaan ole tavannut ainoatakaan upseeria, joka ei osaisi keskustella. Ja hän funsi vähintäänkin kaksikymmentä vänriikkiä. Ajatuksensa Maudin „halpamaisesta“ hyökkäyksestä hän ilmaisi seuraavin sanoin:

„Kuulehan, Maud, sinulla ei taida olla upseerituttavia, sillä silloin et puhuisi niin. Minä en tunne ainoatakaan, jonka kanssa olisi kevyempi jutella. Ei tarvitse muuta kuin alkaa ja silloin sitä lähtee. Jäljestäpäin tiedän vain, ettemme ole olleet vaihi hetkeäkään.“

Mary haritti siniset silmänsä suuriksi, mutta ei käsittänyt, mikä tyttöjä niin kovin huvitti. Hänellä ei ollut aavistustakaan tyhmydestään, mutta sitä enemmän sievyydestään ja seurustelutaidostaan.

Minka ei voinut kuulla puhuttavan Karlberg-fanssiaisista tuntematta kirkvelyä sydämessään. Ne ovat jo viikon perästä, ja hänellä ei ollut toiveitakaan päästä niihin. Kaikki muut tytöt olivat usein kutsuissa, mutta hän ei milloinkaan. Kaksi vuotta aikaisemmin hän oli ollut fansseissa illan toisensa jälkeen. Silloin vielä oli isä elossa, ja heitä sanottiin rikkaiksi Rozinskyiksi. Hän ei ollut ymmärtänyt, miten nopeasti kimalteleva onnenkupla saattoi särkyä, mutta nyt, kun ei edes kiiltävää pisaraakaan ollut jäljellä, tulistui hänen mielensä surusta.

Tytötkin kaihtoivat häntä, ajatteli hän, ja Märtaakin oli nukkesänky-näytelmän jälkeen muuttunut ynseäksi ja karttavaksi. Ainoa, joka hänestä välitti, oli juuri Barbro, tuo Barbro, jota Minka ei voinut suvaita.

Sillä aikaa kun tytöt keskustelivat sotilaskysymyksestä, seisoi Minka ikkunanpielessä ja katseli ulos lumisohjuiselle, talvisen pimeälle kadulle.

Kumma, että niitä oli kaksi, jotka mielivät pyytää Barbroa! Kaksi kappaletta — eikä yksikään häntä. Kaikki foverit lähtevät lauantaina fanssiaisiin, hän ainoastaan ei lähde. He saavat pukeutua laulaen ja rallattaen ja juosta innoissaan puoleen ja toiseen. Minka oli monta kertaa nähnyt sitä menoa, ja kun sitten kaikki oli äänetöntä huvilassa, oli hän mennyt sänkyynsä ja potkinut ja vimmausti peittonut tyynyjä nyrkeillään. Hän ei voinut hillitä itseään. Hän ei tahtonut hillitä itseään.

„Harald Witt ei ole ensinkään tyhmä“, kuuli hän Barbron sanovan, „eikä Knut Ståhle myöskään, minun toinen kavaljeerini. Olen tosiaankin ylpeä, kun on kaksi valittavaa.“

„Oo, minulla saattoi olla kymmenenkin toisinaan“, sanoi Sonja pönäkästi. „Olen ollut viisissä Karlberg-fanssiaisissa, niin että olen saanut niistä kyllikseni. Mutta kylpä olikin ihanaa heleimmässä nuoruudessani.“

„Minusta tuntuu, että minä vien heleimmän nuoruuteni mukani hautaan“, vakuutti Barbro, „ja samaa tietä myös haluni olla mukana kaikessa“.

Minka käännähti äkkiä ympäri. Hän oli sellainen, että Barbron leimuava elämänhalu väkisinkin lumosi hänet, ja vaikka hän niin hyvin tiesi, minkä näköinen tuo ruskeakiharainen, takakenossa oleva tytönpää oli, veti häntä kuitenkin puoleensa sen säteilevä ilme kuin taikavoima. Hänen mielensä olisi tehnyt kynsiä ja purra, suudella ja hy-

väillä, vihata ja palvoa Barbroa. Kuta lievemmin elämä kulki Minkan ympärillä säännöllistä menoaan, sitä kuumemmin veri poltti hänen sisässään. Ja hän ryntäsi yhtäkkiä pois huoneesta heittääkseen omissa oloissaan tiehensä mielenmalttinsa ja antaakseen toivottomuutensa vapaasti riehua.

Kun Barbro meni tornihuoneeseensa, oli hänen kuljettava Minkan oven ohi, jolloin sen takaa kuuluvat omituiset äänet saivat hänet pysähtymään. Rajua, hysteeristä nyyhkytystä kuului kuulumistaan, aivan kuin se ei osaisi lakatakaan.

Miksi Minka itki sillä tavalla?

Barbro avasi varovasti oven ja meni hapuillen pimeässä sähkönappulan luo. Mutta samassa kun hän aikoi kiertää sitä, tunsu hän pienten terävien hampaiden kiivaasti purevan kättään.

„Minka! Puretko sinä?“

„Mene matkoihisi, muuten minä raavinkin sinua!“ sähisi Minka.

Barbro seiso i tuokion tyrmistyneenä. Valon hän oli kuitenkin sytyttänyt palamaan, ja nyt hän näki hätääntyneen, aivan kuin omasta itsestään irvikuvaksi muuttuneen Minkaparan käppyrässä sängyssä ja vapisevan koko ruumiiltaan.

Tällaisessa filassa Barbro ei ollut kertaakaan ennen nähnyt pikku toveriaan, ja vaikka äkäinen purema vielä kirvelikin kättä, rupesi häntä itsestään sääliittämään tuo muukalainen, huonosti puettu ja niin mielettömästi kiihtynyt olento.

„No, raavi sitten“, sanoi Barbro sävyisästi, „mutta älä vain nenää, kun on mentävä tanssiaisiin“.

„En tahdo kuulla niistä tanssiaisista. Kaikki menevät sinne paitsi minua.“

Minkan musta pää kaivoi pielukseen kuopan, johon hän kätki kasvonsa. Barbro istuutui sängynlaidalle. Auttaja ja ilahduuttaa muita oli hänen erikoinen ominaisuutensa. Eikä hän voisi unohtaa koskaan, kuinka hyljätyksi hän oli usein tuntenut itsensä, ennenkuin isoäiti otti hänet hoi-vaansa. Nyt hän tarttui leikkisästi Minkan palmikkoihin.

„Nouse ylös, Typykkä! Minusta ei ole mahdotonta, että sinä pääset tanssiaisiin.“

„Kuinka se kävisi?“ Minka koristi irti Barbron käden.

„En halua puhua sinun nurjalle puolellesi asiasta. Käänny ensin kokonaan ympäri.“

Barbron reipasta esiintymistä oli Minkan aina vaikea vastustaa. Nytkään hän ei voinut olla nostamatta päätään ja sitten siirtämättä pientä olentoaan sängynlaidalle Barbron viereen. Sitten hän sanoi jörösti: „Minä halki sanoista, jotka tulevat ilkeät; ei kukaan minua tahdo kuulla.“ Barbro tarttui puheeseen rohkaisevasti nyökäten.

„Minä ymmärrän ranskaa. Anna tulla sitä!“

Minka lennähti lattialle ja pyöri siinä ympäri kuin villikissa, minkä jälkeen hänen luottava mielensä alkoi yht'äkkiä purkautua sanoin ja elein. Koko sen raskaan taakan, mikä häntä oli viime aikoina rasittanut, hän heitti pois, löi pirstaleiksi ja musersi palasiksi. Barbro ei ollut konsanaan kuullut niin tulvivaa kaunopuheisuutta. Hänessä tuntui, että koko Minka oli kuin tultasyöksevä vuori, joka sinkosi sisästäään kiviä, liekkejä ja kipunoita. Kaikkea hän ei ymmärtänyt, mutta niin paljon sentään, että Minka sääliitti häntä todenperästä.

Viimein raukesivat Typykan voimat. Hän lysähti hervottomana tuolille ja sanoi valittaen:

„Olen niin väsynyt.“

„Minä myöskin, Minka, jännityksestä. Mutta älä sinä aina haudo vaikeuksiasi. Pienet puutteet voi aina sel-

vittää. Mutta sitä minä en jaksa käsittää, miksi sinä olet niin kateellinen minulle. Urban Freide on jo hylännyt minut. Knut Stähle on myös noudattamaisillaan hänen esimerkkiään. Sinun täytyy päästä tanssiaisiin.“

Barbro säteili ilosta, että hänellä oli sellainen vaikutusvallan noifasauva. Käynneiltä rakkaan Helene-tädin luona olivat hänen ajatuksensa paljon kirkastuneet ja tahto lujittunut. Ja vaikka hän melkein aina teki aloitteensa liian intomielisesti ja harkitsemattomasti, onnistui hänen toisinaan saavuttaa todellista hyötyä älykkäältä, kokeneelta vanhusystävältään. Helene-täti oli sanonut, että nuoruus on elämän päiväpaisteisimpien kukkuloiden valloittaja ja että sillä oli valloittajaherran julma tai jalo luonne. Barbro haaveksi jaloutta ja tietysti sen korkeinta mahdollisuutta. „Sinun täytyy päästä tanssiaisiin“, toisti hän, kun nämä sanat taannoin eivät tepsineet.

Minka lennähti ylös. Nyt hän ei purrut, vaan kietoi kätensä Barbron kaulaan.

„*Chérie, mais chérie, est-ce possible?*“ — —

Ei fosaakaan ollut vaikeaa saada nuori Stähle pyytämään Minkaa, ja tämä kieppui kokonaisen päivän riemastuneena Barbron kintereillä, mutta kun tuotiin Barbron vaaleansininen *voile*-leninki ja tytöt yhdessä ottivat tuon ilmavan ja hienon puvun rasiasta, synkistyi Minka uudestaan.

„Minulla ei ole leninkiä“, sanoi hän, „eikä myöskään rahaa“.

„Viimemainittua ei ole minullakaan“, mutisi Barbro alakuloisena, „muuten . . .“

„Luuletko, että saisimme myydyksi koruja?“ kysyi Minka. Hän puhui nyt ranskaa, ja se teki hänet avosydämismäksi.

„En luule, se on niin vastenmielistä enkä minä tiedä, kuka niitä ostaakaan. Minulla on eräs toinen ajatus.“

„Onko se kelvollinen?“ kysyi Mlnka epäilevästi, sillä Kynänvarsi oli tunnettu kaikkialla liitelevistä ajatuksistaan.

„Oo-on“, kuului pitkäveteinen vastaus. Jo samana iltana kertoi Barbro ajatuksensa sisarelleen Birgitille, jonka tosin oli usein vaikea seurata Barbron ajatuskiemuroita, mutta joka mielellään auttoi häntä, milloin voi.

Barbro pyysi tällä kertaa aivan ujostelematta, että Birgit lainaisi hänelle sata kruunua.

„Minä hotaisen yks'kaks' neljä tunnelmapalaa maaseutu-lehtiin“, sanoi hän, „ja niistä minä saan rahat. Minähän olenkin jo vähin erin alkanut huolehtia itsestäni, Gita“, lisäsi hän. „Olen tänä vuonna todenperästä ansainnut kirjoituksillani kolmekymmentäviisi kruunua.“

„Sehän on lupaavaa“, nauroi Birgit, „sillä kohta ollaan jo joulukuussa. Mutta mihin sinä tarvitset sata kruunua lisäksi? Pappa on jättänyt minulle rahaa sinua varten ja niistä voimme ottaa, jos tarve vaatii.“

„Mieluummin minä tahtoisin ne ansaita, mutta oli miten oli, tarve on ehdottoman välttämätön. Minun täytyy saada heleanvärinen tanssipuku lauantaiksi.“

„Onhan sinulla se vaaleansininen!“

„On, mutta siihen pyntätään Bertingin tyttö ja heleään hän pyntää erään toisen tytön plus kukkurapäisen ilonsa. Suoraan ja selvään sanoen, minä lahjoitan toisen leningin pois.“

Birgit pyysi selitystä ja sai sen. Hän jäi kuitenkin kahdenvaiheille, kun Barbron hyväntekeväisyys oli hänen mielestään liian suurenmoista, mutta pontevan suostuttelun jälkeen läksi Babi voittajana ja paluumatkalla kotiin hän hyräili jokseenkin kuuluvasti:

„Laula sä raittiilla mielellä vaan . . .“

Eräässä kadunkulmassa häntä vastaan tulla tupsahti tohtori Krabbe. Barbro punastui kovasti ajatellessaan, että tohtori on saattanut kuulla hänen laulavan. Ensimmäinen tohtori tietystikin aikoi vain nostaa hattuaan ja mennä menojaan, mutta Barbron aurinkoiset kasvat, jotka säteilivät keväistä valoa harmaaseen sumuun, houkuttelivat hänet pysähtymään.

„Te olette sen näköinen, kuin olisi teillä syli täysi riemua“, sanoi tohtori.

„Niin onkin. Minä haaveksin ensimmäisiä, ehkä ainoita Karlberg-tanssiaisiani.“

„Vai niin, ainoastaan tanssiaisia.“

„Onko se ainoastaan?“

„Ei, ei, mutta toisinaan tuntuu, kuin teillä olisi syvempiä harrastuksia.“

„Minulla on kaikenlaisia harrastuksia. Minusta on onnellista elää.“

Tohtori katseli häntä tutkivasti, melkein huolestuneesti. Barbro oli käynyt hänelle kallisarvoiseksi, tuo nuori tyttö tiedonhaluisine, lämpimine silmineen ja liian vilkkaine, valkoisine pikku käsineen. Hän ei ollut lainkaan muiden kaltainen, enimmäkseen vain villilintu-sielu ja punainen, rikas sydän. Tohtori tiesi jo, että hänestä tulee tuntuun kohtalon iskulta se päivä, jona Barbro otetaan pois hänen altaasta maailmastaan, se kumma päivä, jona hänen rakkautensa puhkeaa kukoistavaan kesäiseen vehmauteen. Hän, opettaja, saisi vain ne ajatukset, jotka vielä liikkuvat kouluhuoneessa. Vapaaherratat istui mielellään hänen luennoillaan, sillä hänen käsityksensä mukaan saattoi kirjallisuushistoria olla vaarallinen aine. Hän puolusti klassillista kirjallista sivistystä nuorille, ja se rajoitti luentoja, eristi sen, mikä oli persoonallista. Mutta kun tohtori ensimmäisen kerran oli puhunut J. P. Jacobsenista, tosin vain sivu-

mennen, mutta kuitenkin sillä lämmöllä, jota hän tunsii tätä kaikkien aikojen nuoruudenrunoilijaa kohtaan, oli hän huomannut, että Barbron silmiin syttyi uneksivan syvää myötätuntoisuutta. Ja hän oli kysynyt itseltään, näinköhän Barbro tiesi rakkaudesta enemmän kuin hän aavistikaan. Barbron taannoiset sanat „minusta on onnellista elää“ kaikuivat hänen sydämessään. Barbro oli kahdeksantoistavuotias, hän enemmän kuin kahta vertaa vanhempi. Siitä oli jo aikoja, kun hänkin oli ollut toivotikas ja väkevä ja rinta avoin ahmimaan elämää. Hitaasti hän sanoi:

„En svunden Dag,
en svunden Tid
vaagner igen i mit Minde.“

Barbro katsoi häneen hieman ihmeissään. Täällä Tukholmassa hän kuuli ani harvoin tuollaista sanojen ja rytmin sointua. Enimmäkseen puhuttiin urheilusta ja elävistä kuvista ja one-stepistä, ja hänestä se oli tuntunut mukaansatempaavalta, mutta tohtorin matala ääni vei hänet takaisin siihen ajatusmaailmaan, jonka hän oli omistanut itselleen oleskellessaan isoäidin luona, ja hän sanoikin muistaen:

„J. P. Jacobsen?“

„Niin. Oletteko lukenut hänen teoksiaan?“

„Olen kyllä. Heine ja Jacobsen ja Leverfin olivat minun uskollisia rifarejani pitkän aikaa, mutta sitten oli minulla muuan hyvä ystävä, joka vieroitti minut heistä, ettei minusta tulisi kirjallisesti vähäveristä, kuten hän sanoi. Ja niin minä aloin tutkia muistelmakirjailijoita. En ole sentään ehtinyt vielä sen pitemmälle, kuin että kaikki lukeminen huvittaa minua.“

Hän hymyili yht'aikaa sekä terhakasti että puolustellen.

„Vai niin, teillä on hyvä ystävä, joka on pätevä ohjaamaan teidän makuaisianne.“

Barbro lennähti tulipunaiseksi. Ei ole ensinkään totta, että Krapu on ukon näköinen, niinkuin toverit väittävät. Voi, jospa vain tohtori olisi ollut tuona ohjaajana! Hän tunsii olevansa yhtä hämmentyneen kiitollinen kuin silloinkin, kun kaljupäinen parooni oli puhunut tunteistaan, mutta tohtori oli sentään sääliävämpi, ja sentähden hän sanoi innokkaasti:

„Niin, se on eräs tuttava poika siltä ajalta, kun olin pieni, ja me olemme melkein sisaruksia. Minä en voisi milloinkaan pitää häntä sellaisena — kuin muita, jotka tunnen.“

Tohtori hengitti syvään. Miksi Barbro oli niin karkäs puhumaan tästä? Tohtori ei tosin luullut itsestään mitään erikoista, mutta — mutta Barbro aivan varmaan t*o*i v*o*i hänen saavan tietää, ettei hän ollut sidottu tuohon „poikaan“.

Tohtori kysyi epäröiden:

„Kuinka aiotte järjestää lukunne talvella, neiti Berfing? Jos teillä on aikaa itsenäiseen opiskeluun, voisin minä mielelläni avustaa joillakuilla neuvoilla.“

„Kiitos, niitä tulen varmasti käyttämään hyväkseni. Joululuvan aikana ei minulla ensinkään tule olemaan niin paljon työtä — kaikesta.“

„Jäättekö Tukholmaan?“

„Jään, sisareni ja lankoni luo. He ovat luvanneet, että saan kutsua Minkan jouluaatoksi heille; hän on ainoa toveri, joka jää laitokseen.“ Barbro hymähti yht'äkkiä, sillä Minkan kohtalo oli sidottu Karlberg-tanssiaisiiin ja heleänväriseen leninkiin. Sekö se tekikin kaikki niin ruusunhohteiseksi? Samassa välähti hänen mieleensä, min-kähän näköinen mahtaisi Krapu olla tanssiaisissa, ja tästä

ihmeffelystä solahtivat ajatukset Päivänpilkkeiden ensimmäiseen vuosijuhlaan ja Lucianpäivään. Taitaisipa olla kova työ saada tohtori avustamaan. Hän osaa laulaa niin kauniisti luutun säestyksellä, oli Barbrolle kerrottu. Mutta tohtori oli hyvin vaikeasti taiputettavissa. Voi tosiaankin, jos hän saisi semmoisen valtin ohjelmaan. Hänen jalkansa liikkuvat melkein tanssin tahdissa, ja hän alkoi tuotapikaa kirkaalla tulisella äänellään:

„Minulla on eräs pyyntö, jonka tahtoisin niin hirveän mielelläni tehdä tohtorille.“

„Kuulen mielelläni, mikä se semmoinen on.“

„Niin, meillä on juhla joulukuun kolmantenatoista päivänä. Me nimitämme sitä Päivänpilkkeiden Luciajuhlaksi ja me aiomme ostaa joululahjoja vanhoille köyhille mummoillemme niillä varoilla, joita saamme. Ohjelmassa on näytelmä ja tanssia ja tombola ja minkä mitäkin. Mutta olisi sanomattoman hauskaa, jos tohtori tahtois avustaa ja laulaa luutun säestyksellä . . .“

„Ei, neiti Berting“, keskeytti tohtori jyrkästi, „siihen te ette minua saa“.

Barbro aivan kalpeni. „Suokaa anteeksi“, mutisi hän.

Hänen äkillinen säikähdyksensä tarttui tohtoriin. Tohtorista tuntui kuin hän olisi työkeästi tyrkännyt tieltään pienen, kukkia tarjoavan tytön, ja hän sanoi pehmeällä, sointuvalla äänellään:

„Teidänhän on annettava minulle anteeksi epäkohtelias kieltoni. Mutta kaikki tuollaiset myyjäiset ovat minusta vastenmielisiä. Minua inhottaa esiintyä julkisesti. Ja toiseksi on kai teillä ja teidän tovereillanne ainakin puolituisinaa palvelevia kavaljeereja, jotka laulavat luutun säestyksellä. Minun lauluni eivät ilahduuttaisi ketään.“

„Kyllä, ne saattaisivat minut . . .“

Barbro vaikenä kainosi kuin koulutyttö.

„Ne saattaisivat teidät . . .“

„Niin mainion iloiseksi, sillä minä saisin kuulla juuri sitä, mikä on minun mieleeni.“

„Siinä tapauksessa lupaan laulaa teille joskus.“

„Kiitos, mutta . . .“ Hän ei mahtanut sille mitään, että vallanhimo uhmaillen vaati päästä oikeuksiinsa. Tytöt olivat sanoneet: „Jos saat kravun laulamaan, niin me kannamme sinua kultaisessa tuolissa ja pidämme sinulle makeiskeskit sokerileipurilla, sillä se vasta olisi valionumero.“

„Mutta“, lisäsi Barbro rohkeasti, „minä olen ollut jo pitkän aikaa iloissani, että voisin ehkä saada tohtorin suostumaan laulamaan Lucia-juhlassa. Tytöt ovat sanoneet, että se on mahdotonta, mutta tuntuisi niin — niin kolkolta, jos he olisivat oikeassa.“

„Niitä lapsia! Suuria lapsia — ja pieni vallanhimoinen Eva“, sanoi tohtori surumielisesti hymyillen. „Te ette vielä käsittää, miten vaateliias vaara piilee nuorten ajattelumattomissa sanoissa 'minun tähteni'“ . . .

„Enhän minä ole sanonutkaan . . .“

„Ei, ei, mutta jos minä laulan, niin se tapahtuu teidän tähtenne, Barbro, siksi että te olette se kevään ihana, heleä hedelmäkukka, joka ei ole vuosikausiin tuoksunut minun ylettyvilläni. 'Olen lempinyt, elänyt ja laulanut lauluani', kuten sanotaan. Siitä on jo aikoja. Jos otan luitun taas käteeni, niin se johtuu siitä, että uusi kevät on kosketellut sen kieliä.“

Barbro toivoi äkkiä, että kaljupäinen parooni menisi sinne, missä pippuri kasvaa, sillä hänen hassahtava hentomielisyytensä, Barbron sitä muistellessa, turmeli tohtorin oikeaa, tunteellista vakavuutta. Barbroa veti vastustamattomasti puoleensa tuo tummasilmäinen mies, jolla oli uurreinen otsa ja kumarahko ryhti, mutta takana oli seisovi-

vinaan kosijaparooni ja kiemurtelevinaan niin, että molemmat „vanhat herrat“ hävehtivät häntä.

Jotakin hänen oli kuitenkin vastattava, ja hän sanoi arasti:

„Eikö se kielten kosketteleminen virkistäisi työssä?“

„En tiedä. Mitä te arvelette?“

„Minäkö? — Kyllä, niin minä ainakin arvelen.“

„Minä tahdon päästä tahtoni perille, tarkoitatte.“
Kun Barbro nyt kulki siinä hänen rinnallaan kukkeana ja veikeänä ujoudestaan huolimatta ja niin hartaana ja luottavana, sai se hänet täydellisesti unohtamaan jyrkän ja ehdottoman kieltönsä. Hän ajatteli sen sijaan, ettei hän voi kieltää Barbro Bertingiltä tätä iloa, monien muiden ilojen lisäksi. Kukapa tietää, kauanko se auringonpaiste enää valaiseekaan hänen rosoista tietään? „Ja minä mu-
kaudun. Minä laulan jonkun pätkän.“

„Onko se ihan, ihan varmaa?“

„On, niin kai sen täytyy olla.“

„Saammeko panna sen ohjelmaan?“

„Teidän kidutuksenne ei ole kovinkaan hellävaraista.“

Tohtori Krabbe nauroi; sitä Barbro ei ollut nähnyt kertaakaan ennen, ja siksi se tuntuikin jonkun verran hirtahtavalta ja kuivettuneelta. Mutta se oli sittenkin naurua, ja kun Barbro yhtyi nauruun, kuulosti siihen tarttuvan heleää sointua. —

Barbro oli aivan liian onnellinen voidakseen saada, kuten tavallisesti, unta heti nukkumaan mentyään. Minkan innostus ja tohtori Krabben nauru, Helene-tädin hellyys pikku Babia kohtaan ja kimaltavat tulevaisuudentoiveet, joilla ei vielä ollut nimeä, olivat niin elävöittäviä, että hänen täytyi nousta istualleen sängyssä, ojentaa kätensä korkealle pään yläpuolelle ja julistaa riemuifen talvisessa pimeässä:

„Kuinka olenkaan onnellinen, onnellinen, onnellinen!“

VI

Lucia-juhla.

Löwesköldin kasvatushoitola oli puettu ylhäältä alas asti juhla-asuun, ja monissa huoneissa vallitsi vilkas ja kirjava myyjäistouhu. Kaikki Päivänpilkkeet olivat auttaneet juhla- valmistuksia ja tulos oli odottamattoman hyvä, mikä ei suinkaan merkinnyt vähää.

Kerran tunnissa näyttäytyi kynttelikruunuinen Lucia, se on: Sonja Thomas, kuuden immen soattueessa, jotka suurenmoisen kahvipöydän ääressä tarjoilivat kahvia ja kofitekoisia „Lucia-torttuja“ käteismaksulla. Ihastushuutoja kohdistui pyhään Luciaan, missä hän vain liikkui. Hän ei ollut milloinkaan ollut niin kaunis. Barbro oli puolestaan niin lumoutunut, että oli unohtaa tehtävänsä, nimittäin pääsylippujen myynnin illatsuun. Siitä oli tuleva illan vetovoima: Astridin oli siellä muovailtava „tuokio- kuvia“, Minkan esitettävä slaavilaisia fansseja ja Sokinan malliin „Kuoleva joutsen“, tohtori Krabben laulettava ja lopuksi Märthan esitettävä yksinpuhelu „Kehdon ääressä“.

Mary oli ottanut myydäkseen käsitöitä. Maud hoiteli näppärästi ja innokkaasti fombolaa ja mesdemoiselles Renard olivat tarjoutuneet huolehtimaan kalalammikosta. Eva-täti oli kuten tavallista hurmaava emäntä, jota täällä ker-
taa avustivat Fräulein Stock ja mrs Saith.

Luonnollisesti oli tyttöjen sukulaisia ja tuttavio saapunut joukoittain ja Lucian sulhanen osti kauniille pyhimykselle kukkia enemmän kuin tämä jaksoi kantaakaan. Minka oli kukkatyttö, hyvin koketti ja veikeä, ja hänen ympärillään parveili lakkaamatta joukko ihailijoita. Kuta pahemmin hänen pehmeä, livertelevä kielensä solkkasi ruotsia, sitä somempi hän oli nuorista herroista.

Märta oli erääseen nurkkaan järjestänyt pienen Fröbel-näyttelyn; siellä hänen palleroinen vartalonsa näkyi nuorimpien juhlavieraiden seassa, joita Weibchen osasi huvittaa paremmin kuin kukaan muu.

„Märtan nimi pitäisi olla Agneau eikä Agnell“, sanoi kandidaatti Urban Freide, „hän on, tuhat tulimmaista, valkovillaisin lammas, mitä milloinkaan olen nähnyt“.

Nämä sanat lausuttiin Minkalle, joka räpytteli pitkiä, mustia silmäripsiään ja hyväksyi sukkeluuden. Hän ja Urban katosivat silloin tällöin „sinisen luolan“ hämäriköön. Heillä ei tosin ollut paljoa sanottavaa toisilleen, mutta Urban otti Minkan ruskeat pikku kädet omiinsa ja leikki niillä kuin pehmeällä kerällä, ja Minka nauroi kirjasta kevyttä nauruaan.

Silloin aikoi Urban yht'äkkiä vetää häntä luokseen ja suudella hänen punaisia tyttöhuuliaan, mutta samassa Minka raapaisi pitkän viirun hänen oikeaan poskeensa.

„Hyi, hyi“, sanoi Minka kimmastuen, „se on moukka- maista“.

„Niin on, raapiminen, muttei suuteleminen“, vastasi Urban suutahtaen. „Ette kai liene niin pyhä kuin olette olevinanne“.

„Minä ei tahdo suudella teidän kanssanne! Ei kenenkään kanssa ennen minun mieheni.“

„Entäpä jos minusta tuleeikin teidän miehenne“, sanoi Urban äkkiarvaamatta. Hän arveli, että tämän yksinäi-

sen, muukalaisen tytön kanssa saa pilaillla vähän vapaamin kuin hänen toveriensa kanssa.

„Meneekö sillä tapa naimisiin Ruotsissa“, ihmetteli Minka, „minä en silloin halua ruotsalainen mies. Hän on liian raskas — *lourd, vous comprenez!* Mutta minä makeasti nauran heidän päälle.“

„Kiitoksia paljon, se on suoraa puhetta“, sanoi kandidaatti, „mutta jos minä nyt en tahdo tulla nauretuksi 'päälle', ja jos minä otaksun, että te voisitte muuttaa ma-kuanne, niin ette saa paheksua jonkunlaista itsepintaisuutta. Vastustus yltyttää minua aina.“

„Minä en oikein ymmärtä niin monia sanoja“, hymähti Minka veifikkamaisesti ja antoi käsiensä soittaa laulua „Jos sä vapaa oot, minä en oo vaan“. Hoikat sormet, jotka käyttivät polvea näppäimistönä, hyppelivät niin vastustamattoman rivakasti, että Urban olisi katsellut niitä vaikka kuinka kauan. Ja mitenkä olikaan, hän suuteli niitä varsin hanakasti, minkä jälkeen hän painoi toisen pikku kätösen poskessaan olevaa naarmua vasten.

„Sitten kun tämä nolaus on unohtunut, neiti Minka, uskon teidän osaavan niin paljon ruotsia, että ymmärrätte minun monetkin sanani, ja silloin saanemme puhella uudestaan.“

„Mistä?“

Urban kohtasi Minkan kimaltelevan, lapsellisen hellän ja luottavan katseen. Hän oli melkoista kehittyneempi kuin pikku ruotsittaret, vaati enemmän, mutta myös antoi enemmän. Juuri nyt uskoi Urban aivan varmasti, että hän ajan tullen voisi sanoa Minkaa omakseen. Mutta siihen eivät kelvanneet puolittaiset lupaukset. Silloin Minka ehkä raapisi uudestaan. Urban nousi ja sanoi nauraen:

„Siitä, mitä te ette nyt ymmärrä.“

Hetkistä myöhemmin Minka myyskenteli kukkiaa muille ilakoiden ja laverrellen, mutta Urban Freide seiso i eräässä nurkassa ja katseli saliin haluttomana antautua kenenkään seuraan.

Barbro Bertingistä oli kieltämättä illan suuri ilmestys se hetki, jolloin tohtori Krabbe nousi pienelle näyttämölle soittimiseen. Hän oli pukeutunut juhlapukuun ja kuosikas musta puku somisti hänen laihaa vartaloaan, joka myös näytti tavallista ryhdikkäämmältä. Häntä tervehdittiin myrskyisin kättentaputuksin. Muistettiin yht'äkkiä, että hän oli kymmenkunta vuotta aikaisemmin laulanut hyväntekeväisyysjuhliissa. Sitten hän oli kadonnut ja toisia tullut hänen sijaansa; mutta se, että hän taas ilmestyi näkyviin, oli merkkitapaus.

Kun Barbro kuuli näitä kuiskeita tai ihmettelyn huudahduksia, hiveli se tavattomasti hänen korviaan. Jyskivin sydämin hän nautti kättenpaukkeesta ja odotuksesta. Kaikki nämä ihmiset, hyvästikin pari sataa henkeä, saivat tietää, että tohtori laulaa ainoastaan hänen tähtensä. Häntä eivät vaivanneet enää mitkään arvelut, sillä olihan hän saanut tohtorin iloiseksi. Tänapäkin iltana hän oli viekoitellut tohtorin nauramaan kurtistunutta, kuivaa nauruaan. Mutta kun tohtori oli kysynyt häneltä, laulaisiko hän „jonkun hauskan laulun“, oli hän vastannut kieltävästi. Se ei sopinut hänelle, arveli Barbro. Siitä hänen kasvosensa vain kurtistuisivat ilvehtijän kaltaisiksi kuten naurustakin, ja Barbro ei tahtonut, että joku saisi sanoa tohtoria hassunkuriseksi.

„Ehdottakaa jotakin“, oli tohtori pyytänyt. Ja hän oli ehdottanut J. P. Jacobsenin „Det bödes der for“, mutta kohta jäljestäpäin katunut ehdotustaan.

„Se taitaakin olla paras“, oli tohtori vastannut. „Vaikka siitä laulusta ei olekaan teille.“

Ei tarvinnutkaan, Barbro ei ollut ajatellut itseään, ainoastaan sanojen ja säveleen sointua ja tunnelmaa. Hänellä ei vielä ollut niin paljon kokemusta, että olisi osannut pelätä muistuttavansa elämän raskaimpia huolia, päinvastoin veti kaihomielisyys häntä puoleensa niinkuin puhdesafu keskellä ilon hälinää.

Hän sulki silmänsä istuessaan käppyrässä pienellä jakkaralla kulissien takana ja kuunteli tohtorin äänensointua, joka oli kokonaan toinen kuin ennen:

„Der rinder Sorg, rinder Harm av Roser röde.“

Myrskyiset suosionosoitukset eivät saaneet tohtoria toistamaan lauluaan, ja Barbrosta se tuntui melkein helpotukselta. Hän ei tahtonut kuulla enempää. Se oli hänestä aivan liian suurta. Hän ei jaksanut kohota niin korkealle. Ja hän tuli niianneeksi tahtomattaan, kun hän kiitti.

„Oletteko tyytyväinen?“ kysyi tohtori.

„Kyllä, kiitos, se oli mainion kaunista.“

Barbro olisi voinut puraista kielensä poikki, kun kuuli oman moukkamaisen arvostelunsa. Ja hän pyrähti tiensä, jott'ei olisi „käyttäytynyt vielä tyhmemmin“.

Mutta tohtori otti soittimensa ja läksi. Hänestä oli rauhaisampaa olla kirjojensa parissa.

Myyjäiset lopetettiin täsmälleen kello kymmenen, ja jo kahteentoista mennessä vallitsi rauha ja hiljaisuus kuufimoisessa huvilassa, missä Päivänpilkkeet olivat koonneet runsaan rahasumman ja vielä runsaamman ilovaraston.

Heillä ei ollut milloinkaan ollut niin jumalallisen hauskaa. He olisivat hyvin mielellään istuneet ja haastelleet vielä tuntikausia illan elämyksistä, mutta nyt oli kysyttävä neuvoa Lucia-yön salaisilta hengiltä. Sen, miten tämä tempu on tehtävä, opetti Minka fovereilleen. Nyt ei ollut tekeillä sen enempää eikä vähempää kuin nähdä tulevan kul-

fansa kuva. Oli asetuttava kuvastimen eteen palava kynttilä kummassakin kädessä ja tirkistettävä vähääkkään kääntymättä suoraan lasiin siihen saakka, kunnes se oikea ilmestyy. Tietysti oli oltava yksin, sillä muutoin ei „näky“ uskalla ilmestyä.

Piharakennuksen tytöt eivät kuitenkaan uskoneet enteesen. Astrid vakuutti, että hän saa nähdä vain savimöhkäleen, jos ennustus käy toteen, sillä hän ei ikipäivinä rakastuisi ihmiseen niinkuin työhönsä, ei ainakaan ennen kuin hän saa saven taipumaan mielensä mukaan.

Mary arveli toisesta syystä olevan tarpeetonta kysyä neuvoa peililtä. „Minä kuitenkin saan vanhimman serkkuni“, sanoi hän levollisesti, „meidän tapana on mennä sukulaisnaimisiin, se on niin sopuisaa, sanoo isoisä“.

Mutta vaikka Sonjan kohtalo oli ratkaistu, oli hän kuitenkin päättänyt sytyttää ennuskynttilät nähdäkseen vain vielä kerran Unonsa.

Kun Sonja parhaillaan istui tirkistämässä peiliin, nauttien toistaiseksi vain omien kasvojensa näystä, näki hän erään toisen rinnallaan. Se sukelsi näkyviin aivan äkkiä ja nyökkäsi hänelle tuttavallisesti.

Sonja uskalsi tuskin hengittää. Se ei mitenkään ollut Uno. Äkkiä hänet valtasi jäykistävä kauhu. Se ei ollut näky. Se oli kammottava todellisuus. Outo mies huoneessa. Hän ei uskaltanut kääntyä katsomaan. Kynttilät vapisivat hänen käsissään, mutta kun se hirmuinen mies sammutti ensin toisen ja sitten toisen kynttilän, pääsi Sonjalta kimeä parkaisu, ja hän kaatui pyörtyneenä lattialle.

Tuokiota myöhemmin olivat Eva-täti, Blenda ja Barbro huoneessa melkein kelteisillään, ja mies, joka ei ollutukaan muu kuin Maud, joka oli verhonnut kasvonsa maantierosvon naamarilla ja punaisella leukaparralla ja pu-

keutunut lerppahattuun ja levähtiin, näytti pelästyneen naisia yhtä paljon kuin nämä häntä.

Sonja oli jo tointunut, kun Maud oli kaatanut hänen päälleen karahvillisen vettä, mutta istui vielä lattialla likomärkänä ja vilusta väristen.

„Ulos ja paikalla tai minä kutsun polliisin“, huusi Eva-täti „miehelle“, joka oli hiipinyt erääseen soppeen.

„Minähän tässä vain olen“, sammalsi Maudin hätään-
tynyt ääni. „Antakaa, kiltti täti, anteeksi.“

„Minä, kuka minä?“ Vapaaherratar oli niin kiihtynyt, ettei kyennyt tuntemaan Maudin ääntä. „Ulos ja paikalla, sanon minä, olkoon kuka hyvänsä!“

Mutta Barbro riipaisi nopeasti Maudilta sekä hatun että naamarin, ja silloin hälinä asettui. Maud ei ollut elämäniässään saanut semmoista ripitystä kuin nyt. Hän luikki aivan juurtajaksain litistyneenä huoneeseensa eikä hän enemmän kuin Sonjakaan unohtanut ikinä sitä Lucia-yötä.

Minka oli ainoa tyföistä, joka antautui kaikessa rauhassa odottamaan näkyä ja haaveilemaan. Hänellä ei ollut pienintäkään aavistusta, kenet saisi nähdä; hänen ajatuksensa liitelivät sinne ja tänne. Mutta lopulta ne pysähtyivät muistelemaan luolassa vietettyä hetkeä. Oliko se oikeastaan ollut mitään vaarallista, jos Freide olisi saanut suudella häntä? Hän tuijotti yhä kiihkeämmin peiliin ja vihdoinkin — hän kumartui lähemmäksi hetken salaperäisyydestä jännittyneenä. Se on — se on — hän! Urban Freide! Minkan huulet hipaisivat äkkiä peililasia siitä kohdasta, mihin kuva ilmestyi, sitten hän vetäytyi pois ja hymyili, mutta näky oli jo haihtunut, ja hän koh-tasi vain oman lumoavan, vastustamattoman lumoavan hymynsä.

Odottamaton kohta.

Joululoma oli jo ohi, ja Löwesköldin laitos taas täydessä toiminnassa. Sonja oli kuitenkin väsynyt olemaan „koulu-tyttönä“ nyt kun hänen kihlauksensa oli julkaistu, ja hän oli muuttanut appivanhempiensä luo, jotka olivat sanomattoman ihastuneet häneen. Kesällä hän aikoi oleskella äitinsä kanssa Särössä, ja lokakuussa oli määrä viettää häät.

He kuulustelivat anoppinsa kanssa joka päivä sopivaa huoneustoa Östermalmista, ja tytöt olivat erittäin touhuissean tästä asuntokysymyksestä, sillä he olivat saaneet luvan avustaa minkä missäkin valmistelutöissä.

Kun Birgit miehineen ja lapsineen oli muuttanut Tukholmasta, valtasi Barbron tyhjyydentunne, mutta olihan hänellä jäljellä vielä Helene-täti, ja tämän luona hän kävi pari kertaa viikossa. Hän tarvoitsi jonkun henkilön, jolle sai keventää sydäntänsä ja jonka kanssa voi puhella, ja hän funsi vaistomaisesti, ettei Eva-täti ymmärrä hänen levoittomasti väreilevää, etsivää luonnettaan.

Joulun jälkeen hän oli alkanut vakavasti harjoittaa opintoja ja kävi nyt ahkerasti luennoilla. Varsin kulu-neena ryömi nyt Kynänvarsi vuoteeseensa illoin ja sen suuren ilon, mikä hänessä oli loistanut niin kimmeltävään

kirkaana, himmensivät usein satunnaiset vastoinkäymiset tai väsymys.

Maud oli myöskin tavannut harrastuksensa, eikä sovi kieltää, että se oli jotakin suurenmoista. Hän opetteli ratsastamaan ja pyrki hevosasioiden tuntijaksi. Hän ahmi kaikki tätä alaa koskettelevat teokset, ja sen hevosen, jonka hän oli vuokrannut, hän kuvaili maailman älykkäimmäksi ja merkillisimmäksi eläimeksi. Joka aamu hän ratsasti Djurgårdenin tai Hagan ympäri ja kotiin palatessaan hän toi mukanaan raikasta ilmaa sekä vaatteissaan että ajatuksissaan. Mutta hän oli yhtä itsekäs ja itseensä luottavainen kuin ennenkin. Häntä ei voinut taitua, ainoastaan murtaa.

Astrid kulki suorana ja selvänäköisenä päämääräänsä kohden. Hän ei ollut milloinkaan hapuilevan epävarma. Seuraavan talven hän aikoi viettää Köpenhaminassa ja työskennellä, mutta myös huvifella. Huvihetket hän nautti kuin lasillisen vettä virkistyykseen savenmuovailun tuottamasta kiihtymyksestä ja jännityksestä.

Minka oli kenties se, joka oli muuttunut enimmin. Hän ei ollut ainoastaan oppinut puhumaan melkein täydellisesti ruotsia, vaan myöskin koko hänen olennostaan oli karisnut paljon muukalaisuutta. Koreat valekivi-helyt ja kiiltolanka-käädyt hän oli pannut pois, sillä oli olemassa „eräs“, joka piti hänestä enemmän ilman niitä. Työtä ja järjestyttä hän vieroi samoin kuin ennenkin, mutta joskus pisti hänen päähänsä yrittää.

Parhaiten hän viihtyi Stadionilla, ja koko Tukholma puhui, minkälainen mestariluistelijä hän oli. Kerran toisensa perästä hän sai kandidaatti freiden kanssa palkintoja. He kilpailivat oikeastaan keskenään, kuten näytti, ja tuntui siltä kuin he eivät olisi nähneetkään muita radalla.

Mary kulki leppoisaa latuaan, soitteli seurapiireissä, oli morsiuustyttönä hienoissa häissä ja kävi kerran viikossa sen vanhan aatelisneidin luona, jonka hän Päivänpilkeenä oli ottanut hoivaansa. Kaikki, mitä hän otti tehdäkseen, hän suoritti tahdikkaasti. Maud sanoi, että hänen sielussaan oli tahtikello älyn sijasta, ja niinpä hän ei vahingossakaan milloinkaan hypännyt tahtivälin yli.

Pikku Weibchen oli yhtä valkea ja lihava ja vaaleatukkainen ja ahertava kuin ennenkin. Tupukkansa hän sentään oli lahjoittanut sänkyineen päivineen erälle sairaalle pikku tytölle, ja kun hänellä ei nyt enää ollut rakasta lapsuudenystäväänsä, lohdutteli hän itseään sillä, että Tupukka oli saanut hellän leikkiverin.

Sellaista kanssakäymistä seitsemän toverin kesken, kuin Eva-täti oli toivonut ja he itse alussa luulleet, ei kuitenkaan syntynyt. He olivat hyvin erilaisia luonteiltaan ja sivuuttaneet jo sen kehityskauden, jolloin kouluhuoneessa tehdystä kujeesta riitti ilonaihetta koko päiväksi. Mutta ei ilmennyt mitään suurempia eroavaisuuksiakaan. Ainoastaan Maud ja Barbro ja Minka sähköittelivät joskus keskenään.

Maud ei voinut olla pilkkaamatta Barbroa tohtori Krabben ilmeisen suosiskelun tähden. Jos luennoilla sattui jotakin, joka vivahtikin rakkauteen, ryki hän aina merkitsevästi eikä ollut tietävinäänkään, vaikka Krapu oli „äreän“ näköinen; se vain päinvastoin lisäsi vettä myllyyn.

Kerran iltapäivällä hän tuli Barbrolta lainaamaan englannin kielen sanakirjaa. Barbro oli lukemassa näytelmää „Kærlighedens Komædie“.

„Onpa siinä hauskat kannet“, sanoi Maud, kun Barbro oli pistänyt kirjan nopeasti pois, minkä Maudin terävä silmä kuitenkin keksi.

„Niin on, sain sen joululahjaksi.“

Barbron poskia rupesi kuumentamaan, ja hän joudutti kirjan aika kyytiä hyllylle.

Maud läimäytti leveällä kädellään toveriaan olkapäähän ja nauroi leveää nauruaan, joka jaksoi voittaa tasan-gon tuulenkin kohinan.

„Onko ukko taas ollut sinua favoiffelemassa, Kynän-varsi?“

„Mikä ukko?“

„Kukas muu kuin Krapu. Kirja on kai hänen lah-jansa?“

„Niin, sukulaiseni olivat kutsuneet hänet luokseen jou-luksi, ja silloin kai hän halusi osoittaa minulle vähän koh-teliaisuutta“, virkkoi Barbro suurentelevan välinpitämättö-mästi.

„Räkätä mitä räkätät, harakanpoikaseni, kyllä se tie-detään, ettei naskali säkissä pysy.“ Maud sieppasi kirjan takaisin hyllyltä. Hän oli päättänyt työntää tuntosarvensa ihan ytimeen saakka. Tietysti oli lemmenkipeä Krapu ky-hännyt jotakin vertauskuvallista „pötyä“.

Barbro löi paperiveitsellä kämmenelleen. Hänen ei tar-vinnut hävetä, eihän hänellä ollut mitään salattavaa, mutta Maudin häikäilemätön tapa sotkeutua muiden asioihin suututti häntä. Ja kun hän näki kirjansa tove-rin voimakkaassa kädessä, tuntui hänestä, kuin sydäntä olisi aiheettomasti paloifeltu. Päälle päätteeksi Maud luki, mitä suuri Nils Krabbe oli kirjoittanut ensimmäiselle si-dulle:

„Tu ne le connais pas encore,
mais — tu vas bientôt le connaître,
le petit dieu qui crève les coeurs,
le petit dieu qui seul fait naître
les idées sur lesquelles on vit et on meurt“.

„Johan nyt jotakin“, puhkesi Maud sanomaan, „et kai sinä ole niin hupsu, että välität mokomasta 'le petit dieu'-roskasta?“ Hän mätkäytti lahjakirjan pöydälle, istahti tuolille, heilautti toisen jalan ristiin toisen päälle, ojensi käsivartensa ikäänkuin luutuksi, jota oli soittavinaan, ja alkoi laulaa:

„Ah, Niiloni haaleat hapset,
mun ystävävanhuksein . . .“

„Ole vaihi“, sanoi Barbro kimmastuen. „Minä en piitaa hänestä enemmän kuin sinäkään, mutta minusta on säädytöntä, että . . .“

Hän ei päässyt edemmä, sillä hän häpesi omia ajattelumattomia sanojaan. Eikö hän piitannut tohtori Krabbesta? Olihan hän niin lämpimästi pyytännyt Birgitiä kutsumaan tohtorin heille. Hän oli ollut rajattoman levoton, kun tohtori oli vuoden alussa ankarasti sairastunut, ja hän oli lähettänyt tälle joka päivä kukkia. Ja kun tohtori kerran sunnuntai-aamupäivällä oli käynyt hänen kanssaan Helene-tädin luona, oli hän kiittänyt tohtoria sydämensä pohjasta. Miksi hän kieltäisi tohtorin? Barbron rehellisyys ja häveliäisyys joutuivat keskenään ristiiriitaan, ja toisen ivalliset kasvojenleuat saivat hänet purpuranpunaiseksi. Sitten hän jälleen heitti päänsä kenoon ja sanoi rohkeasti: „Ei ole totta, mitä äsken sanoin, etten muka välitä tohtori Krabbesta, sillä hänestä pidän paljon. Ja tästä puoleen te saatte kiusata minua niin paljon kuin tahdotte; minä olen päättänyt olla olematta siitä tietävinänikään. Ja mitä ihmettä siinä on, että kiintyy johonkuhun henkilöön, joka — joka — niin, sinä tiedät, mitä tarkoitan.“

„Eihän toki, siinä ei tietenkään ole mitään ihmeellistä, mutta sinä panet vireeseen jokaisen, joka vain pilkistää-

kään sinuun, Barbro. Yksin sinäkin aikana, minkä minä olen sinua tuntenut, sinä olet 'kiintynyt' kolmeen, neljään kappaleeseen, ja Sonja on sanonut, että sinä olet lemmiskellyt samalla lailla jo neljännestätoista ikävuodestasi asti lihavia ja laihoja, pitkiä ja lyhyitä — paljaasta kiittolisuudesta. Ja se se juuri onkin sinun naisellista arvoasi alentavaa, tipaseni. Ja sitten sinä itkeä tillität jokaiselle, joka pötkii tiehensä. Tietysti minä en usko, että sinun tarvitsee Kravun tähden panna likoon nenäliinaa, sillä sinä itse olet likoeläin, ja hänet sinä kyllä saat pitää viimeisenä hätävarana. Sinä olet oikeastaan sievempi kuin muut tipat, mutta toisaalta sinä et ole tarpeeksi ja toisekseen olet taas liian konstikas. Alussa sinä olet niin makea ja iloinen, kun panet koko roikan päät pyörälle, mutta sitten yks'kaks' sinä muutut metafysiikaksi ja tähtein-fähystäjäksi, joka haluaa hypistellä kaikkea, mitä suinkin maa päällään kantaa. Se ei kelpaa; jos tahdotaan voittaa miehen sydän, niin ei ole puhuttava enemmän järkeä kuin mitä maskuliinin kieli tahtoo sanella ja anniskella. Minulla on seitsemän vanhempaa veljeä, niin että kyllä minä jo vähän tunnen miespuolta."

Barbro oli yrittänyt monta kertaa keskeyttää Maudin ja puolustautua, mutta kun tämä vihdoin lopetti, jäi hän seisomaan aivan sanattomana. Tosin se, mitä Maud oli sanonut, tuntui förkeältä, mutta niin selvästi ei kukaan ollut häntä fätä ennen eritellyt. Hän muisti kaikki kouluaikaiset tuliset ja onnettomat rakastumisensa, alifuisen harhailunsa ja hapuilemisensa. Koko hänen tunneväreilynsä oli ehkä ollut vain heijastusliikettä. Miksi hän aina liikkui omassa minässään niinkuin umpisokkelossa? Muut työt löysivät niin helposti tien elämään.

Hän pani „Kærlighedens Komeden“ vielä kerran hyllylle, tällä kertaa koneellisesti.

„Oletko vihoissasi?“ kysyi Maud.

„En, ihmettelen vain, tokko sinä olet johdonmukainen.“

„Sepä oli suurenmoista sinun puolestasi, ja siitä saat olla varma, että minä puhun järkeä. Asiasta toiseen. Emmekö panisi toimeen rekiretkä?“

Barbro hämmentyi melkein niinkuin olisi äkkiä hurah-
tanut lumikinokseen.

„Äskeinen asia on jo selvitetty“, sanoi Maud, „ja nyt on jo kulunut pitkä aika siitä, kun meillä on ollut mitään yhteistä lystinpittoa.“

„Jottako saisimme aikaan rekiretken?“

„*Ce que femme veut, Dieu le veut*. Minä olen tuottanut itselleni kavaljeerin kotoa. Taikka oikeastaan hän tulee näinä päivinä. Hän on nuorin veljeni, somin poika, minkä tunnen.“

„Kunpa minäkin saisin itselleni kavaljeerin Skoonesta“, hymähti Barbro. „Se maa tuottaa epäilemättä reilua väkeä.“

„Paljon kiitoksia!“ Maud ojensi kätensä. „Niin että sinä et varmaankaan tarkoita, että minä olen niitä poikkeuksia, jotka vahvistavat sääntöä?“

„En“, vastasi Barbro vakuuttavasti, „sinä saatat olla niin hyvä — ja viisas myös. Mutta sanoppa, Maud, oletko sinä aina varma mieliftetyistäsi?“

„Olenko muka? Älä luulekaan, että minä viitsin kulluttaa itseäni hakkailulla. Minä hoidan huvitteluni omalla tavallani. Sitten matkustan kotiin ja saanen aikaa myöten kotikonnun meren rannalta. Täällä olen vain kaultakuluttavaraa. Oikein osataan elää vain Skoonessa.“

„Minun mielestäni voi koti olla missä tahansa, missä on myötätuntoisia ihmisiä. Jos minä vain saisin, niin matkustaisin hyvin mielelläni syksyllä ulkomaille. Olen muuten tuuminut päästä työskentelemään sanomalehteen.“

„Ja sitten naimisiin.“

„Miten se kävisi päinsä, kun sinä väität, että kaikki 'pötkivät fiehensä'?“

„Noo, se oli hieman liioiteltua, mutta kullakin päivällä on suru itsestään. Me olemme joka tapauksessa nuoria, Kynänvarsi. Ei ole vielä hengenpidin-muste ehfinyt syöpyä peukaloosi eikä etusormeesi. Ja jos niikseen tulee, niin voithan käyttää isäsi runsaita varoja ponnistuslautana elämän ulapalle, niin ettei tarvitse ahertaa. Meistä seitsemästä on Minka ainoa, joka ei voi elää rennosti, mutta hassuinta on, että juuri hän on kaikista rennoin. Yhteen ofteeseen hän tosin kävi hieman synkäksi, mutta sillä vaaleanpunaisella *voile*-leningillä, jonka hän jollakin merkillisellä tavalla oli hankkinut Karlberg-tanssiaisiin, hän saavutti uudestaan itseluottamusta. Saattaahan olla, että hänellä oli *Frejdigt mod*.“¹

„Tuo sanaleikki olisi minun göteborgilaisena pitänyt keksiä“, nauroi Barbro. „Mutta saat pitää kunnian. Reki-retkestä saanemme keskustella yleisessä kokouksessa. Ja nyt minä lähdän pilkistysmatkalle herffaisen mummoni luokse.“

„Minun pilkistysmummoni on pudistanut maan tomut jaloistaan. Ja jos on uskomista kaikkiin hänen puheisiinsa, kuinka paljon häntä oli rakastanut ja ihailnut hänen kuollut sukunsa, niin mahtaa nyt tuolla puolen pilvien olla iloinen perhejuhla. No hei sitten!“

Maud offi sanakirjan, nyökkäsi terhakasti ja mennä paapersi käsillään reuhtoen mahtavana ja jykevänä ovea kohden.

Puolta tuntia myöhemmin Barbro oli Katariinan-his-

¹ Sufkaus tarkoittaa Urban Freideä. „Frejdigt mod“ on tanskaa ja merkitsee ujostelemattomuutta. S u o m.

sissä nousemassa. Se oli kuten ainakin fupaten täynnä väkeä, ja hän oli puserfunut nurkkaan erään voimaperäisesti sillille haisevan torimatamin taakse, jonka puuskaan pannut käsikynkät eivät antaneet kenellekään tietä.

Hissinkuljettajan toisella puolella seiso i seinää vasten eräs jäntfferän näköinen, karvalakkinen nuori mies. Barbro näki ainoastaan hänen niskansa, mutta se tuntui hänestä niin tutulta, että se ohdistava turvattomuuden tunne, joka häntä äsken oli vaivannut, katosi yht'äkkiä. Hän oli viime aikoina paljon mietiskellyt ja ainoastaan harvoina hetkinä — ja silloin liian riehakasti — ollut iloinen. Se, mitä Maud oli sanonut, oli ikäänkuin antanut iskun hänen harhaileville ajatuksilleen. Oli totta, että hän antautui funteittensa valtaan eikä milloinkaan antanut sydämensä kyllyydestä, vaan ruokki alituisesti nälkäistä sydäntä.

Kun hän nyt näki tuommoisen, ehkä liiankin pyylevän niskan, niin tuntui kuin hänen aurinkoinen elämänilonsa olisi alkanut kurkistaa harmaiden ajatuspilvien lomasta. Ja niin pian kuin hissi oli ehtinyt ylös, koetti hän ottaa selville, peffikö niska hänet vai ei.

Mutta torimatami ei ollut kiireissään. Ens in hän nosti korinsa, jossa oli kiiltäviä sillej ä, ja rupesi sitten itse hommautumaan ulos.

„Näinköhän minä pääsis in menemään?“ sanoi Barbro kärsimättömästi.

„Miks'ei, jos passaa odotella, kunne kka minä pääsen ensin“, vastasi matami. „Ens in vuoro vanhemmilla, se pitää tuki oppia tietämään.“

Ja kiusallisen pitkäpiimäisesti otti paksu matami sillikorinsa. Kun Barbro oli tullut sillalle, oli jo niin häm ärä, ettei hän enää voinut pitkän matkan päästä erottaa tuota niskaa, ja hän ajattelikin, että se oli vain sattumalta muistuttanut Holger Boyen niskaseutua. Viime kirjeessään

Holger oli ilmoittanut Barbrolle saapuvansa Tukholmaan vasta hukfikuun lopussa, jolloin hän pyytäisi Helene-tätiä kofiinsa. Hänen äitinsä oli näet ryhtynyt kirjevaihtoon mummon kanssa ja valmistamaan hänen matkaansa Skoonen.

Koko suku tahtoi mielellään ottaa hänet vastaan, mutta se ei ollut tiennyt hänestä paljon mitään. Hän oli vetäytynyt köyhyytensä ja kykenemättömyytensä kuoreen.

Barbro kulki nopeasti tuttuja katuja pitkin yhä vain toivoen saavansa nähdä tutunomaisen hissimatrustajan, mutta hän ei vielä Katariinan hautausmaankaan kohdalle päästyään nähnyt etsimäänsä. Hautausmaalla peitti valkoinen lumivaippa vanhat haudat ja uudet tiet. Oli alkanut sataa suuria, villavia lumihutaleita, jotka kilban riensivät peittämään kaikki arkiaherruksen jäljet. Ilma muuttui niin ihmeellisen valkeaksi ja kimaltelevaksi, ja harvat lyhyet vilkkuivat levottomasti aivan kuin ne olisivat saaneet silmiinsä lunta ja niiden olisi ollut vaikea katsoa eteensä. Barbro osasi kuitenkin kulkea erehtymättä, ja hän nosti kasvonsa päin tuulta, jotta lumihutaleet lentäisivät kasvoille ja otsalle. Ne olivat hänestä kuin viileitä, hyväileviä suudelmia. Ja silloin hänen mieleensä johtui vanha isoäiti. Mutta sitten hän sai aikamoisen sysäyksen, joku oli töksähtänyt sakeassa lumisaateessa häntä vasten, ja kun hänen kantapäihinsä oli takerturnut kokkareita, kadotti hän tasapainonsa ja lennähti nurin. Puuhka kimposi hyvän matkaa oikealle, torffurasia, jota hän oli varovasti kantanut, teki kuperkeikan vasemmalle, ja siltä, joka oli häntä tyrkännyt, putosi karvalakki hänen syliinsä.

„Pyydän tuhannesti anteeksi“, kajahti tuttu, sorahtava ääni. „Minun oli aivan mahdoton nähdä mitään ja taisin kulkea liian kovaa vauhtia.“

„Niin juuri sinä teit aivan varmaan“, vastasi Barbro nauraa hohottaen. „Päivää, Holger! Minun pitänee niitata tästä istuvaltani, jos et auta minua ylös.“

„No, mutta hyväinen aika, Babi, sinäkö siinä rehkii! Olenko loukannut sinua?“ Holger kumarfui hänen ylit-sensä, ja Barbro näki hänen pyöreät, leveät kasvoonsa, kun hän innokkaasti ojensi apuun molemmat kätensä.

„Et ole, jalkojani vain livettä ää niin pahasti, etten tahdo päästä pystyyn.“ Hän tarttui Holgerin käsiin ja seisoi kohta suorana ja sorjana hänen edessään.

„Babi, kuinka sinä kehtaat kasvaa minua pitemmäksi!“ naurahti Holger.

„Holger, kuinka sinä kehtaat pusertaa minun sormeni mäsäksi!“

„Suo anteeksi, tulin ihan taivaallisen iloiseksi nähdes-säni sinut taas ylettyvilläni, sinä pikku kruunu tyttöjen valtakunnassa.“

„No-noo, vai kohteliaisuuksia, vai! Mutta mehän olem-me unohtaneet puuhkan ja tortut. Ei auttane muu kuin ruveta ryömimään ja etsimään. Maltas, tässä on rasia!“

„Puuhka on kai tärkeämpi.“ Holger rupesi tosiaankin ryömimään nelinkontin. „Pitäisihän se minun lakkiniikin löytää.“

„Tietysti, sinun lakkisi!“

Barbro haeskeli joka puolelta.

„Hyväinen aika, Holger! Sehän on minun kainalossani. Ole hyvä!“

„Babi!“ Holger nousi ylös. „Suo anteeksi! Minäkin olen keksinyt jotakin. Sinun puuhkasi on ollut minulla polvenalustana. Suuri kuin sängynpatja. Saanko ojentaa?“

Niin perusteellisesti kuin Holger olikin pudistellut vaa-leankeltaista hilleripuuhkaa, kimalteli se kuitenkin yltä ja alta, jopa sisästäkin lumikiteistä, niin että Barbron oli

pakko lainata Holgerin sormikkaat, jottei olisi palelluttanut käsiään.

„Mihin sinä olet menossa?“ kysyi Barbro.

„Kunpa sen tietäisi. Luulin osuvani Stigberg-kadulle, mutta kaikesta päättäen ei tästä näy pääsevän minnekään, ainakaan ilman johtotähteä.“

„Mutta sinullahan, poika-kulta, se on. Minä aion myös Stigberg-kadulle — Helene-tädin luo — nyf tästä fuonne. Voi, mikä kinos!“

„Kannanko sinut yli?“

„Eikö mitä, minä hyppään.“ Hän loikkasi, ja kandi-daatti Boye seurasi vikkellästi esimerkkiä. Hänen lyhyt, vanhtera vartalonsa liikkui keveästi ja sirosti, ja hänen hieman hidasverisen pintansa alla huomasi olevan hillittyä eloisuutta. „Milloin olet tullut ja miksi et ole kirjoittanut etkä ilmoittanut tulostasi?“ jatkoi Barbro.

„Tulin tänä aamuna erään hyvän ystäväni, agronomi Rydemanin kanssa. Minun onnistui suorittaa pari tenttiä ja senvuoksi tahdoin palkita itseäni. Aika huhtikuuhun saakka tuntui liian pitkältä. En ole nähnyt sinua yhdeksään kuukauteen, Barbro. Ja se on aikamoinen aika, kun odottaa. Sitäpaitsi tuntui sinun viime kirjeestäsi, että tarvitset kielen vaakaasi, sillä taidatpa olla yhtä kypsymättömän punnitsemaan tasaisesti kuin ennenkin, vai mitä, Babi?“

„Niin olen, kypsymättömämpi kuin milloinkaan ennen, luulen. Teit mainion kauniisti, kun tulit. Toisinaan sinä olet aivan välttämättömän minulle. Et kai pane pahaksesi, jos vertaan sinua turvaisaan soppeen, johon an mukava hiipiä.“

„En suinkaan. Mitään edellytyksiä olla loistopalatsi ei minulla ole.“

Barbro jätti vastaamatta ja virkkoi sen sijaan:

„Aioitko yllättää minut, tulla katsomaan aivan aavistamatta?“

„En, niin rohkea, että uskaltaisin tulla tyttöhoitolaan, en edes minäkään ole. Aioin Helene-mummolta kysyä, milloin käyt hänen luonaan, ja yllättää sinut siellä.“

„Ja nyt me menemme sinne. Kuinka iloiseksi se kiltti täti tuleekaan. Hän asuu tässä talossa. Katso, miten matala portti on, mutta kyllä sinä pääset siitä suorana.“

„Kyllä, harvoin minä koukistelenkaan, se olisi liikaponnistusta.“

Helene-täti ei olisi voinut saada rakkaampia vieraita. Barbroa hän nimitti omaksi sydämensä päiväpaisteeksi, ja otti hänet avosylin vastaan. Mutta nyt ojentuivat vanhat kädet syleilemään myös Boye-suvun myöhäsyntyisintä edustajaa, ja tämä kofiutuikin heti pieneen huoneeseen niin perinpohjin kuin olisi joka päivä ollut noiden raihaisten huonekalujen ja pienten vähäpätöisten muistoesineiden seurassa.

Barbron keittäessä kahvia ja kattaessa pöytää Holger jutteli iloisesti ja ystävällisesti neiti Helenen kanssa ja kertoili seikkaperäisesti suvun kolmen miespolven vaihteita. Hän katsahti sentään vähäväliä Barbroon, ja hänen katseensa lämpeni ja syveni. Varmasti Barbro oli „sydämen päiväpaiste“, hänen ruskeakiharainen pikku tyyppikkänsä, joka oli ollut hänen ajatuksissaan ja mielessään jo koulupojasta saakka. Hän ei milloinkaan välittäisi kenestäkään muusta, ja Barbro puolestaan ei välittäisi hänestä minään muuna kuin turvallisena hätäsafamana myrskyn uhatessa.

„Kai te tulette kohta uudestaan?“ Nämä arastelevat ja liikuttavat sanat seurasivat nuoria alas natsiseville rapuille, ja kaksi raikasta ääntä lupasi halukkaasti, ettei kuluisi

kauan, kun Helene-tätiä fullaan uudestaan tervehtimään. „Eikö hän ole herttainen, Holger?“ kysyi Barbro. Hän pisti toverillisesti kätensä Holgerin kainaloon, kun katukäytävä oli hyvin liukas, mutta heti kun vaaranpaikka sivuutettiin, veti hän kätensä taas pois.

„On, oikein suloinen pikku tyttö. Minä viihdyn parhaiten tuonikäisten kanssa. Silloin he liehittelevät parahiksi minun pyylevyyteni kannalta.“

„Eihän Helene-täti liehitele ollenkaan.“

„Älä tee tyhjäksi hänen naisellisuutensa hienointa puolta, Babi! Vanhat herttaiset tytöt liehittelevät yhtä tietämättään, kuin resedat tuoksuvat. Saat itse nähdä, kun ehdit niin pitkälle.“

Barbro pysähtyi äkkiä.

„Luuletko sinä myös, että minä joudun kyöpelinvooreen?“

„Minäkö myös? Kukas muu on rohjennut lausua jotakin niin halpamaista?“

Barbro läksi taas liikkeelle. Tapa, jolla Holger lausui viimeiset sanat, sai hänet vakuutetuksi siitä, että ei hän pitänyt sitä halpamaisena. Eikä hän itsekään pitänyt, ei ensinkään. Mutta omasta puolestaan hän ajatteli olevan kauheaa joutua vanhanpiian kirjoihin. Hän mufisi hyvin sävyisällä äänellä:

„Maud Rydeman ja Sonja sanovat, etten minä kykene pitämään ketään kiinni. Eikä ole ensinkään hauskaa, jos ei saa milloinkaan kokea mitään jännittävää, sellaista, joka — — — Nauratko sinä minulle?“

„Enpä juuri. Hymyilen vain tietäjänhymyä itsekseni. Sinä olet saavuttanut kahdeksan- ja yhdeksäntoista ikävuoden välisen korkean iän, niin että sinun on jo aika oppia pitämään kiinni jotakuta samoin kuin kokemaan jotakin jännittävää. Mutta kissa tietäköön, tokko safut favoitta-

maan arvaamattoman onnen päästä naimisiin. Sinä et ole tarpeeksi olevinasi etkä myöskään kaikin puolin muiden tyttöjen kaltainen, jotta sinulla voisi olla toiveita. Ja sitten sinä valitset hyvin kummallisia koekaniineja onnesi tavoittelua varten.“

„Valitsenko minä?“

„Valitset. Alkakaamme Urban Freidestä. Hän oli kyläkin mukiinmenevä objekti. Mutta itse asiassa sinä pidit häntä vain mykkänä palvelijana, jonka kaulaan sinä ripustit tyttöturhamaisuutesi ja mielistelyhalusi. Sitten tuli kaljupäinen parooni, jolla oli kuutamoa takaraivossa ja ajatuksissa. Ja sinä olit heti valmis liittymään häneen ja uskomaan onneen. Täällä Tukholmassa lienevät sinun psyche-siipesi liehuneet sen tohtori Krabben ympärillä aavistellen yhteistä lentomahdollisuutta avaruuteen. Jos sinä tahdot välttämättä pitää avioliittorakkautta elämän sisältönä, niin ota Sonja esikuvaksesi: hän on tehnyt valintansa harkiten.“

Taas Barbro pysähtyi. Nyt hän oli suufuksissaan ja polkaisi jalkaansa.

„Minä en ole rahtuakaan sellainen kuin sinä luulet. Minä tahdon työskennellä ja tulla joksikin. Sen minä tahdon. Mutta minkäs minä tartunnalle mahdan, kun Minka ja Sonja, joiden parissa useimmiten oleskelen, puhuvat herkeämättä vain — vain rakkaudesta.“ Tyyntyneemmin ja vilpittömän luottavasti hän lisäsi: „Olethan sinä nyt minulla, ja silloin minä pääsen irti koko roskasta. Me tapaamme toisemme joka päivä, Holger, ja minä kerron sinulle, mitä olen lukenut, ja mehän voimme samalla kävellä katselemassa Tukholmaa. Minä olen vapaa kolmesta viiteen joka päivä. Kai sinä viiyoit pitkän aikaa?“

„Jokseenkin. Aion oleskella muutamia viikkoja Upsalassa, mutta sitä ennen taidan viipyä täällä kuukauden valmistelemassa erästä työtä. Tietysti me tapaamme joka päivä, jos se käy päinsä.“

„Kyllä“, vastasi Barbro täydellisen luottavasti, „sinähän se vain olet, Holger“.

VIII

Rekiretki.

Seitsemän rekeä ja verrattain hyvää hevosta odotteli Löwesköldin laitoksen edustalla, jonne Sonja oli mennyt aikaisin aamupäivällä. Kulkuset soittelivat iloisia säveliään, jotka kuuluivat valkean huvilan huoneisiin saakka, ja komeissa rekiverkoissa oli ihmettelemistä niille lukuisille katsojille, joita oli keräytynyt kadun toiselle puolelle.

Jokaisen reen vieressä seisoi odotteleva ajomies. Matka aioffiin suunnata Saltsjöbadeniin, ja Eva-täti oli kutsunut kaikki neljätoista nuorta päivällisille tanssiaisineen.

Nyt tytöt laskeutuivat parvessa rappuja alas, kaikki huolellisissa matkatamineissa ja vallatonta iloa säteilevinä. Sonjan ja hänen Unonsa oli määrä olla ensimmäisenä parina ja ruveta „papaksi ja mammaksi“ muille, mitä tointa he eivät näyttäneet ottavan kovinkaan vastuunalaiselta kannalta. Barbro ja Harald Witt olivat toisena parina, molemmat niin riehakan vallattomina, että alkoivat heitellä lumipalloja tervehdyslaukauksina. Sitten tuli Maud veljineen, erittäin komea ja luotettava pari, kumpikin päättään muita pitempi ja selän puolelta kunnioitusta herättävän leveä.

Sitten hyppäsi Minka viikkelahti kuin kissanpoika Urbanin viereen. Hän oli varsin ihastuttavan näköinen valkeassa turkkitakissaan ja lakissaan, ja ihan täynnä val-

latonta riemua. Viides pari oli hieno ja siro; siinä oli Mary ja hänen serkkunsa, tuleva diplomaatti. He hymyilivät toisilleen kuten ainakin hyvin kasvatetut ja ehtivät hädintuskin vaihtaa pari sanaa sekunnissa.

Märta ja Kurt Stähle olivat kilttien ja tottelevaisten lapsien näköisiä, kumpikin yhtä vaalea ja hyväntahtoinen.

Kaikista viimeisimpinä olivat Astrid ja Holger Baye. He olivat tuotapikaa ystäväystyneet toisiinsa ja keskustelivat niistä paikoista, joissa kumpikin oli käynyt ulkomailla. Niistä maisemista, joiden halki he nyt kiitivät, he eivät nähneet paljon mitään, ja olipa onni, että Holgeria opastivat edellä kulkevat reet, sillä muuten hän olisi eksynyt oikealta tolalta ollessaan niin viehättynyt matkamuiistelmiin.

Retkeläiset olivat ehtineet kappaleen matkaa tullin ulkopuolelle, ja metsä kajahteli äänekkäästä, reippaasta puheensorinasta, kun joku ehdotti kilpa-ajoa. Ehdotusta kannatettiin innokkaasti. Åuringonpaiste ja raikas ilma yllytti nuorten toimintahalua. Keli oli maanmainio. Pois tieltä!

Ja eteenpäin lensivät reet, ohi teljettyjen huviloiden ja pienten talojen ystävällisesti suitsuavine savupiippuineen. Uteliaat lapsilaumat ehättivät kirkuen kelkkoineen tiepuoleen.

„Antakaa minun ajaa“, pyysi Minka innostuksesta väpisten, „minä saan varmasti vauhdin kiihtymään. Meidän täytyy päästä ensimmäisiksi.“

„Ei, kiitos, minä pyydän saada pitää ohjaket“, vastusti Urban pönäkästi, „ja minä rohkenen uskoa, että me pääsemme ensimmäisiksi, vaikka mikä olisi.“

„Te luulette olevanne väkävämpi, kun olette mies.“

„Väkävämpi en ole. Mutta väkävämpi kenties. Teillä on nukenkädet — tai kissankäpälät.“

„Voi, efekö ole unohtanut vieläkään sitä tyhmyyttä?“ Minka punastui ja vilkaisi salaviihkaa Urbanin poskeen, missä ei kuitenkaan näkynyt enää naarmua. „Minä tahdon — minä t a h d o n ajaa!“

Hän tempasi itselleen ohjokset niin kiivaasti, että hevonen säikähti ja syöksyi ohi kaikkien rekien, potkien suojuslautaa ja pölyyttäen vimmatusti lunta kavioidaan. Vähän matkaa se pysyi fiellä, mutta kääntyi sitten aukealle kentälle.

„Meidän täytyy hypätä pois“, huusi Urban ja repäisi välllyt auki. „Hypätkää pois tulimmaisena nopeasti ennen kuin fullaan tuon jyrkänteen reunalle“, karjaisi hän hädissään. Pehmeän kerän tavoin Minka vierähti reestä syvään kinokseen. Samassa musteni maailma hänen silmissään ja sydäntä kouristi niin kauheasti, kun veri pakkautui siihen, että hän meni tainnoksiin.

Hänen pyörtymisensä ei johtunut säikähdyksestä, vaan siitä, että hän suuttui silmittömästi Urbanin epäkohteliaasta kiivaudesta. Hän ei olisi voinut ikipäivinänsä kuvitella, että nuori mies uskaltaisi kiljua hänelle niin kovasti, ja päälle päätteeksi Urban! Mutta amanuenssi — joksi häntä nyt sanottiin — Sreide ei tiennyt itsekään, että juuri hänen sanansa olivat aiheuttaneet niin surullisen seurauksen. Hänen oli myös onnistunut keinotella pois reestä, joskin venähtänein jaloin. Hän nilkutti Minkan luo ja alkoi hieroa tämän ohimoita lumella, koko ajan kiroillen jalkavammaansa ja ähkien ja puhkien mielenliikutuksesta.

„Hyvä Jumala, ihmislapsi, herätkää foki!“ Hän pudisteli Minkaa farmokkaasti. „Herätkää, muuten minäkin pyörryn.“

Minkan mustista silmistä leimahti samassa Urbaniin salama. Heidän kasvoinsa olivat yhtä väriftömät. Mutta

Minkan poskille lennähti tuokiota myöhemmin suuttumuksen tulinen puna.

„Tollo“, sanoi hän terävästi.

„No, Jumalan kiitos!“ Urban hengitti keveämmin. „Sanokaa minua folloksi tahi miksi ikinä tahdotte, kunhan vain autatte minut pystyyn. Minä laskeuduin polvilleni työntääkseni lunta teidän suuhunne, mutta nyt en pääse ylös tältä vietävän jalalta, joka nyrjähti sijoiltaan.“

Minka ojensi hänelle kylmästi toisen kätensä, ja Urban nousi kamalasti irvistellen.

„Mikäs nyt neuvoksi?“ kysyi Urban jurosti. „Hevosesta ja reestä ei ole tietoaakaan ja me olemme joutuneet erämaahan kauaksi sekä maantiestä että ihmisistä.“

Minka seisoi jäykkänä ja suorana; hänen teki mieli todenteolla antaa Urbanille korvapuusti ja sitten livistää tiehensä, mutta tyytyi kuitenkin siihen, että pujotti käsi-vartensa ristiin ja rupesi tähystelemään lumisia maita ja metsää, joka tohisi hiljaa kuin lumisadetta ennustaen. Uhkaava pilvi olikin jo noussut auringon eteen ikäänkuin jykeä lyijymöhkäle. Tänä hetkenä ei elämä Minkasta tunnut hitusenkaan vertaa hauskalta, ja koko hänen sisäinen olentonsa kuohui niin valtavasti, että hän sanoi itselleen vihaavansa Urbania.

Eilen hän oli ollut varma siitä, että rakastaa Urbania romaanirajattomasti, mutta torkopa koko maailmassa ainoakaan tyttö saattaa rakastaa sitä, joka nimittelee toista „ihmislapseksi“!

„Minä lähden toisten luo“, sanoi hän topakasti.

„Kenen toisten?“

„Matkatoverien.“

„Niitä on teidän vaikea löytää. Minulla ei ole aavistustakaan, mihin päin he ovat menneet. Enkä minä salli että te lähdette minnekään omin päin.“

„Te olette häpeetön“, huusi Minka itku kurkussa, „minä en milloinkaan ole nähnyt niin häpeetöntä“.

„Te tarkoittatte luultavasti hävytön.“ Urban hieroskeli kolottavaa jalkaansa. „Olen kuullut, että tällaisen vian voi vetämällä saada aufetuksi. Tahdotteko koettaa? Olisi vietävän viheliäistä, jos meidän pitäisi yöpyä tänne ja ehkä paleltua kuoliaiksi.“

„En välitä feistä ollenkaan. Minä lähden.“

Ja Minka läksi marssimaan ylpeästi suoraan eteenpäin. Mutta kuinka olikaan, hän vajosi yhtäkkiä niin syvälle lumeen, että hänen oli työ ja tuska ponnistella ylös. Ensin hän ei katsonut taakseen. Hän oli odottanut, että Urban kutsuisi hänet takaisin, pyytäisi anteeksi ja sanoisi häntä enkeliksi — *son ange gardien* — silloin hän olisi kääntynyt takaisin, mutta nyt näytti siltä, että Urban oli päättänyt jäädä odottamaan kuolemaa, sillä varmaa oli, että hän paleltuisi kuoliaaksi. Hän pysähtyi. Uh, oli melkein kamalampaa rämpiä täällä yksinään kuin olla Urbanin luona! Ja kyllä hän nyt koettaisi vetää jalan paikoilleen! — — — Paljoo nopeammin ja nöyremmin kuin taannoin hän tuli nyt takaisin. Urbania ei enää ollut siellä, mihin Minka hänet oli jättänyt, vai olikohan hän kulkenut väärään suuntaan? Täällä oli suksenlatuja ja minkä mitäkin jälkiä vähän kussakin paikassa. Hän ei löytänyt enää omiaan.

Suunniltaan hädästä hän alkoi kirkua ja huutaa:

„Haloo! — Haloo! — Minä täällä! — Tä-ä-llä! Tulkaa! Tulkaa!“

Ei vastausta. Metsä tohisi raskaammin, ja aurinkoa pimmittävä pilvi kasvoi.

Nyt rupesi Minka ulisemaan. Häntä ei ollut milloinkaan pelottanut niin kovasti. Mitähän jos sudet tulevat ja syövät hänet! Hän ei uskaltanut jäädä maahan. Tuo-

kion kuluttua hän kiipesi puuhun; nyt hän näki erään pienen mustan pilkun hitaasti, mutta pontevasti pyrkimässä jotakin kohden, joka taisi olla tie. Se oli — aivan oikein, se oli Urban! Mutta, *mon Dieu*, kuinka kaukana hän jo olikaan! Oo, näytti siltä, kuin hän olisi vaappunut ylös ja alas. Varmaankin hän aina väliin hyppeli toisella jallallaan.

Viha kuohahti uudestaan. Urban ei välitä hänestä minäkään vertaa. Jätti hänet oman onnensa nojaan. Mutta kyllä hän vielä näyttää hänelle . . . Totta kai hänkin osaa tielle. Kuinka Urban oli sinne päässyt? Hän katseli alas jyrkänteen rinnettä. Siitä on päästävä alas. Huu, se oli huimaava! Kävelemällä laskeutuminen oli mahdotonta. Siis joko vierimällä tai — istuallaan laskien.

Ruolennopeasti Minka teki päätöksensä, kiipesi riva-kasti alas, sai vaivoin katkaistuksi kuusesta oksan, jonka aikoi ottaa kelkakseen. Sydän kurkussa hän istuutui sille ja laahusti jyrkänteen reunalle, sitten hän sulki silmansä tuokioksi, mutta avasi ne uudestaan katsoakseen, ettei puita ollut tiellä. Ei hätää, sitä myöten oli kaikki selvää, mutta korkeus oli huikea. Hän ummisti taas silmänsä, tarttui lujasti kiinni karahkaan ja hurrahti alas. Sellaista kyytiä hän ei ollut saanut milloinkaan. Hän lensi pitkän matkan tietä kohden. Ruumis oli aika lailla kolhiintunut, kun hän jätti ajovehkeensä.

Urban oli vielä näkyvissä, ja vaikka jäsenet tuntuivatkin helliltä, läksi Minka juoksemaan koko ajan huutaen ja hoilaten.

Viimein Urban lienee kuullut, koska pysähtyi katsomaan taakseen. Mutta Minkan valkean pienen hahmon keksiminen keskeltä lumikenttää ei ollut niinkään helppoa, joten Urbanin täytyi päätellä äänestä, missä päin huutaja oli.

„Haloo“, kirkui Minka, „haloo!“ Hän ei jaksanut enää juosta. Uupumus puristi hänen jäseniään kuin rautavanne, niin että hän pääsi vain raahustamalla eteenpäin.

Yksinäisyys oli hänestä kuitenkin kamalinta, ja hän kirkui kohti kurkkua Urbanille: „Odota — minua — kuolaan — yhdessä!“

„Minka!“

„Hohoi!“

„Täällä on tupa!“

„Missä?“

Minka oli melkein käheä, mutta nyt hän oli joutunut niin lähelle, että kuuli selvästi Urbanin äänen.

„Tienkäänteessä.“

Minka tuli ylen onnelliseksi. Tie kääntyi ehkä kahdenkymmenen metrin päässä Urbanista. Sinne asti he kyllä jaksavat mennä. Minka läksi uudestaan juoksemaan. Toivo päästä vihdoinkin lepäämään katon alle antoi hänelle voimia.

Urban hyppi häntä vastaan terveellä jalallaan.

„Kuulehan sinä, rakas, pikkuinen peto“, sanoi Urban aivan äkkiarvaamatta, „minä luulin tulevani hulluksi tuskasta ja vihasta, kun sinä marssit tiehesi. Mutta nyt saat uskoa, etten enää päästä sinua luotani.“ Muitta mutkitta Urban veti hänet luokseen ja valoi hänen kasvoinsa täyteen suudelmia.

„No, mutta — Oo, Urban!“

Minka laski kätensä hänen kaulaansa. Nyt Urban seisoi jo vioittuneella jalallaan tuntumatta tänä hetkenä kipua.

„Minka, sinä halusit, että kuoltaisiin yhdessä. Minäpä haluan elää yhdessä.“

„Niin tahdon minäkin paljoa mielummin“, sanoi Minka reippaasti, „vaikka — en suvainnut sinua taannoin“.

„Enkä minä sinua! — Oo, vielä yksi suukko, Minka! Sinä olet suloinen pikku tenhotar.“

Kulkusten helinä sai heidät heräämään todellisuuteen, ja jopa olikin aika, sillä eräs reki tuli täyttä vauhtia heitä kohden. Siinä ajoivat Uno Freide ja Holger Boye, jotka olivat lähteneet etsiskelemään heitä, kun eräs talonpoika oli ottanut kiinni tyhjän reen ja pillastuneen hevosen ja vienyt ne Saltsjöbadenin hotellin eteen. Hakijat olivat ottaneet mukaansa sekä sukset että luistimet siltä varalta, että olisi pitänyt lähteä retkeilemään, mutta he nolostuivat aika tavalla nähdessään onnettomuustoverien hellästi hyväilevän toisiaan keskellä suurta maantietä noin kolmen kilometrin päässä kylpylaitoksen hotellista.

Tosin oli kumpikin niin uuvuksissa, että heidät täytyi auttaa rekeen, mutta he olivat kumminkin niin säteilevän onnellisen näköisiä silloinkin, kun kertoivat vaivoistaan, että oli turhaa ruveta heitä surkuttelemaan.

„Koko juttu oli minun syyni“, sanoi Minka.

„Eipäs“, keskeytti Urban, „jos minulla vain olisi ollut tarpeeksi malttia ottaa ohjakset...“

„Ottaa ohjakset?“ kysyi Uno ihmetellen.

„Niin, sillä minä tahdoin välttämättömästi ajaa.“ Minka painoi päänsä alas.

Urban hyväili hänen käsiään vällyjen alla.

„Ei olisi sekään haitannut mitään“, virkkoi hän innokkaasti, „jos minä vain olisin ollut kylmäverisempi“.

„On hyvin tärkeää“, myönsi Holger Boye, „että ohjakset joutuvat oikeisiin käsiin oikeaan aikaan, tapaturmien välttämiseksi“.

Eräs uusi tuffavuus.

Barbro nousi rappuja pitkin ompelijattarensa luo, joka suoritti hänelle paikkausta. Birgit oli näet antanut tällaisen neuvon epäkäytännölliselle sisarelleen, kun Babia itseään oli tuiki mahdoton saada korjailemaan „riepujaan“. Paljoa ennemmin hän viskasi menemään kaikki, mikä oli repaleista. Mutta jos leninki oli hieman vanhamuotinen, ei se haitannut häntä ollenkaan. Nyt kuitenkin oli hänen pukuvarastonsa käynyt varsin kuluneeksi, ja hän oli päättänyt korjauttaa sen.

Hän vertaili mielessään, kumpi oli kauheampaa — käydä sanomalehden toimituksessa vaiko ompelijattarella. Ensinmainittu oli hänellä tuoreessa muistissa. Jo viidennessä paikassa hän oli käynyt kolmen päivän kuluessa. Mutta joka paikassa oli häntä pidetty liian „nuorena“. Parissa kohden häntä oli kohteliaasi kehoitettu tulemaan parin vuoden perästä uudestaan kuulemaan, muualla oli selitetty, että avustajia on yllinkyllin, mutta tänään häntä oli vedelty. Tarvittiin nuori nainen selostamaan hienon maailman häitä ja käymään haastatteluilla ylhäisissä kodeissa sekä juhlatilaisuuksissa että arkioloissa.

Alussa Barbro haltioituikin „itsenäisen“ työn toivosta niin kovasti, että hän päätti pahkaa farttui koukkuun.

Palkkaa hän ei muistanut kysyä ollenkaan. Ne olivat kyllä maininneet jotakin volontääristä, mutta hän ei tiennyt, merkitseekö se muuta kuin „vapaaehtoinen“, eikä kukaan voinut olla sen vapaaehtoisempi kynänvarsi kuin hän.

Hän oli ylettömän ilonsa puuskassa käynyt soittamassa lähimmästä maustefavara-puodista Holger Boyelle. Mutta tämä ei ollut yhtynyt hänen innostukseensa, vaan neuvonut jyrkästi luopumaan tuumasta. Semmoinen toimiala ei sovi hänelle ensinkään. Hän ei kelpaa kotiurkkijaksi, sitä ei tarvitse ajatellakaan, ja „totta vleköön“ hän on liian hyvä kirjoittamaan morsiamista, heidän antiikkisista morsiuskruunuistaan ja äidinäidinäidin oikeista pitseistä ja morsuustyöistä ja sulhaspojista ja kaikennäköisestä muusta sekasotkusta.

Barbro nolostui aika lailla, ja kun kuulotorvi oli vaipunut takaisin pitimeensä, oli hänen ihastuksensa laajenevaan sanomalehti-toimintaan vaipunut pohjattomaan syvyyteen.

Hän meni toimitukseen ilmoittamaan peruutuksensa, ja siellä oltiin hänelle yhtä kiukkuisia kuin edellisellä kerralla oli oltu kohteliaita. Häntä vihloi vieläkin, kun hän muisteli päätoimittajan tuikeita silmiä ja hermostuneen kuivaa ääntä.

Oikeastaan olisi jo tästäkin riittänyt kiusaa yhden päivän osalle tarvitsematta lisätä sitä käymällä ompelijattaren luona, missä oli kahvinvastineen ja ahtaissa oloissa asuvan lihavan, vanhan mamsellin lemua, mutta hän oli luvannut tulla ja Barbro piti aina sanansa.

Koetus ja soitus meni menojaan, ja Babi vilisti vapautuneena alas rappusia, mutta ehdittyään keskelle niiden toista aukeamaa hän pysähtyi äkkiä. Siinä virui liikkumattomana suullaan pieni ihmiskäärö, pieni viiden tai kuuden vuoden vanha poika. Hän oli paljain päin, ja

likainen kiharatukka oli hyvin fakkuinen. Pukineet riip-
puivat riekaleina hänen yllään. Jalkineina oli pari suu-
ria naistenkenkiä, joissa oli ammottavia reikiä.

Liikuteffuna Barbro kumartui katsomaan poikaa. Oliko
hän kuollut? Barbro nosti pojan varovasti ylös. Pienet
kasvot olivat aivan kelmeät ja pelottavan laihat, mutta
hän eli. Raukea katse kohdistui arasti Barbroon.

„Mikä pikku poloinen sinä olet?“ kysyi Barbro sydä-
mellisesti. „Oleeko sairas?“

„En.“

„Onko sinun nälkä?“

„On.“

Totta totisesi hänen oli nälkä! Barbron sydän kuu-
meni säälistä nääntynyttä lasta kohtaan, joka tuskin jak-
soi pysyä jaloillaan. Hänen oli kannettava lapsi ompeli-
jattarelle ja jätettävä hänet sinne siksi aikaa, kunnes kävi
hakemassa jotakin syötävää. Poika ei ollut raskaampi kuin
hänen sisarensa kaksivuotinen tytär, ajatteli Barbro ottaes-
saan hänet syliinsä, mutta niin hirveän huolimattomasti
hoidettu.

„Ah, se on se pikku raukka, jonka isä hukkui viime
jouluna“, sanoi neiti Andersson. „Niillä on vissiinkin hy-
vin kurjat olot. Ne asuu täällä vinnillä.“

Saatuaan maitoa ja leipää poika näytti vähän reipas-
tuneen ja kykeni lähtemään Barbron kanssa äitinsä luo.
Tämä asui viidennessä kerroksessa eräässä kojussa, josta
alkujaan oli aiottu tehdä ullakkokomero. Barbro ei ollut
vielä milloinkaan nähnyt niin kurjaa asumusta, niin sy-
däntäsärkevää köyhyyttä. Keskeitä vanhoista matoista
kyhättyä läjää, jonka verhona oli kulunut viltti, kuului
kuolemanväsynyt ääni:

„Onko siellä pikku Viktor?“

Viktor — voittaja! Se oli hänen, tuon pienen ressun nimi, jonka nälkä oli kaatanut kuudennella ikävuo-
dellaan.

„On“, vastasi poika yksitavuisesti. Mutta hän ei juos-
sut äitinsä luo eikä päästänyt Barbron kättä.

„Vähän vettä, lapsi.“

Barbro irroitti hellävaroen kätensä Viktorin otteesta. Hän etsi karahvia ja vettä, mutta Viktor tallusteli suu-
rilla kengillään erään hinkin luo, jossa oli kauha. Hän täytti kauhan ja vei sen kuoppaisen kivilattian yli äidil-
leen.

Ei kumpikaan virkkanut mitään, mutta kun nainen oli
juonut, kysyi hän:

„Onko sinulle annettu ruokaa?“

„On.“

„Eikö ole mukanas?“

„Ei.“

Nyt meni Barbro sairaan luo ja sai kuulla hänen kär-
simystensä historian lyhyin, katkonaisin lausein. Nälkä,
sairaus, miehen kuolema, häätö, nälkä, sairaus. Ja nyt
hän pelkäsi kovasti jäävänsä vuoteen omaksi ja kuole-
vansa Viktorilta. Hän ei jaksanut elää, mutta ei myöskään
uskalla ajatella kuolemaa. Mihin joutuu silloin poika?

Barbro oli vähän aikaa aivan sekaisin nähdessään näin
aavistamattoman suurta kurjuutta. Hän oli kyllä lukenut
hädän kauhuista, mutta olihan kokonaan toista istua kau-
niissa, hyvin sisustetussa huoneessa ja katsella kirjasta
elämän kovuutta, kuin nähdä se todellisuudessa, ilman
taiteellista siloittelua.

Toinnuttuaan jonkun verran hän muisti heti Holger
Boyen, joka kyllä tietää, mitä on tehtävä. Barbro veisi
Viktorin entisen lapsuudentuttavansa Gerda Skogin luo.

Tämä oli joutunut aikaisin ja, kuten sanotaan, hyviin naimisiin insinööri Anders Skogin kanssa. Siellä pikku Viktor varmaankin saa olla toistaiseksi. Siellä häntä ruokitaan ja pestään ja kammataan. Sinne mennessään hän ostaa pojalle pari lelua ja siistin vaatekerran ja jalkineet, ennen muuta jalkineet.

Hyvin touhuissaan talutti Barbro pienen vähäpuheisen suojattinsa erääseen suureen lelukauppaan, missä pojan ei oikein tehnyt mieli lausua mitään, mutta lopulta kuitenkin lapsenmieli pääsi oikeuksiinsa, ja hän mutisi:

„Hevonen.“

„Tietysti sinä saat hevosen ja kärryt myös ja niihin pannaan pussillinen suklaata“, sanoi Barbro. Saatuaan ostokset Barbro meni ryysymekkinsa kanssa eräälle autoasemalle. Siellä oli jo odottamassa muuan herra, nuori, ryhdikäs mies, joka oli näöltään pohjoismaalainen. Ihmetellen hän silmäili hienoa nuorta naista ja pientä likaista kerjäläispoikaa, joka niin luottavasti piti mustaa tassuaan naisen sormikasverhoisessa kädessä.

Vihdoin saapui auto. Pikku Viktor näytti uupuneen kokonaan, ja Barbro voitti kainoutensa. Hän meni tuntemattoman herran luo.

„Anteeksi, saisimmeko ostaa auton, vaikka teillä olisi vuoro, kun tulitte aikaisemmin?“ sanoi Barbro hieman tarpeettoman nopeasti, mutta häntä aina häveffi puhutella tuntemattomia. „Pikku poika tuskin jaksaa seistä“, lisäsi hän selittäen.

„Sen kyllä näkee.“ Herra kohotti kohteliaasti hattuaan. „Tietysti minä luovutan teille auton ja nostan pojan.“ Hän nosti Viktorin istumaan autoon.

„Aiotteko viedä hänet sairaalaan? Oletteko lastensuojelusnainen?“

„Ei, emme me mene sairaalaan. Kiitos avusta.“ Barbro huusi osoitteen kuljettajalle ja vasta sitten, kun auto oli jo täydessä menossa, hän muisti jättäneensä vastaamatta lastensuojelusseurasta. Häntä suututti nyt, kun tuntematon herra ei ollut saanut tietää, ettei hän ole mikään sellainen ohjelman mukaan toimiva hyväntekeväisyysnainen, joka asianomaiselta taholta saatujen määräysten mukaan kulkee köyhissä kodeissa ja jolla ani harvoin on lämpimiä sanoja ja hyviä, sääliviä ajatuksia; suojelushomma, se oli jotakin selittämättömän viisasta ja laimeaa ja harkittua, ajatteli Barbro.

Jo seuraavana päivänä onnistui Barbron ja Holgerin saada yhdistynein ponnistuksin sairas työläisvaimo sairashuoneeseen. Siellä hän näytti jonkun verran virkistyneen huolellisella, säännöllisellä hoidolla, jota hänelle toimitettiin.

Barbro kävi häntä katsomassa joka aamupäivä, ja Viktor oli aina mukana. Oli outoa nähdä, kuinka ihmeissään äiti oli poikansa siisteistä vaatteista. Mutta hän ei jaksanut kysellä mitään. Ainoa, mitä hän säännöllisesti ja vaivoin sai sanotuksi, oli: „Oletko saanut ruokaa tänään?“ Nämä sanat olivat kuin iskostuneet kiinni kuiviin huuliin; ne kaikuivat yksitoikkoisina ja soinnuttomina, mutta sitenkin ne ilmaisivat nälästä ja kärsimyksistä nääntyneen äidin rakkautta.

Sairaalan käytävässä Barbro oli useita kertoja tavannut sen nuoren miehen, joka oli sanonut häntä „suojelusnaiseksi“. Hän oli lääketieteen kandidaatti Aksel Törner. Barbroa rupesi aina sisäisesti kuumentamaan, kun hän pitkän matkan päästä näki lepattavan lääkärintoivan. Jos tulija oli kandidaatti Törner, alkoi häntä kuumentaa yhä enemmän, ja kun Törner puristi lujasti hänen kättään ja katsoi häneen vakavasti farmokkailla, teräksenharmailla

silmillään, hehkuivat hänen kasvosensa kuin auringon paah-
teesta.

Niin yksinkertaisesti ja melkein huomaamatta ei Barbro ollut milloinkaan solminut tuttavuutta kenenkään kanssa, ja tuokiotakaan empimättä hän lähestyi Törneriä avomielisesti ja ujustelematta, aina yhtä rehellisen iloisena saadessaan tavata hänet.

Törnerin reipas ja hilpeä kohtelu aiheutti sen, että kaikki sairaat pitivät hänestä paljon, ja hän olikin antaufunut lääkärintoimeensa täydellä innolla. Saattoipa tapahtua, että hän puhui yksinomaan jostakin leikkauksesta niinä lyhyinä hetkinä, jolloin Barbro käveli hänen kanssaan sairaalan puistossa, tai että hän heti vei Babron jonkun sairasuoteen ääreen näyttääkseen tälle „mielenkiintoisen tapauksen“.

Jos Barbro toi kukkia tai karamellejä lapsille, loisti Törner tyytyväisyydestä ja nyökkäsi: „Kas sillä lailla, neiti Berting. Te hyödytätte enemmän kuin kokonainen lääkeannos.“

Ja Barbro tiesi, että Törner odotteli, jos se suinkin kävi päinsä, hänen tuloaan saadakseen tervehtiä häntä. Eräänä päivänä oli Törner sanonut:

„Olipa hauska, kun tulitte näin aikaisin, ettei minun tarvinnut odottaa. Jos viivytte, kiihoitun minä, eikä se sovi lääkäriille.“

Sen päivän perästä Barbro saapui aina heti, kun portti avattiin kävijöille. Hän ja pikku Viktor ne seisoivat siinä uskollisesti käsi kädessä. Joitakuita kertoja kävi myös Holger Boye heidän kanssaan, mutta hän huomasi olevansa täällä liika pyörä rattaissa. Hän oli oppinut ymmärtämään paljon niinä kirkkaina maaliskuun pakkaspäivinä, jotka taivaan kiiltäessä lasinselkeänä ja maan kuu-

mottaessa alastomana kuitenkin kulkiivat niin voitonvarmoina kevättä ja elämänuudistusta kohden.

Vajaan kuukauden virui pikku Viktorin äiti puhtaassa, valkeassa sāngyssään ja katseli ympärilleen raskain, surumielisin silmin. Ei edes sekään, että hänen poikansa oli saanut kalpeihin kasvoihinsa väriä ja alkanut laverrella viireäsi niinkuin onnellinen lapsi ainakin, voinut muuttaa hänen kuluneiden piirteittensä kangistunutta ilmettä, ja kohta koiffi hetki, jolloin uupuneen työläisvaimon elämää eivät kyenneet pitämään pystyssä lääkkeitä eikä hoito. Eräänä iltapäivänä Barbro sai Holgerilta sanan, että loppu saattoi tulla minä hetkenä tahansa.

He menivät yhdessä sairaalaan. Tällä kertaa ei Viktor ollut mukana.

„Lähdetkö sisälle, Babi, vai odotatko täällä käytävässä?“ kysyi Holger hiljaa. „Et kai ole nähnyt vielä kenenkään kuolevan? Siitä voi jäädä synkkä muisto.“

„Minä tahdon mennä myös“, sanoi Barbro hiljaa. „Ehkä hän tuntee minut.“

Pystyverho, jolla kuoleva erotettiin muista sairaista, ympäröi aivan läheltä valkeaa vuodetta. Eräs sairaanhoitajatar oli kumartunut katsomaan Viktorin äitiä.

Hän näytti vielä tuntevan Barbron, sillä hän sopersi:

„Viktor?“

„Viktorin on hyvä olla“, vastasi Barbro sointuvalla, lämpimällä äänellään. „Minä lupaan pitää huolta Viktorista.“

Kuoleva koetti sanoa jotakin, luultavasti kiittää, mutta se hupeni vain läähättäväksi korinaksi. Sitten tuli hiljaisuus. Siinä virui vain poroksi palanut elämä, joka harmaana tuhkana luhistui kuoleman arinalle.

Barbro tuijotti herkeämättä luiseviin, karheisiin käsiin ja kutistuneihin, ryppyisiin kasvoihin, joilta vähitellen ka-

fosi elontaisfelun toivottoman tuskan kauhistuttava ilme ja jotka silisivät kuin näkymättömän, lempeän, mutta lujan käden kosketuksesta.

Holger seisoi ajatuksiinsa vaipuneena Barbron vieressä. Hän odotti hetkeä, jolloin Barbron jännitys puhkeisi onnellisen, terveen ihmisen tuskaksi, jota tahtomattaankin tuntee nähdessään katoavaisuutta. Ja muutaman hetken kuluttua Barbro itkikin niin katkerasti ja kuitenkin niin keveästi kuin se, jonka kyyneliä ei sydänsuru ole milloinkaan kuohuffanut.

Holger kietoi kätensä hänen ympärilleen ja sanoi hiljaa:

„Babi hyvä! Kuolema on säälivämpi kuin elämä.“

Barbro nosti äkkiä silmänsä. Kuinka kalpea Holger oli! Hänen rehevillä kasvoillaan kuvastui kummallinen, syvä ja valtava totisuus.

„Sitä sinä et tarkoita“, nyyhki Barbro, „ei mikään ole kamalampaa ja kauheampaa kuin kuolema“.

Holger ei vastannut, veti hänet vain pois salista pitäen yhä kättään hänen hartioittensa ympärillä. Mutta kun he olivat tulleet pitkään käytävään, siinsi etäällä jotakin leppävää valkeaa, mikä tuli nopeasti heitä vastaan. Silloin Barbro kuivasi nopeasti kyyneleensä ja irroittautui Holgerin pitelystä.

Kohta senjälkeen hän esitteli: „Lapsuudenystäväni, kandidaatti Boye — kandidaatti Törner.“ Herrat kumarisivat toisilleen ja vaihtoivat muutamia sisällöttömiä sanoja. Sitten kandidaatti Törner hyvästeli.

„Milloin tapaan teidät uudestaan?“ kysyi hän Barbrolta.

„En tiedä.“

Barbrolla ei ollut mitään lisäämistä, mutta Holger ei tuntenut tällä hetkellä Barbroa. Tämä antoi kandidaatin pidellä hänen kättään eikä näkynyt huomaavan, että saa-

puvilla oli kolmas, tosin „vain Holger Boye“, mutta kuitenkin näkijä.

Saattaessaan Barbroa kotiin Holger kysyi:

„Onko Törner vanha tuttavasi?“

„On“, vastasi Barbro heti. Hänestä tuntui, että hän oli tuntenut Aksel Törnerin aina. Tämä oli osana hänen kaikissa ajatuksissaan ja toivomuksissaan eikä hän ollut milloinkaan selvittänyt itselleen, miten oli voinut niin käydä.

„Mistä asti, Babi hypä?“

„Mistäkö asti — neljä viikkoa eilisestä.“ Ja samassa Barbro joutui hämilleen, sillä hän oli näinä viikkoina tosiaankin unohtanut, että niiden edellä oli ollut toinen aika. Hän ei ollut huomannut, että nyt vasta tuntui ilmassa kevään henkäilyä, sillä hän oli jo pitkän matkaa edellä, ehtinyt mielessään kesäkuun valkeaisiin unelmiin. Äkkiä, aivan kuin salatakseen hämmennyksensä, hän sanoi: „Kuulehan, minä olen kirjoittanut isoäidille pikku Viktorista, hän pääsee flodaan ja jää sinne toistaiseksi. Sitten otan tietysti minä itse hänet hoitooni.“

„Minäpä ehdotan, että sinä annat minun ottaa Viktorin ottopojakseni, kunhan sinä silloin tällöin kirjoitat ja tiedustelet hänen vointiaan.“

„Sinä — eihän toki, Holger, sinä et voi!“

„Kyllä minä voin. Ehdotukseni on tosin itserakas, mutta ei poika hunningolle joudu. Ensin isä ja äiti ottavat hänet luokseen, ja kun minä saan päätetyksi opintoni, saa hän tulla minun luokseni.“

„Miksi se on sinusta itserakasta? Minun luullakseni se on mainion suurpiirteistä.“

„Älä luule niin, jos olet ystävällinen. Syy on se, että minä muussa tapauksessa kadottaisin sinut näkyvistäni. Ja sitä en tahdo. Olen vanhoillinen enkä kykene hankkimaan itselleni uusia ihanteita.“

„En suinkaan minä voi olla mikään ihanne.“

„Kyllä, sinä olet juuri niin täydellinen epätäydellisyydessäsi kuin minua miellyttää. Samassa hetkessä, kun katsoo sinun puoleesi ja lausuu ajatuksissaan: 'Jos nähdä tahdot lemmen voimakkaan, mi yläpuolla pilvein asustaa, oi, silloin katsees naisen silmiin luo, se lähempänä siellä on kuin luuletkaan', putoaakin suinpäin hufiloivan Kynänvarren sekasotkuiseen ajatussokkeloon, missä kaikki on mullinmallin, tunteet, mielialat, päätökset ja vaikutelmat. Sinä olet yhtä kirjava kuin pellonpinta ennen heinäntekoa ja sinulla on — kaikki ne tuhansien villikukkien sulot kuin silläkin.“

„Mutta Holger, sinä et ole milloinkaan ennen puhunut tuolla tavalla.“

„Etkä sinä ole ollut milloinkaan se, mikä tänään.“

„Enkö ole?“

Barbro katsoi haaveillen Holgerin ohi.

„Babi hoi, tuolla toisella puolella katua kulkee tohtori Krabbe, sen ajan kummitus, jota sinä et enää ota lukuun. Hyvästi!“

„Hyvä Holger, älä jätä minua nyt“, pyysi Barbro hädissään. „Voi, sinä et voi olla niin halpamainen.“

„En olekaan, parasta lienee suojella sinua, mutta voinpa sanoa sinulle, että kalju paroonikin on tulossa. Olen nähnyt hänet.“

„Täällä — Tukholmassa?“

„Niin, totta tofisesti.“

Barbro näytti olevan hetkisen aivan hämillään, mutta sitten hän heitti terhakasti päänsä keroon ja sanoi melkein uhmaten:

„Se on samantekevää, sillä nyt tiedän, mitä tahdon.“

„Tullos, veikkonen! Yhtyös liittohon!“

Huhtikuun puolivälissä Barbro huiskutti jäähyväiset Helene-fädille ja pikku Viktorille, jotka Holgerin kanssa matkustivat Skooneen. Hän itsekin oli toista kuukautta aikaisemmin käynyt Upsalassa viettämässä vappua Astrid Tollingin kanssa, jonka molemmat veljet olivat siellä. Märta ja Mary sekä Aksel Törner olivat liittyneet heihin, ja nämä seitsemän nuorta olentoa olivat olleet unohtumattoman nuoria seisoessaan aaftona linnanvallilla ja katsellessaan roihuavien soihtujen ja valkolakkien yli kauas etäisyyden ääriin. Kevätlaulujen sävelet olivat kannustaneet heidän ikävöintiään ja uskoaan vahvoihin siipiin, ja sillä aikaa kun hämy hiljakseen puki iltavalaistuksessa hehkuvan Vaasanlinnan siniseen haaveviiftaansa, tärisi avaruus sävelistä, jotka pyrkivät valloittamaan kokonaisen maailman.

Sitten tuli vappu konfetteineen ja kujeineen ilon läikkyessä ylimmillään aamuvarhaisesta iltamyöhään, ja Löwesköldin laitoksen neljä tyttöä kaiutti kiitollisesti ja suruttomasti helmeilevää nauruansa. Yksin Marykin oli riisunut juhlallisuutensa ja hyräili lakkaamatta: „Laula sä raittiilla mielellä vaan“.

Myöhemmin hän oli kylläkin tiedustellut Astridilta, oliko

hän käyttäytynyt „tahdittomasti“, mutta saatuaan tyyntävään vastauksen hän oli myöntänyt, ettei hänellä ollut milloinkaan ollut niin hauskaa. Oli tuntunut aivan siltä, kuin hän olisi ollut „tupaten täynnä“ säveliä, ja parempaa hän ei saattanut ajatellakaan.

Eva-täfi muisteli varsin tyytyväisenä kulunutta talvea. Kesäksi ei hänelle jäisi ainoatakaan hoitolaista, mutta syksyksi hän odotti kolmen palaavan, ja kaikkia seitsemää odotti erittäin valoisa tulevaisuus.

Samoin kuin hän oli edellisenä syksynä tehnyt muistiinpanoja tulevista oppilaista, merkitsi hän nytkin lyhyesti muistiin heidän lähimpiä aikeitaan. Muhkean sirolla käsialallaan hän kirjoitti suureen sahviaanikantiseen kirjaansa:

S o n j a T h o m a s. Menee syksyllä naimisiin luutnantti Uno Sreiden kanssa. Olen nähnyt heidän kauniin asuntonsa, missä loisto ja maku ovat yhdessä luoneet ihastuttavan faiteellisen kokonaisuuden. He aikovat tehdä häämatkan Norjaan ja sitten avata Tukholman-kotinsa suurelle, mutta valikoidulle seurapiirille, johon minäkin mielelläni haluan lukeutua.

M a u d R y d e m a n. Tämä nuori tyttö on minusta yhä edelleenkin arveluttava yltiö. Mutta minä luulen, että hänellä on hyvä sydän ja että hän siellä Skoonen maaseutuoloissa on oikeassa elementissään. Hän aikoo suorittaa täydellisen maanviljelyskurssin ja sitten yhdessä nuorimman veljensä kanssa ostaa maatilan, jota rupeavat itse hoitamaan.

M a r y C h r e s t i e r n a n saan pitää ensi vuonnakin. Hän on päässyt musiikkikonservatorioon ja aikoo ottaa myös laulufunteja.

A s t r i d T o l l i n g i n kadotan mielipahakseni. Hän aikoo opiskella kuvanveistotaidetta Köpenhaminassa, ja

hänen opettajattarensa sanoo, että hänellä on mitä parhaimmat toiveet herättää pian huomiota. Ei ainoakaan näistä seitsemästä ole ollut luotettavampi eikä miellyttävämpi koti-ihminen kuin hän, ja minä olen varma siitä, että hän menestyy kaikessa.

Barbro Berting on pyytänyt saada olla täällä ensi vuonnakin. Nyt hän on päättänyt harjoittaa sairaanhoitoa. Sillä tytöllä sitä on levottomat aivot ja vielä levottomampi sydän. Luulen kuitenkin, että aloittipa hän mitä tahansa, hänestä lopultakin tulee kirjailijatar. Hän saattaa olla suloinen ja hauska, mutta ei ole luja luonne. Ehkä hän vakaantuu kokeiltuaan tarpeekseen eri aloilla.

Märta Agnell matkustaa omaistensa luo. Hän on oivallinen, kotikesy tyttönen. Iloitsen hänen puolestaan, kun hän uudestaan saa haltuunsa rakkaan huoneensa „Heimatsliebessä“.

Minka Rozinsky on ollut kokeena. Ja se on, Jumalan kiitos, onnistunut. Avosylin minä toivotan tervetulleeksi ensi syksynä tuon pikku hufiluksen, josta kuitenkin näkyy monessa suhteessa kehittyvän hieno ja miellyttävä Sonja n:o kaksi. Heistä taitaa aikaa myöten tulla kälykset. Enkä epäile, että Minkasta tulee sellainen ihasuttava rouva, jolla on rikkaaseen ja uudenaikaiseen kotiin soveltuvat ominaisuudet. Urban Freidestä tulee varmasti yhtä onnellinen aviomies kuin veli Unosta, vaikka hänen täytyy odottaa pari vuotta, sillä Minkahan on vielä melkein lapsi ja tarvitsee kypsymistä.

Vapaaherratar pani kynän pois ja silmäili ulos avonainaisesta ikkunasta. Kukkiavasta syreenipensaasta lemusi hapahkon raikas tuoksu häneen saakka, ja hän nyökkäsi ajatuksissaan keinuville kukkatöyhdoille aivan kuin ne olisivat olleet kesän eläviä olentoja, jotka kertoivat satua kesäkuun lyhyestä uhkeasta kauneudesta.-

Etempänä puutarhassa ilakoivat nuoret. He laittoivat kukkavihkoja ja koristivat kukkakoreja, jotka aiottiin lahjoittaa kukkakojuun Skansenin juhlaan. Kaikkien fyttöjen oli määrä avustaa siellä eri paikoissa, ja kesäkuun kuudentena, Ruotsin lipun päivänä, alkoi juhla.

„Ei ole enää kuin yksi yö nukuttava“, ajattelivat Barbro ja Minka. Toiset olivat maltillisempia, mutta eipä edes Maryynkaan voinut olla tarttumatta tuleva ilo, vaikka hän oli ollut mukana monenlaisissa myyjäisissä.

Nyt oli kysymyksessä jotakin aivan erikoista, ja mielialaa kohotti se seikka, että oli tulossa viimeinen juhla, jonka nämä seitsemän toverusta saivat viettää yhdessä ennen eroa. Jotkut heistä eivät ehkä milloinkaan enää kohtaisi toisiaan, mutta he tekivät sellaisen sopimuksen, että Sonjan kodista tulisi keskuspaikka, he lähettäisivät tietoja itsestään.

„Tiedätkö mitä“, sanoi Maud, „minä ehdotan, että pidämme kokouksen joka viides vuosi Lucianpäivänä. Ja tänä vuonna saat sinä, Sonja, ottaa meidät vastaan.“

„Sen kyllä teen mielelläni. Mutta, rakas lapsi, mehän tulemme ikälopuiksi, ennenkuin ehdimme sarjan päähän. En jaksakaan laskea meidän Methusalem-ikäämme.“

„Se ei ole konsti eikä mikään“, huomautti Astrid, „viisi kertaa seitsemän on kolmekymmentäviisi. Sinä olisit silloin viidenkymmenenviiden vanha.“

„Niin vanhaksi en ikinä tule“, vakuutti Sonja.

„Ei sitä tiedä“, hymyili Märta lauhkeasti. „Minun mielestäni on ehdotus erinomainen.“

„Niin on“, myönsi Mary, „sillä eihän liene sitä vaaraa, että joudumme harhateille, naimisiin yhteiskunnallisen asemamme alapuolelle, tai jotakin muuta sellaista“.

„Ajatteletko sinä niin hirveää, Mary“, ihmetteli Minka viattomasti, mutta samalla kiului veitikkamaisuus pitkien silmäripsien alta.

„En, en minä ainakaan.“

Barbro istui tavattoman hiljaa. Hänellä oli paljon sellaista ajattelemista, mitä muut eivät olisi ymmärtäneet. Hänestä tuntui sisimmässään, ikäänkuin aivan uusi ja kauaskantoinen onni kohottaisi sen, mikä hänessä oli parasta, ennen aavistamattomaan Barbro-olotilaan, ja se oli äärettömän paljon rikassisältöisempi kuin entinen. Aksel Törner ei tosin ollut sanonut hänestä pitävänsä, mutta se ei ollut tarpeenkaan. Barbro oli mielellään alkanut puhtain ja valoisin ajatuksin valmistautua tulemaan hänen elämäntoverikseen.

Törner oli sanonut, että olisi hyvä, jos lääkärin puoliso voisi auttaa miestänsä töissä. Naisella on useimmiten enemmän käytännöllistä älyä kuin miehellä. Ja vaikkei Barbro ollut kertaakaan kuullut hänen mainitsevan sanallakaan rakkaudesta, tiesi hän, että Törner pyysi häntä ymmärtämään hänen vaatimuksiaan ja laittautumaan valmiiksi. He seuraisivat toisiaan sekä ilossa että surussa. Toisin ei voinut olla.

Muistellessaan Upsalassa vietettyjä ihania päiviä Barbro toisti usein mielessään muutamia säkeitä, jotka olivat esiintyneet Slodassa esitetyssä pienessä filapäisessä näytelmä-kappaleessa:

„Oi muistatko, Aksel, kun kultaustaan
yli lapsuudenkaupungin aurinko loi
kuin lempemme aamun armas koi.“

Kesäkuun kuudes päivä! Taivas niin sininen, ja säke-
nöivää päivän hehkua niin paljon kuin sitä voi olla ai-

noastaan kevätkesän päivinä. Koko kaupunki lippujen korupuvussa. Ihmisillä kansallinen juhlatunnelma, ja kaikki puistot vihreissä viitoissa, joita tomu ei vielä ollut haalistanut eikä helle polttanut.

Djurgårdenissa, tukholmalaisten ilotanhulla, missä suuret ja pienet nauttivat kilpaa kesän antimista, nousi kohu ja fungos ylimmilleen, mutta arkipäiväisin ilonpito ja karkein ilbehtiminen jäi kentälle, jotavastoin sivistyneemmät huvinhaluiset ihmisparvet vetäytyivät Skansenille, tuohon suureen, ystävälliseen, vierasvaraiseen ulkoilmakotiin, joka syleilee kaikkia Ruotsinmaata rakastavia.

Yksinäisten ihmisten täytyi tänään katsella itselleen lepopaikkoja, sillä suuret olivat markkinat Skansenilla monine myyntikojuineen ja hubeineen. Niilläkin käytävillä, jotka muulloin olivat tyhjiä, hälisi markkinaväkeä, kaikuivat hanurit ja viulut.

Mary Ehrestierna oli pukeutunut Blendaksi ja seisoi Pohjoismaisen Museon kojussa. Hän oli yhtä tyhmän ja säädyllisen näköinen kuin ennenkin. Mutta hänen sukulaisensa ihailivat pikku Marya ja funkeilivat ostohaluisina kojun ympärillä.

Minka ja Sonja olivat kukkakojussa tai oikeammin heidän olisi pitänyt olla siellä, mutta tuontuostakin he katosivat jonnekin Freide-veljesten kanssa. Kun he sitten palasivat kauniisti hymyillen ja säteilevin silmin, olivat he vastustamattomia.

Minkan tapa pyytää: „Ostakaa kukka!“ oli aivan kuin hän olisi ojentanut kokonaisen kesän yhdessä tuoksuvassa onnenrykelmässä.

Ja kun Sonja sanoi: „Saako olla ruusuja?“ niin olisi täytyntä olla aika jöröpää, jos olisi voinut kieltäytyä. Sonjan ruusujen täytyi olla piikittämiä, täytyi olla punaisia kuin nuori sydän.

Maud ja Märta olivat piparikakkukojussa. Maud oli mainio ja sai monen purskahtamaan sydämelliseen, jäätä sulattavaan nauruun. Märtan puolestaan täytyi lakkaamatta käyttää omia varojaan ja ostaa piparikakkuja tarjotakseen niitä pienille lastentarha-ystävilleen.

„Neiti on fuolla“, kuului kerran toisensa perästä iloinen lapsenääni, ja niin paapersivat lapsukaiset futun neidin luo, ja kaikki olivat yhtä „hirveän suloisia“ Märtan äidinsilmissä.

Åstrid oli auttamassa tarjoilukojussa. Hän oli onnettomuudekseen häilyttänyt kupillisen suklaata eräälle vihreälle silkkileningille ja toimittanut kahvia suihkuna pitkin erään herran selkää, mutta nämä kommellukset unohutuivat kohta siinä ilonaallokossa, joka läikkyi hänessä ja hänen ympärillään. Hän oli heittänyt syrjään kaikki arki-ajatukset ja hymyili tyttömäisen valoisasti ja hetken vaatimusten mukaan koko maailmalle. Hänen oli niin helppo pitää ihmisistä.

Hän oli juuri vienyt Eva-tädille ja muille opettajattarille suuren kahvitarjoittimen, kun huomasi tohtori Krabben, joka oli yksinään painautunut istumaan erään pöydän ääreen. Heti hän meni tohtorin luo ja niiasi:

„Saanko tarjota tohtorille jotakin?“

„Kiitoksia, neiti Åstrid, tahtoisin saada vähän sitä juomaa, jota sanotaan elämäniloksi.“

„Miks'ei, sitä on kaikessa, mitä meillä on täällä tarjottavana, olkoonpa se sitten suklaata, kahvia tai teetä.“

„Niinkö te arvelette? Minä luulin, että sen laita on samoin kuin sokerin ja leipäkortin. Se pitäisi ottaa mukaan juhlapaikalle.“

„Eihän foki“, naurahti Åstrid, „jos saan tuoda kupin kahvia, niin tohtori saa nähdä“.

„Vastiketta niin yksi kuin toinenkin, pelkään, mutta otan kiitollisesti vastaan kupillisen sotakeitosta.“

Åstrid kiidätti kohta tarjottimen. Minka saapui samassa jo pyysi saada panna tohtorin napinreikään kukan — „pienenä huomaavaisuudenosoituksena laiskalta ja huolimattomalta oppilaalta“, sanoi hän pehmeästi ja sitten kävi istumaan ja visertämään kuin pieni virkeä sirkkunen.

Krabbe säteili tahtomattaan. Hänen sydäntään hiveli, kun kaksi nuorta tyttöä vaivautui huvittamaan häntä. Kumpikaan näistä ei ollut se, joka oli palauttanut hänelle hymyilemisen lahjan, mutta hänet täytyi nyt unohtaa. Hän tiesi kyllä, että se henkilö oli tombolaa hoitamassa, ja hän itsekin oli ollut niin lähellä, että oli kuullut hänen kirkkaan äänensä: „Oh, tulipa tosiaankin tyhjä arpa, mutta seuraavalla kerralla on onni parempi!“

Tänä hetkenä pikku Barbro uskoi varmasti suureen voittoon. Krabbe soi sen hänelle. Olipa Barbro luotu mitä varten tahansa, niin ei ainakaan tyhjiä arpalippuja eikä tyhjyyttä, noita kirjoittamattomia kohtalonlippuja varten, joita jaetaan suuren yleisön keskuuteen. —

Vihdoinkin Barbro otti omin lupinsa vapauden ja jätti käsistään oikukkaan arpapyörän kammin lähteäkseen vähän kävelemään Aksel Törnerin kanssa.

„Te näyttätte olevan hyvin kuumissanne“, sanoi Törner. „Lähdemmekö jäähdyttämään jonkun virkistyspöydän ääreen vai rantaan, missä harvat osaavat käydä?“

„Mieluummin tahdon sinne“, vastasi Barbro. „Minun ei ole jano eikä nälkä, pää on vain vähän pyöräyksissä hälinästä.“

„Mutta hauska teillä on. Minä olen luovailut koko ajan tombolan ympärillä saadakseni kuulla teidän rai-kasta nauruanne. Juuri sellaista iloa, kuin teissä on, tarvitsevat ihmiset.“

„Minä en ole aina iloinen.“

Hän pujottelihe Törnerin jäljestä pensaiden ja kivien lomitse verrattain raivaamatonta murtomaata myöten rannalle.

„Eikä kukaan muukaan, mutta pitää voida unohtaa oma itsensä. Se on itsesäilytysvaistoa. Luulen, että te olette synnynnäinen altruisti, ja se on voimaa se. Meidän on päästävä pitkälle, meidän kahden, Barbro!“

„Sitä minäkin toivon“, vastasi Barbro levollisesti. Hänhän ajattelikin myötäänsä „me kaksi“ ja oli varsin usein mielessään kuullut Törnerin lausuvan juuri sillä tavalla. Päästä pitkälle oli Törnerin oppi ja tarkoitusperä. Barbrolakin oli ollut omat suuruudenunelmansa, mutta niihin hän antautui hyvin harvoin siitä päiväin, kun oli tavannut Åksel Törnerin.

Törner laskeutui pitkälleen pehmeälle nurmikolle voikukkien ja keto-orvokkien sekaan.

„Tässä on mainio kivi“, nyökkäsi hän kutsuen Barbroa. „Tahdotteko lainata minulle polvenne päänalaiseksi?“

„Tietysti. Eikö se ole liian korkea?“

„Ehkä, olisi mukavampi, jos te tulisitte istumaan tänne viereeni. Tästä on muuten ihan suurenmoinen näköala omaan kaupunkiini. Tukholma on minulle kaikki kaikessa. Täällä olen kasvanut katuojan lähellä erään kujakadun varrella ja uittanut paperilaivojani pesuvedessä, täällä olen köyhän lesken poikana saanut voimattomasti taistella pilkkaa ja ylimielisyyttä vastaan ja sitten viettää valkolakin ensimmäistä riemuvoittoa köyhyydestä ja puutteesta. Ja sen jälkeen on selkäni suurenemistaan suoristunut kävellessäni noilla tutuilla kaduilla ja nyökkäillessäni niille: 'Näettekö, pääsinpäs sittenkin perille!'“

Hän käänsi katseensa „päänalaiseensa“. Barbro oli mielellään istuutunut hieman ylemmäksi rinteelle, mihin Tör-

ner oli osoittanut paikan. Kirjavan helakka, punainen ja kullavärinen kansallispuku kirkkaanvihreine esiliinoineen ja näppärästi sitaistu suuri, valkea huivi pukiivat häntä erinomaisesti. Hänen säännöttömän ihastuttavia, vielä niin lapsellisia kasvojaan kehystivät somasti päähineen leveät siivet ja pitsikoristeinen pieni liinakaulus.

„Kuinkahan paljoa vanhempi minä lienen kuin te, Barbro?“

„Yhdeksän vuotta“, vastasi Barbro nopeasti.

„Kas, te tiedätte sen“, naurahti Törner, „ettekähän arvele sitä liian paljoksi?“

„En.“

„Mehän taidamme oikeastaan olla 'sinät', eikö totta?“

„Niin.“

Barbroa hymyilyttivät yksitavuiset vastauksensa, mutta Törner kyselikin asioita, jotka olivat itsestään aivan selviä. Miksi hän kyselikään? Hänen pikku kätensä, joiden vieläkin oli vaikea pysyä alallaan, saattoivat hipaisemaan Törnerin otsaa. Se oli väkisinkin pieni hyväily.

„Mun pikku Barbroni“, sanoi Törner lämpimästi, „minun oma Solveigini, joka saa odottaa odottamasta päästyäänkin. Onko sulla kärsivällisyyttä?“

„On, mehän odotamme kumpikin“, vastasi Barbro iloisesti, „emme toisiamme, sitä en tarkoita, vaan — vaan ajan täyttymistä vai miksi sitä sanoisi.“

„Leiväksi, Barbro, ja se on kai jotakin, mitä sinä et ole milloinkaan osannut odottaa. Mutta siinä sinä olet oikeassa, että meidän on yhdessä kuljettava sitä samoin kuin muitakin — suurempia päämääriä kohden. Etkä sinä milloinkaan pakota minua katsomaan alaspäin, Barbro, siihen minä luotan turvallisesti.“

Barbro pani kätensä hänen olkapäilleen ja kumartui niin, että saattoi katsoa suoraan hänen silmiinsä. Barbron katse

oli säteilevä ja samalla onnea ja uskoa uhkuvan syvä. Hänen kirkas, valoisa tyttöäänensä väreili hellästi, kun hän sanoi:

„Siitä asti, kun kävin koulua, on pari Goethen säettä kyttenyt mielessäni ja pyrkinyt päästä elämäni tarkoitukseksi, mutta nyt vasta voin ne sovittaa — sinun kauttasi — sinua varten! Haluatko kuulla?“ Vastausta odottamatta hän jatkoi hartaasti:

*„Immer höher muss ich steigen,
immer weiter muss ich schauen!“*

Arvi A. Karisto Oy:n
kirjapaino 1920

"TYTTÄRENI KIRJASTO"

Kun kissa on poissa . . . Lomatarina neljästä tytöstä ja moniaista muista, kirj. *Elisabeth Kuylenstierna-Wenster*, suom. Valfrid Hedman, hinta sid. 4: 50. — Suositun nuorisonkirjailijattaren rattoisa ja herttainen kertoelma kesäelämästä.

Viisas tyttö, kirj. *L. B. Walford*, englanninkielestä suomentanut Valfrid Hedman, hinta sid. 4: 50. — Sydämellinen romaani tyttökoulun yläluokka-piiristä.

Barbro Bertingin tyttövuodet, kirj. *Elisabeth Kuylenstierna-Wenster*, suom. Rob. A. Seppänen, hinta 5 mk. — Sarjan alkunumeron lukijattaret uudistavat tässä tuttavuuttansa miellyttävien sisarusten kanssa, joista nyt vanhimman jälkeinen on päähenkilönä.

Tulevaisuudentoiveita, kirj. *Ellen Kruuse Poulsen*, suom. Valfrid Hedman, hinta 5 mk. — Tanskalaisen tyttöjenkirjailijattaren harrashenkinen, kiehtova kuvaus puoleensavetävän piirin keskuudessa kehittyvästä nuoresta morsiamesta.

Pantterikissa, nuoren huimapään romaani, kirj. *Marie Madeleine*, suom. Siiri Teirilä, hinta 10 mk. — Pirteä, raikasta eloisuutta uhkuva teos valloittaa lukijattarensa jännittyneinä ja myötätuntoisina tarkkailemaan vapaudenhaluisen neitosen kehitystä elämänonneen.

Elämän keväässä, tyttökirja Barbro Bertingistä ja hänen tovereistaan, kirj. *Elisabeth Kuylenstierna-Wenster*, suom. Rob. A. Seppänen, hinta 6 mk. — Pensionaattikoulun iloja ja suruja kerrotaan tässä Berting-romaanissa mieleenpainuvina, kiehtovina kuvina. Kirja on parhainta, mieluisinta luettavaa nuorelle yleisöllensä.

„Tyttäreni kirjasto“ antaa mieluisimmat lahjakirjat.

ARVI A. KARISTO OY.
HAMEENLINNASSA.

Hinta 6 mk.